מספר 1757 י' אייר תשל"א, 5.5.1971

העולם הזה

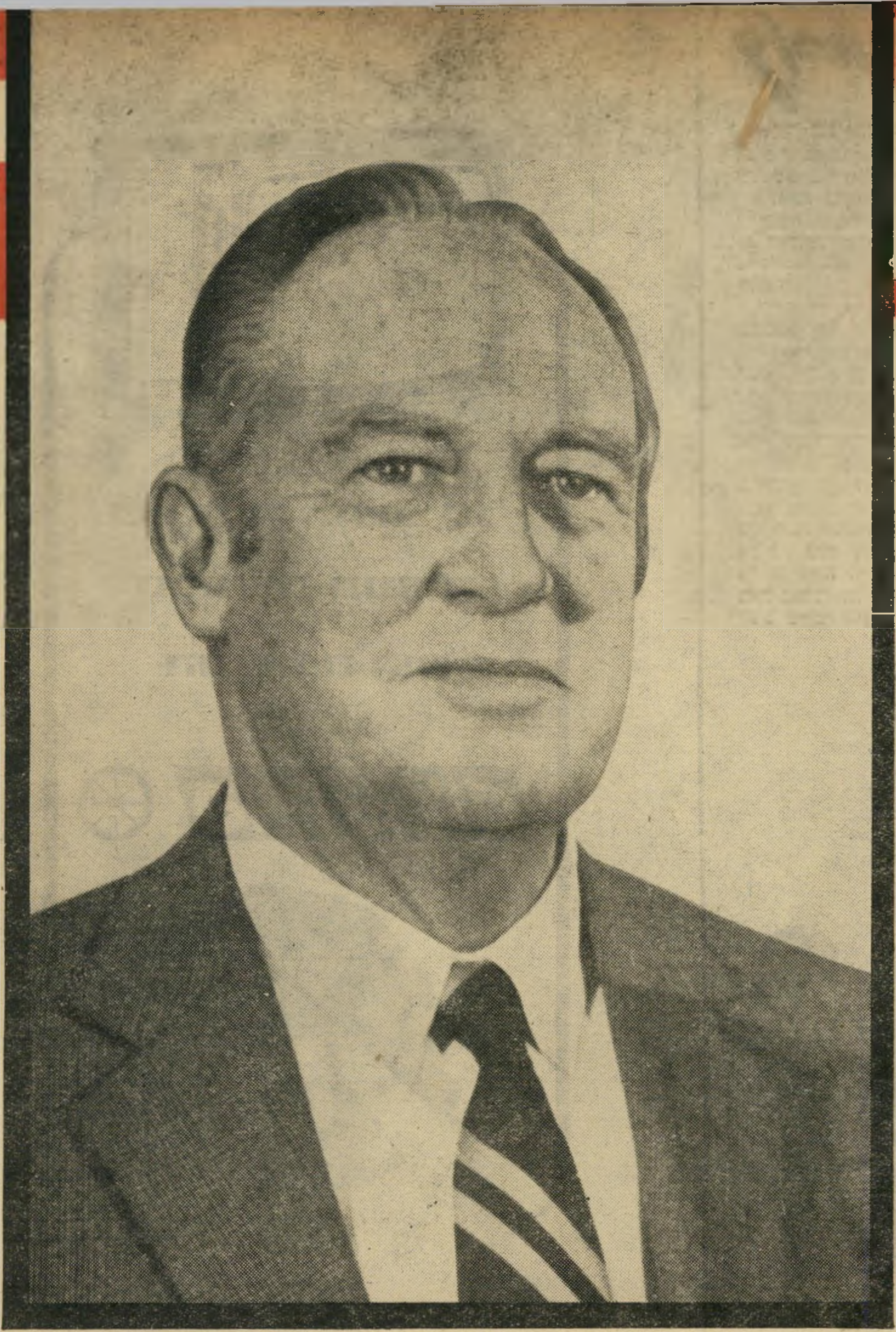

הגיעה שעת ההכרעה

ביקור רוג'רס:

הנסיון האחרון למניעת המלחמה

קורא יקר,

אחד ממיבצעי העולם הזה בעת האחרונה, שעוררו הדים ו־תגובות נרגשות, היה מישאל יום העצמאות בין ילדי ישראל, ש־פירסמנו בגליון הקודם (העולם הזה 1756).

התגובה הראשונית, למיקרא תשובותיהם של הילדים על השאלות שנגעו לתולדות הקמתה של מדינת ישראל, היתה כמובן גיחוך וצחוק. מי שגדל עם המדינה שבדרך והתבגר עם המדינה, אינו יכול לתפוס, שאי־אפשר לדעת בדיוק מי היו יצחק שדה או שמעון אבידן. אבל אחרי הצחוק, באה ה־תדהמה.

היתה זו אותה תדהמה שהולידה גם את רעיון המישאל. זה התחיל במיקרה. יום אחד שמעתי את שני ילדי, תלמידי כיתות ה׳ ו־ו׳ בבית־הספר תל־נורדוי במרכז תל־אביב, מתוכחים על מחתרת ניל״י. מתוך האזנה בלבד הזדעזעתי. מדברי שניהם ניכר שלא היה להם מושג על מה הם מתווכחים. כך התחלתי לשאול אותם שאלות הקשורות להיסטוריה של מדינת ישראל בזמן האחרון. לא האמנתי למישמע אוזני. היה להם מושג קלוש בדברים, אך לרוב השאלות הם השיבו: „איני יודע! לא יודעת!״ יותר מאשר עליהם, תמהתי על עצמי: איך לא גיליתי במשך שנים ארוכות כי ילדי בורים בתולדות הקמת המדינה?

אני חושב שהתשובה לכך היא פשוטה: לגבינו כל כך טבעי לדעת מי היו הרצל ובלפור, שפשוט איננו יכולים להעלות על הדעת שאי־אפשר לדעת את זה. כשם שרק אבסורד הוא לחשוב שיש ילד במדינת ישראל שלא ידע מי זה משה דיין. אבל המישאל שערכנו הוכיח, שלפחות ילד אחד מתוך מאה במרכז תל־אביב, לא ידע מי זה משה דיין, לאחרים היו מושגים מסו־לפים ביותר הקשורים עם השם.

בורות כמעט כללית

רבים מאלה שקראו את תוצאות המישאל, התייחסו אליו באי־אמון. „זה לא יכול להיות! בחרתם במתכוון תלמידים מפגרים!״ אמרו לנו.

האמת היא, שלולא נכתבו חלק מהדברים שפורסמו, על־ידי המשיבים עצמם, בשאלונים שניתנו להם, לא היינו מאמינים בעצמנו שזו המציאות. אבל התשובות לא היו נבחרות. הן היו מייצגות.

מספר אריק לביא, שריכז את המישאל: „בחרנו את הילדים באופן מיקרי. ניגשנו לילד הראשון שניקרה על דרכנו בשכונה או בחצר בית־ספר. ביקשנו

משתתפי מישאל יום העצמאות ברמת־הנשיא

ממנו להשיב על בין 20 ל־30 שאלות, הקשורות בתולדות המדינה ובאזרחות. רבים מהנשאלים לא ידעו כלל להשיב על רוב השאלות. לגבי שאלות אחדות היו להם מושגים קלושים. אבל כל נשאל השיב לפחות על אחת השאלות תשובה, שהוכיחה וזודעה מסולפת. כלומר, הוא לא ציין שאינו יודע את התשובה. הוא השיב תשובה מגוחכת בהיותו משוכנע שזאת התשובה ה־נכונה.

אני מוכרח להודות שאחרי שהביא אלי אריק את התשובות הראשונות במישאל, נראה גם לי משהו מפוברק בכל העסק. יצאתי עימו לשכונת־התקוה. בחצר בית־הכפר הדתי עמיאל הייתי עד לכך כיצד ילד אחר ילד משיב תשובה דמיונית אחרת על שאלות כמו „מי היה הרצל?״ או „מה זאת הצהרת בלפור?״ המדהים ביותר היה, שהבורות היתה כמעט כללית. בין כ־100 הילדים ששותפו במישאל, היו פחות מעשרה שתשובותיהם הוכיחו בקיאות כלשהי.

אחרי הסיבוב הראשון של השאלות נאלצנו לפסול חלק מהשאלות בשאלו־נים שהכנו למישאל. הסתבר כי לא היה כל טעם לשאול שאלות כמו „כמה מחתרות היו בארץ לפני קום המדינה?״ או „מי היה רמטכ״ל צה״ל במלחמת העצמאות?״ מפני ששאלות אלה היו קשות מדי, ו־90% מהנשאלים השיבו עליהם ב„לא יודע״.

בילבול של מושגים

אם יבוא מישהו לנתח בצורה מדעית את המשתמע מתוצאות המיש־אל, הוא יגיע ודאי למסקנה כי הבילבול וחוסר השיטתיות בלמידה, הם בין הגורמים העיקריים לבורות בכל הנוגע לתולדות הישוב והקמת המדינה.

אותו ילד שהשיב כי הרצל היה מפקד הפלמ״ח, לא אמר זאת כבדיחה. הוא זכר שמפקד הפלמ״ח היה בעל זקן־מידות. הוא זכר גם את הרצל בעיקר בשל זקנו. כך התקשר במוחו למפקד הפלמ״ח. הוא הדין בילד שזכר את חנה סנש כגיבורת ניל״י. הוא זכר כי לניל״י היתה גיבורה. השם ה־ראשון של גיבורה שנזכר בו היה שמה של חנה סנש. כך החליף את חנה סנש בשרה אהרונסון.

בבית־הספר העממי נלמדים נושאים אלה. אולם הלימוד צמוד תמיד לחג או למאורע. בי״א באדר לומדים על טרומפלדור. לקראת כ׳ בתמוז לומדים על הרצל. איך צריך ילד לזכור שהרצל קדם לטרומפלדור, אם קודם למד על הגיבור מתל־חי? ספק אם קיים כיום ספר לימוד אחד שבאמצעותו יכול ילד ישראלי ללמוד בצורה חיה על הקמת המדינה ועל מה שקדם לה. יש הרבה חומר על תולדות הציונות, בעיקר בגולה. אולם ספר לימוד רציני על מה שאירע בארץ ב־50 השנים האחרונות, או בנושא האזרחות במדינת ישראל, אינו קיים, עד כמה שהצלחתי להיוודע.

התוצאה היא בילבול המושגים, השמות והתאריכים בראשיהם של בני הדור, שלגביהם כל הדברים האלה אינם פרקים בחייהם, אלא היסטוריה, בדיוק כמו מלח־מות היהודים ביוונים וברומאים.

אלי תבור

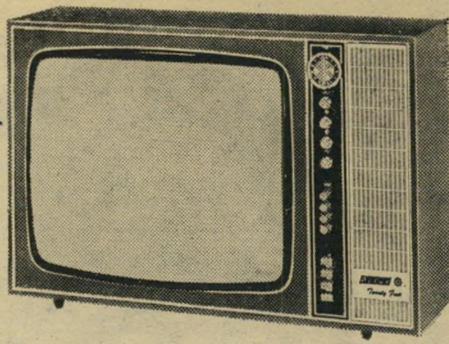

כשאתה חושב על

טלוויזיה מעולה

התשובה היא

פיילוט

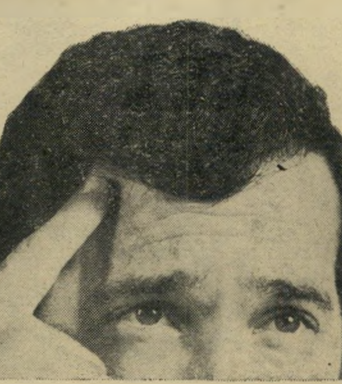

ההסתדרות הכללית של העובדים בישראל
מרכז הקואופרציה המחלקה לחינוך

ביום ב׳, 10 למאי 1971
מסתיימת ההרשמה לכיתות ערב
להכנה לבחינות

בגרות ומוקדמות

למועדים: אוקטובר 71 ואפריל 72

★ מורים אקדמאיים מנוסים ★ סטיפנדיות ★ אספקת ספרים ושעורי עזר במתמטיקה ובאנגלית ללא תשלום נוסף ★ חלוקה למספר מועדים ולימוד מקצועות בודדים.

שנת לימוד חינם לנכשל בבחינות

הצטרף גם אתה למצליחים!
למד ב־

בורות

בי״ס תיכוניים בפיקוח ציבורי
התיעצות פדגוגית והרשמה:
ת״א, רחוב גורדון 53, פינת ריינס,
טל. 248514 בשעות 14.00—08.00
רחוב אנטוקולסקי 4, ליד ארלוזורוב
פינת אבן גבירול בשעות 20.00—17.00

מכונית זו עולה 30 ל"י

(היא גם אינה זקוקה לדלק ופטורה מאגרות ומבטוח)

אבל איתה לא תרחיק לכת.
אתה זקוק למכונית של ממש
העולה כסף רב.
כיום אין בידך כסף זה. כיום
הרעיון כולו נראה בעיניך כחלום.
אך אין זה כך.
אלפים כמוך חסכו והשיגו מטרה זו.
עשה כמותם. התחל לחסוך
בבנק לאומי
למכונית או לכל מטרה אחרת.
ואת מכונית הצעצוע כזו שבתמונה
רכוש עבור ילדיך.

נסיעה טובה!

בנק לאומי
לישראל בע"מ

פרסום א. טל סטודיו רם צלום גבר א

דף תשקיף

מי יהלל את הילל?

חינו של שלמה הילל סר בעיני גולדה.

זה כמה זמן חלה התקררות קיצונית ביחסה של ראש־הממשלה לשר־המישטרה שלה. יש לכך שלושה גורמים:

● התקרבותו של הילל למשה דיין, שבעמדותיו הוא תומך באופן עיקבי בממשלה.

● **המרד העדתי שאירגן הילל בוועידת מפלגת־העבודה, שהכריח את המפלגה להרחיב את המרכז שלה ולהוסיף לו כמאה נציגים עדתיים.**

● חשדה של גולדה שהילל מדליף מישיבות הממשלה, כדי לקבל בתמורה פירסומת אישית בעיתונות.

„הצעירים־הקשישים" קמים לתחייה

אחת מתוצאות התפטרותו של לובה אליאב מתפקיד המזכ"ל של מפלגת העבודה, תהיה התארגנות ליגאלית של קבוצה חדשה בתוך המפלגה.

קבוצה זו המורכבת מצעירי מפא"י לשעבר, הקוראים לעצמם „דור הביניים", ולמעשה מהווים כבר את „הדור הקשיש" במפלגה, תפעל עתה ביתר תוקף מכעבר לחילופי מישמרות במפלגה ולהשגת עמדות שלטוניות.

מלבד לובה בולטים בקבוצה זו ח"כ אברהם עופר, אשר ידלין ודויד שחם, עורכו של השבועון החדש של מפלגת העבודה, אות, שכבר גליונו הראשון עורר צחוק וזעם, אחרי שהסתבר שאינו שונה בהרבה מהפועל הצעיר שקדם לו.

שערורייה סביב הסרטת „כינוס הפועל"

שערורייה עשויה לפרוץ בקרוב סביב הפקת סרט על אירועי הכינוס התשיעי של הפועל, שנערך השבוע.

מרכז הפועל מסר את הפקת הסרט לאהרון להב, חבר מזכירות מרכז הפועל ועורך מדור הספורט של „דבר". ואילו להב עצמו מסר את בימוי הסרט לדן שילון, עורך מדור הספורט של הטלוויזיה, „מבט ספורט". דן שילון אומנם קיבל, לדברי להב, רשות מיוחדת מהטלוויזיה, שהוא עובד קבוע שלה, לביים סרט כעבודה פרטית — אבל העובדה שהוא יביים סרט הקשור לתחום עיסוקיו בטלוויזיה עומדת בניגוד לכל כללי האתיקה המקצועית.

„לא יתכן," טוענים המתלוננים על צעדה של הטלוויזיה, „שעורך מדור בטלוויזיה יקבל כסף מגוף שהוא צריך לטפל בו כל השנה בטלוויזיה. זוהי שערורייה חסרת תקדים המחייבת הוצאת מסקנות!"

בהלת שווא סביב מצב בריאותו של ח"כ לנדאו

התרגשות רבה אחזה השבוע במנהיגי תנועת החרות, כאשר נמסר להם כי חברם, השר לשעבר ח"כ חיים לנדאו, השוהה בסיבוב הרצאות בבריטניה, לקה בטרומבוזה ואושפז בבית־חולים.

אשתו של ח"כ לנדאו אף הוזעקה לטוס ולבקרו בדחיפות בבית־החולים. רק כעבור זמן התברר שהיתה זו אזעקת־שווא. ח"כ לנדאו בריא ושלם. הוא אושפז בבית־החולים בגלל קילקול קיבה.

בני הזוג ארויו לא יופיעו במשפט רוצחי ילדיהם

רוברט ופריטי ארויו, הוריהם של הילדים אביגיל ודניאל, שנהרגו כאשר הושלך רימון למכוניתם שנסעה ליד העיר עזה בינואר השנה, לא יופיעו כעדי התביעה במשפט של רוצחי ילדיהם, המתנהל עתה בעזה.

ההורים ביקשו לשחרר אותם מחובה זו, כדי לא להתנסות מחדש בסיוט שעבר עליהם. אגב, האם כבר החלימה לחלוטין מפגיעתה באותה התנקשות, ולדברי הרופאים היא מסוגלת ללדת ילדים.

התקרבות בין דיין וספיר

התקרבות רצינית תחול בעתיד הקרוב בין שר־הביטחון משה דיין, לבין שר־האוצר פינחס ספיר — אם לא בתחום הפוליטי, לפחות מבחינה פיזית.

פינחס ספיר רכש לאחרונה דירה בבנין שבונה חברת „גד" במיצפה אבו־תור בירושלים, הצופה אל הר־ציון ואל ים המלח. באותו בנין רכש גם שר־הביטחון דירה.

בעתיד יהיו ספיר ודיין שכנים.

המשטרה החלה לחקור בפרשת מנטש

בעקבות סידרת הכתבות של העיתונאי רן כסליו בהארץ, על הפשע המאורגן בישראל, בה הוצג יעקב („מנטש") צרפתי, „מלך הסלוניקאים" של תל־אביב, כפטרון של העולם התחתון בישראל, נקראה המשטרה לחקור בפרשה.

חקירת המשטרה לא תתייחס לנושאי הכתבות, אלא לתלונת אנשי „הארץ", כי מאז הוחל בפירסום הסידרה, מקבלים עורכי „הארץ" וכותב המאמרים איומים טלפוניים בלתי פוסקים.

בינתיים הופסק פירסום הסידרה במפתיע, ללא כל הודעה או הסבר.

יוחל במכירת קרקעות בשארם אל־שייך

בעתיד הקרוב יוחל במכירת קרקעות לאנשים פרטיים, למטרות בנייה, בשארם אל־שייך.

מינהל מקרקעי ישראל מתכוון להציע לציבור לרכוש חלקות בגודל של שלושת־רבעי דונם החלקה, כדי לבנות וילות ומעונות־חורף ליד חוף הים של שארם.

החלקות יימכרו במחיר הסימלי של כאלף ל"י החלקה, אבל הרוכשים יצטרכו להתחייב כי יתחילו בבנייה על קרקעות אלה תוך שנה מיום הרכישה.

השטח לבנייה הפרטית כבר הוקצה. עתה משלימים את סידורי אספקת החשמל והמים לאיזור, על מנת שניתן יהיה להתחיל בבנייה.

מפיקי סרטים דורשים ביטוח נגד סיכוני מלחמה

קבוצה של מפיקי סרטים אמריקאיים מוכנה להשקיע סכום כסף גדול בהפקת סרט בישראל, אם תמצא הממשלה דרך לבטח את ההשקעה בסרט נגד סיכוני מלחמה.

הוצאת דאבל־דיי בארצות־הברית, שהוציאה שם לאור את ספרו של העיתונאי הישראלי יגאל לב, באלוהים, אמא, אני שונא את המלחמה, הצליחה לעניין קבוצת משקיעים בהפקת הרומן כסרט. אולם המשקיעים לא הצליחו למצוא בחו"ל חברה שתסכים לבטח את הסרט נגד סיכוני מלחמה.

עתה ינסו המשקיעים לפנות לממשלת ישראל, באמצעות הממונה על הסרט הישראלי, כדי שהממשלה עצמה תמצא דרך לביטוח ההשקעות בסרטים נגד סיכוני מלחמה.

לתשומת לב המישטרה!

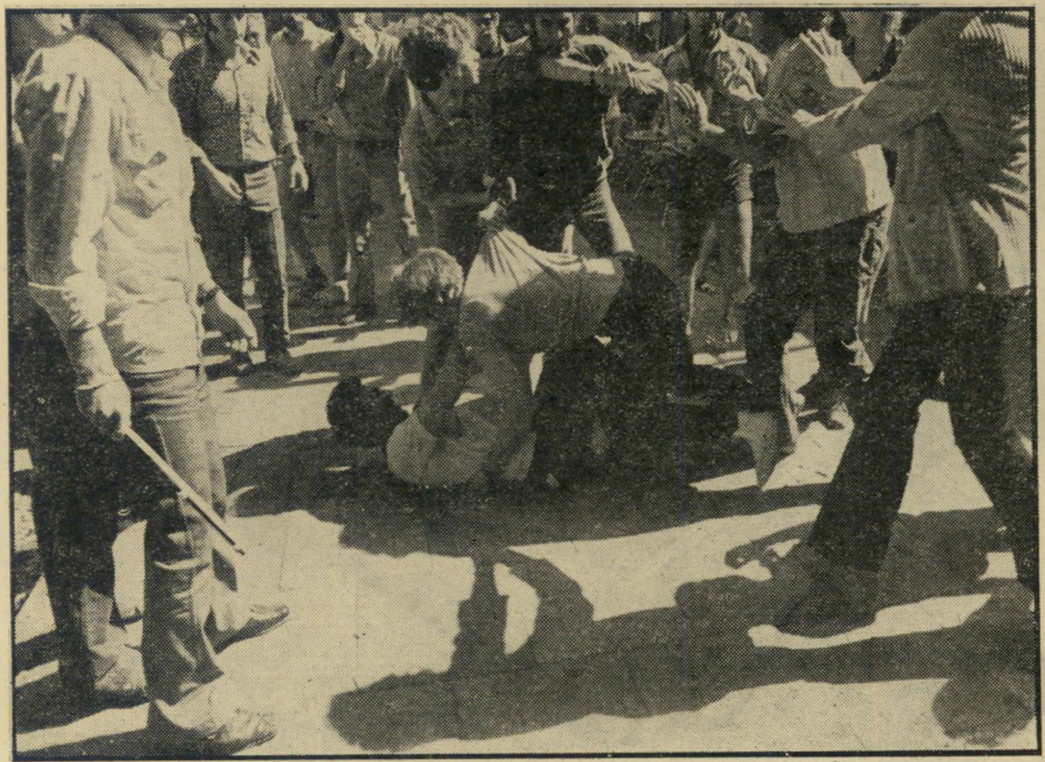

תמונה זו צולמה ביום שבת האחרון ברחוב דיזנגוף בתל־אביב, בעת שבריונים התנפלו, לעיני עוברים ושבים ושוטרים, על אנשי שי"ח שהשתתפו בתהלוכת האחד במאי. התהלוכה נערכה ברשיון המשטרה. למרות נוכחות השוטרים, הם לא התערבו כשהבריונים התנפלו על המפגינים, והיכו אותם. תמונה זו עשוייה לסייע למשטרה לזהות את הבריונים ולהעמידם לדין, כדי למנוע התפרעויות כאלה, בעתיד.

גברי!

במה ניכר גבר? – בכיסו...בכוסו...ובשעון טיסו...
רכוש לך שעון גברי: טיסו Super T12
השעון הגברי במלוא מובן המלה.

כל קונה שעון טיסו
משתתף במבצע הפרסים
הגדול מס׳ 10.
כל חודש - טיסה לשוויץ.
בתום המבצע יוגרלו בין
משתתפיו 10 פרסים יקרי
ערך. הפרס הראשון:
טיסה סביב לעולם.

פרטים בחנויות טיסו המוסמכות.

TISSOT

טיסו סופר 12 T
עשוי מפלדה טהורה,
סופר צלילה עד 120 מ׳.
לבחירתך:
-.299 ל״י (מראה תאריך);

האם את מאמינה לכל מה שאת קוראת?

בוודאי שלא!
אבל, תאמיני או לא,
ישנן הרבה סיבות טובות
להשתמש בטמפוני טמפקס.
למשל:

טמפוני טמפקס הם
האמצעי ההיגייני המודרני
והנוח... לשימוש פנימי,
כך שלעולם לא
ייווצר שום ריח
לוואי. ללא
חגורה, סיכות או תח־
בושות עבות ואפשר
ללבוש כל בגד שמתחשק
לך... ושום דבר לא
ייראה... הטמפונים
והשפופרות. נשטפים בקלות
באסלת בית־השימוש,
ללא בעיות.

ללא סיכות
ללא תחבושות
ללא חגורות
ללא ריח

אבל אל תאמיני סתם כך
להכרזותינו, או למיליוני
הנשים המשתמשות בהם.
החליטי בעצמך. נסי
את טמפוני טמפקס החודש.

טמפונים
TAMPAX
הגנה סניטרית לשימוש פנימי

להשיג בבתי מרקחת ובתמרוקיות מובחרות. המעוניינות בקבלת דוגמאות וחומר הסברתי ישלחו 54 אג' בבולי דואר אל היבואנים אינווסט־אימפקס בע"מ, תל־אביב, רחוב ירמיהו 38

מכתבים

■ איך למסחר את יום השואה?

למארגני העצרת שנתקיימה בקיבוץ תל־יצחק יש נוסחה בדוקה למיסחור יום־השואה.

ראשית, קוראים אל הבמה ח"כ מפורסם (גדעון האוזנר), הנושא נאום בו הוא משווה בצורה „מבריקה" את גרמניה הנאצית לרוסיה הסובייטית; כסמל ודגם לערבי המצוי הוא מציין את המופתי הירושלמי, אותו הוא מזווג עם רוסיה; ובאותה הזדמנות הוא אף מוכר לנוכחים את מצע מפלגתו בדרך של ניתוח „מעמיק" למצבנו המדיני.

אחריו עולה אל הבמה „פליטה" מבריה"מ ומחזקת את דבריו. חלק זה בתכנית מובטח לו שיהווה הצלחה שכן הוא „הולך" בכל מאורע בארצנו...

לבסוף, מוצג „חיזיון", הנראה כמסכת פאתטית ונמלצת ברמה של גנון.

חשתי רק כעס, בוז ושינאה לאנשים אלה, ההופכים את הסבל והשואה האיומה לבמה מתאימה למכירת השקפותיהם הפוליטיות.

יעקב טיגל, תלמיד, פתח־תקווה

■ ברכות למוזיאון התרומתי־הלאומי

נחמד שבתל־אביב יש מוזיאון ענק, יש בניין עיריה מפואר, בניין מחודש להבימה

ברלינר

והגשר הגדול ביותר במדינה ועוד מעט גם ריביירה.

אבל בתל־אביב יש גם חולים שמתים מחוסר טיפול, חולים ששוכבים במסדרונות, פושעים ונוער עבריין, פרברים ופנתרים; יש מחסור לחולי־נפש, חוסר משווע בשוטרים, ואמבולנסים של מ.ד.א. היוצאים ללא רופא או אחות.

אפשר להקים תערוכה עם בית־ספר לאמנות בשכונת התיקווה, בו יהיה לימוד חינם ואיכסון ליום שלם לנערים החסרים שולחן להכנת שיעורים. כנראה שקשה להגיע עם חומרי הבניין עד שכונה זו.

במוזיאון הלאומי בירושלים לא מצאו מקום לתמונות? משקיעים סכומי ענק ומפנים תרומות להיכלי פאר?

אגב, מי נושא בדמי הביטוח העצומים לכל היצירות?

ש. ברלינר, אזרח פשוט, תל־אביב

■ מאוגנדה — בחמשיר

להלן חמשיר התואם את עניינכם:
חבר־מליאה רב תככים ומזימה,
דגל ותמך באחוז חסימה.
אך בפרוס יום־בחירה —
הוא היה בכי־רע,
כי מצא את עצמו מחוץ לרשימה.

משה הר־סיני, קמפלה, אגנדה

■ סגידה מסוכנת

בלהיטותו של אורי אבנרי להופיע כפטרון הצבא, בדאגתו האבהית לחיילים ובהדגשת עברו הצבאי, יש משום סגידה מסוכנת לערכים צבאיים, בהם הוא מתיימר להלחם. לדעתי, במקום לבקש טובות הנאה לחייל המשתחרר, רצוי יותר לפעול למען שיחרור הצעיר מעול השרות המטמטם הזה, הגוזל שנים יפות כל־כך מחיי האדם.

יוסף רוזנפלד, ניו־יורק

■ מי פה הסוס

התגלגלה לידי תמונה זו מירחון אמריקאי שמתחתיה כתוב: סיני וסוס (ראה משמאל).

אז אני שואל אתכם, מי פה הסוס ומי הסיני?

משה כהן, רמת־גן

■ כלי לחצים

בהעולם הזה (1556) נתפרסמה כתבה בדבר מעצרו ושיחרורו של שמואל קראוס, שהואשם בהחזקת חשיש ובהחזקת רובה ללא רשיון.

לכתבה נשתרבבו מיספר טעויות, והחשובה שבהן היא כי הנאשם השתחרר „כתוצאה מהלחצים שהופעלו על התביעה הכללית בירושלים."

לא הופעלו כל לחצים על התביעה הכללית. הובאו לתשומת לב התביעה אותן עובדות שפורטו בכתבתכם, היינו, המעצר הממושך בשל עבירות שעונשן קל יחסית, ומצב בריאותו של הנאשם, שהשהייה בכלא אינה תורמת לשיפורו.

נשאלתי על־ידי כתבתכם לסיבת השינוי בעמדת התביעה, שבמשך ארבעה חודשים התנגדה לשיחרור ולאחר מכן הסירה את התנגדותה. הפניתי את הכתבת לפרקליטות מחוז ירושלים לבירור שאלה זו, ואני מצטער שלא ראתה לנכון לקבל את תגובת הפרקליטות ובמקום זה מסרה על לחצים שלא היו.

אוריאל גניהר, תל־אביב

● הקורא גניהר, פרקליטו של שמואל קראוס, אינו מתייחס להתערבות שר־המשטרה, שהוזכרה בכתבה.

■ פניה לעזרת הציבור

אני מכין ספר אודות הצייר היהודי מארק גרטלר. מקום המיצאן של רבות מתמונותיו, כולל כמה מהחשובות שבהן, אינו ידוע כיום. קיימת אפשרות שהן נרכשו על־ידי חברים יהודיים.

אם מי מהקוראים יכולים לסייע במתן אינפורמציה או זכרונות אודות הצייר, אשמח לשמוע מהם.

JOHN WOODESON, M. A.,
8, Cadogan Mansions,
Sloane Square,
London, S.W.1, England.

■ מכתב גלוי אל ואליד פאהום

לפני זמן לא רב קראתי בהעולם הזה (גליון 1753) במדור במדינה, את האשמותיו, טענותיו והשגותיו של ואליד פאהום, יו"ר

ואליד פאהום

ועד הסטודנטים הערביים בירושלים, על פעולתם הבלתי־ליגאלית של אנשי הש.ב. באוניברסיטאות, וביחוד בקרב הסטודנטים הערביים.

אלמלא הייתי ערבי כמוך, ואליד, אלא סתם קורא מן הצד, הייתי מצדיק אותך, ותומך בך נגד פעולות בלתי־דמוקרטיות אלה. אולם דרכנו אנו, הצעירים הערביים, צריכה להיות אחרת. עלינו להסביר לאנשים

שרוצים לשמוע אותנו, את בעיותינו וטענותינו בכל האמצעים בהם ניתן להשתמש במישטר דמוקרטי.

וזאת אנו עושים הרבה שנים — ובהצלחה! אתה הרסת ברגע אחד את כל מה שבנינו במשך שנים. הלכת בדרך של דם ואש שהביאה לכך שבני־עמנו הם עכשיו פליטים, ונתונים לרחמיו של מלך חסר רחמים — והגיון!

עתימאן נסארי, עראבה, ד.נ. אשרת

יש יתושים ■ יש ביצה,

המשמרת הצעירה של מפלגת העבודה דורשת לחסל את העוני במעשים ולא בדיבורים (דבר, 26.4.71). הדרישה צדקת, אבל כל עוד נמשכת המלחמה, יהיה עוני — והוא יפגע גם בשכבות שטרם טעמו טעם זה. טעם זה.

מאיר בלומברג, ראשון־לציון

■ מי צריך עוד מדינה מוסלמית?

הרינו מוצאים לנכון להגיב על מאמרו של שלמה שמגר: מי צריך עוד מדינה מוסלמית (ידיעות אחרונות, 19.4.71).

נושא המאמר: המלחמה במזרח פאקיסטן. מסקנותיו והמלצותיו:

● אלפי נשים, גברים וילדים צריכים למות כדי שלא תקום עוד מדינה שתצביע נגדנו באו"ם.

● לא כדאי לנו לבזבז את אהדתנו על בני מזרח פאקיסטן הנטבחים, שכן הם אינם ראויים לה, בתור מצביעים פוטנציאליים נגדנו באו"ם.

● יש לקוות להמשך המלחמה, שהיא השמדת־עם בדומה להשמדת העם היהודי על ידי הנאצים, וזאת כדי שהעולם הלא־מוסלמי יראה איזה ערך יש לסולידריות האיסלמית.

כל מילה שתבקש לבטא את ההרגשה לנוכח קריאת מאמר זה נראית חיוורת.

עליזה ויואל כהן, רמת־אביב

■ ועוד תגובה למאמרו של שמגר

אני חייב לשאול את מר שמגר שאלה יסודית במוסר: כשאתה בא לעזור ללוחם חופש משועבד, האם אתה חושב מה יצא לך מזה? עצם ההרגשה שבזכות הבגד, המזון, או החומרים הרפואיים, הצלת ילד מזרח פאקיסטני, שווה את קול מערב־פאקיסטן באו"ם.

כותב שמגר: „אני מוכן להמר 100 ל־1 שאם תקום מדינה מזרח־פאקיסטנית, יהיה צעדה הראשון לאחר שתתקבל לאו"ם, לתגבר את החזית האנטי־ישראלית..."

אז מה, מר שמגר? מדוע לא נעמיד מול כיתת יורים אלפי ערבים שאולי ישרתו בעוד שנים מספר בפת"ח? זהו אותו קו מחשבה פאשיסטי ובזוי.

לשיא האדישות, טמטום החושים והשפלות מגיע שמגר בכתבו: „יש לקוות שהמלחמה הזאת... תתארך ככל האפשר, כדי שהעולם המוסלמי יהיה עסוק עם עצמו..."

מר שמגר הנכבד, הבז למלחמת השיחרור של בנגלה־דאש, אינו איש חופש ודמוקרט, אלא צבוע, אני מקווה ששמגר הינו בודד במערכה ושרוב תושבי־ישראל סולדים מדרך ה„דמוקרטיה" שלו.

בני ציטרין, תל־אביב

■ ארגון ד"ב — שרות דב למדינה

זו בושה וחרפה למדינת־ישראל, לאירגון

(המשך בעמוד 8)

אנשים

עזר וייצמן לשמעון פרס:
„הרצחת וגם ירשת?"

■ נראה שסידרת המאמרים של העיתונאי **רן כסלו** ב־הארץ, בה הכתיר את יעקב („**מנטש**") צרפתי כמלך העולם התחתון הישראלי, לא קילקלה את קשריו של מנטש עם גדולי המדינה. השבוע, כשישב מנטש במסעדת ג'קי בתל־אביב בחברת אלוף פיקוד המרכז, האלוף רחבעם („**גאנדי**") זאבי, ביקש איש הקולנוע **דני שיק**, שנכח במקום, לצלמם בצוותא. גאנדי לא התנגד להצטלם בחברת מנטש, הצהיר בקול: „אם הוא ראש המאפיה, אז אני מוכן להצטלם עם מאפיה כזאת!" ואילו האמרגן **יעקב** („יענקלה") **אגמון**, שהוזמן אף הוא להצטרף לתמונה, הצהיר כי אינו אוהב להצטלם.

■ בינתיים השתרבב מנטש גם למלחמת הגיסים. כשנשאל **עזר וייצמן** כיצד זה ביקר בביתו של מנטש, משיב מנהיג חרות: „זה גיסי שהביא אותי לשם." הגיס: **משה דיין**, שמנטש אירגן את חתונות בנו ובתו, במחיר סימלי של חמש ל"י לנפש — הרבה מתחת למחיר השוק.

■ אגב, לאחרונה העניק עזר וייצמן מתנה לבנו **שאול**, שנפצע בשעתו בראשו בתעלה וחזר רק לפני שבועות מספר לשרות סדיר. המתנה: מכונית אלפא רומיאו פרטית. שאול וייצמן יהיה אחד הטוראים הבודדים בצה"ל שיוכלו לנסוע למקום שירותם הצבאי במכונית כזו.

■ רבים מאנשי תנועת העבודה במדינת ישראל יקבלו הלם כאשר ייוודע להם כי הסופר־עיתונאי **שלמה שבא**, מוותיקי העיתונאים בדבר, ברסמכא לתולדות הישוב העברי בארץ ואחד מעמודי התווך של תנועת העבודה בבוהמה הישראלית — הוא מעריץ נלהב של קבוצת הכדורגל של בית"ר תל־אביב. מצד שני, אין שלמה שבא מעז אפילו לבטא את השם בית"ר, וכשהוא מתייחס לקבוצה שהוא אוהד, הוא מכנה אותה בשם „הקבוצה הזאת".

איך בכל זאת הוא מעריץ קבוצה שאינו נוקב בשמה? הסביר שבא: „אני אוהד של **יוסלה מירמוביץ'**. כל קבוצה שהוא מאמן, אני הופך לאוהד שלה. אחרי שהתחיל לאמן את הקבוצה הזאת, נאלצתי להפוך לאוהד שלה."

■ סרטו של **יהורם גאון**, אני ירושלמי, יוקרן השבוע בשתי הצגות בכורה חגיגיות, האחת בירושלים והאחת בתל־אביב. בהצגה שתיערך בירושלים, יהיו נוכחים גם נשיא המדינה **זלמן שז"ר** ו**דויד בן־גוריון**. שניהם, אחרי שקיבלו את ההזמנה לסרט ואישרו את השתתפותם, ביקשו שיהורם גאון בעצמו יבוא להזמינם לסרטו, ויספר להם באותה הזדמנות את סיפור הסרט.

■ גם שרי ישראל הם בשר ודם: למרות יחסיהם הלא־כל־כך טובים, בירך משה דיין בזמנו את **יגאל אלון** להיבחרו לתפקיד סגן ראש־הממשלה: „ברכותי הלבביות למינוי. הארץ גדולה מספיק והבעיות רבות בכדי שיהיה מקום לשנינו, למרות אלה המבקשים לסכסך." ואילו כשאלון כותב מכתב רשמי לדיין, הוא מבקש מהכתבנית להשאיר מקום, כדי להוסיף בכתב־יד פנייה בנוסח „משה יקירי..."

■ יחסי חברות אמיתיים שררו בין ראש־הממשלה המנוח **לוי אשכול** לבין שר־המשפטים **יעקב־שמשון שפירא**, שהיה השר היחיד בממשלה שהוזמן לחזות במוצאי־שבתות יחד עם ידידים קרובים של אשכול, בהקרנה פרטית של סרט בבית לוי אשכול.

■ יחסים מסוג שונה קיימים בין שר־התחבורה הנוכחי **שמעון פרס** לבין קודמו בתפקיד עזר וייצמן. כשנפגשו השניים בבית פרטי, הציע פרס לוייצמן תפקיד כלשהו במשרד־התחבורה. השיב וייצמן: „רעיון לא רע. אני כבר רואה את הכותרות בעיתונים: רצחת וגם ירשת..."

■ מתברר, כי לשרי ישראל יש גם לכסיקון, בו הם משתמשים רק בינם לבין עצמם: את השר בלי־תיק **ישראל גלילי** הם מכנים הבלונדי, החכם, המתולתל; ישי"ש הוא הכינוי שדבק בשר־המשפטים יעקב־שמשון שפירא; את יגאל אלון מכנים אַ יונגער מאן (איש צעיר), הסגן; גברת ממלכות, אחותנו הגדולה, היא גולדה מאיר; הג'נטלמן, האציל, הוא **מנחם בגין**; פנייה והשמן הוא **פינחס ספיר**; וצ'יפ־טיין הוא הכינוי שהדביק פינחס ספיר לראש עיריית תל־אביב **יהושע רבינוביץ**, בגלל כושר עבודתו הרב.

■ לפני 23 שנים עזב מי שהיה הנציב העליון האחרון בארץ־ישראל, **אלאן גורדון קאנינגהאם**, את נמל חיפה לכיוון בריטניה. השבוע העלה סר אלאן בן ה־84, המתגורר בכפר קטן דרומית ללונדון, זכרונות מתקופת היותו הנציב העליון: „מה עושה עכשיו דויד בן־גוריון? הוא צריך להיות בן גילי. הוא איש תקיף מאוד. פעם עמד מולי, היכה בכף ידו על חזהו וצעק: 'אל תירו בהם. אם אתם רוצים לירות — תירו בי.' אני לא זוכר באיזה הקשר זה היה." גם את גולדה מאיר זוכר סר אלאן: „גולדה מאירסון. אינני יכול להתרגל לשם מאיר. היא היתה מופיעה אצלי במיוחד כאשר התעוררו בעיות של העפלה ועלייה. ובעיות כאלה היו גם היו. לא רבנו אף פעם, אם זכרוני אינו מטעני. גולדה היתה טוענת בתקיפות אך בנימוס. לעיתים היתה גם בוכה."

■ אחד שסובל הוא **שמעון טסל**, מתכנת במשטרת ירושלים. „יש לי טלפון בית. כל הזמן מטלפנים אלי אנשים שאני בכלל לא מכיר ואומרים לי כמה שהם מעריצים את ההופעה שלי. גם בחורות מטלפנות ומבקשות להיפגש איתי. אני מקבל את השיחות באדישות מפני שאני יודע שלא מתכוונים אלי. אבל מה שמרגיז אותי זה מכתבי המעריצים. אני לא יודע מה לעשות איתם." לכן טילפן שמעון טסל לאולפן הטלוויזיה בירושלים, ביקש לדבר עם הקריין **שמעון טסלר**, סיפר לו על הבילבול של מאזיני הטלוויזיה המטרידים אותו בגללו, שאל מה לעשות עם המכתבים שמגיעים אליו, ביקש עצה איך להפסיק את הטרדות הטלפון?

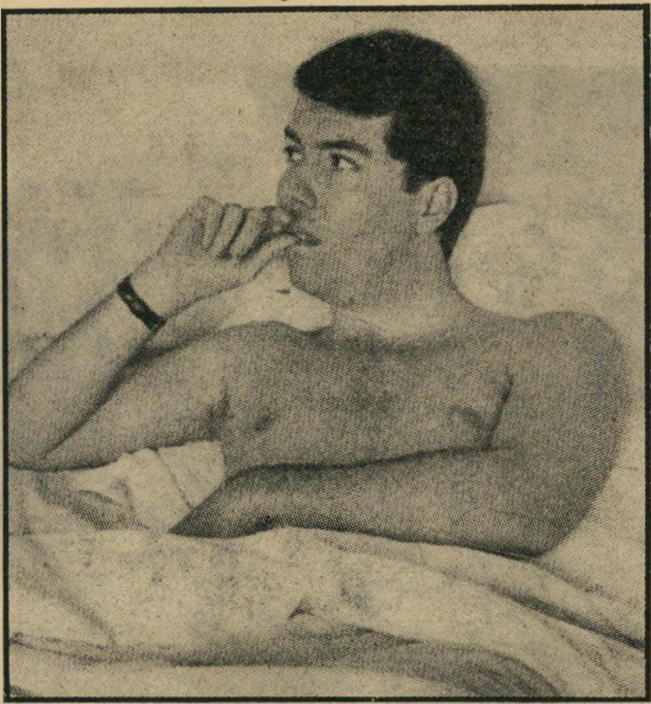

רחל וורש (28) עומדת להתגרש מבעלה פטריק קרטיס (למעלה), אשר שיחק כתינוק בסרט „חלף עם הרוח". השניים התחתנו בפברואר 1967, ופטריק (35) הכריז אז: „נשבענו זה לזו נאמנות לנצח." כעבור ארבע שנים וחודשיים, הודיע פטריק שנטש את הבית: „נישואינו הגיעו אל עברי פי פחת." פטריק הכיר את רחל ב־1965, כשהיתה גרושה של חייל אמריקאי ששירת אותה עת בוויאט־נאם, ואם לשני ילדים קטנים.

■ במסיבה שנערכה השבוע באחד ממועדוני הלילה של תל־אביב לכבוד להקות הקצב האורחות שוקינג בלו ומונגו ג'רי, נכח כל מי שקשור במיצעדי הפיזמונים בארץ, והיא נוצלה לעריכת תצוגת־אופנה של בגדי־ים. השמחה היתה רבה ומרוב מהומה שכחה מארגנת המסיבה, אשת יחסי־הציבור של הלהקות, **מירי זכרוני**, להכין מנחה לאותו ערב. לכן, כשנכנס למקום מנחה תוכנית הטלוויזיה במיקצב ה־70, **עמוס ארבל**, התנפלה עליו מירי ושיכנעה אותו להנחות את הערב. השניים חיברו על המקום טקסט קצר, ועמוס ניצח על הערב.

■ איך להשיב לאנטי־שמיים? **חיים טופול** מצא תשובה מקורית. בשעה ששהה בזאגרב, יוגוסלביה, העירו כמה משתפיו לשולחן הערות בעלות גוון אנטי־שמי. כעבור כמה דקות החל טופול למשש את אפו ולהתלונן: „הניתוח הזה לא הצליח!" בני־שיחו התעניינו אם ביצע ניתוח פלאסטי להקטנת אפו. השיב טופול: „מה פתאום? היה לי אף קטן וסולד. אז נורא התביישתי, כי יכלו לחשוב אותי לגוי. לכן ביצעתי ניתוח, כדי שיהיה לי אף יהודי יפה."

■ אגב, אל תתפלאו אם תיפגשו בטופול והוא יתחיל לדבר על **ליאון טרוצקי**, (ששמו האמיתי הקודם היה לייב ברונשטיין). טופול עורך מחקר יסודי על חייו של המהפכן היהודי, בקשר עם שני תפקידים שהוצעו לו, בשני סרטים שונים, האחד על גלותו של טרוצקי בשווייץ, לפני המהפכה, השני על רציחתו במכסיקו.

■ בערב־ראיונות משותף של **אורי זוהר** ו**שמואל שי** באולם דקל בתל־אביב, התחרו ביניהם השניים גם בסיפור בדיחות. התרומה של זוהר: שלושה חיילים, בריטי, צרפתי ויהודי, היו לבדם במידבר וביצעו מעשה מגונה בכבש. הבריטי והצרפתי נשפטו למאסר ורק היהודי יצא בלי עונש. הוא הכריז בפני המפקד „נכון, שעשיתי, אבל אני מוכן לשאת אותה לאשה!" הבדיחה של שי: יצאנית עמדה בכביש רמת־אביב, וכל פעם שעברה ניידת של המשטרה הרימה את שימלתה. לבסוף שאל אותה שוטר לסיבת מחווה משונה זו. הסבירה הצעירה: „יש לי פרונקל. אז הרופא אמר לי לעשות מנורה כחולה."

■ בדיחת השבוע שייכת לפזמונאי **דידי מנוסי**: בגן־החיות בתל־אביב החליטו שדרוש לאוסף החיות בגן פיל לבן. פיל לבן, הוא כידוע, חיה נדירה ביותר. הוא מצוי רק בתאילנד. ומתאילנד אי־אפשר להוציאו, כיוון שממשלת תאילנד הטילה איסור חמור על ציד ויצוא פילים לבנים. למרות זאת הגיע יהודי אחד להנהלת גן־החיות, והודיע: „אני אשיג לכם פיל לבן." נסע לתאילנד ופגש שם יהודי שהסכים למכור לו פיל לבן. את בעית היצוא פתר בדרך הבאה: צבע את הפיל הלבן בצבע אפור, השיג רשיון ליצוא פיל אפור, וכך שלח את הפיל לגן־החיות בתל־אביב. כשהגיע הפיל לתל־אביב, רבתה השמחה. מיהרו לרחוץ את הפיל, הצבע האפור דחה במים ומתחתיו הופיע הצבע הלבן. רחצו עוד קצת, ואז נעלם הצבע הלבן ומתחתיו הופיע הצבע האפור.

ג'ון קלרק גייבל (10), שנולד ארבעה חודשים אחרי מות אביו, קלרק גייבל (שמאל), צולם השבוע לראשונה בהצגת בכורה של סרט בלוס־אנג'לס, יחד עם אמו קיי ספרקלס. רבים טענו כי הוא דומה מאוד לאביו.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

הסטודנטים, לאוניברסיטה אשר במסגרתה קיים ארגון ברברי, אלים, בלתי־דמוקרטי, בלתי־חוקי, הפוגע פגיעה חמורה בחופש ה־פרט והכלל, הקובע פסק־דין וגזר־דין על דעת עצמו, מכנה אזרחים בוגדים. זהו מנ־גנון נאצי של העבר ושל הרוסים כיום.

זה אסון שהמנהיגים הנותנים לו יד או מתעלמים מקיומו — ישלמו ביוקר. תקום

בן־לוי

ועדת חקירה ותקבע מי בגד. שאלה זו היא בסמכות בית־המשפט בלבד!

אתם הד״בים, מקומכם בכלובים ולא ב־רחובות!

שלום בן־לוי,
ישיבה יוניברסיטי, ניו־יורק

■ איך נחסם הים

ראוי להעיר בקשר למאמרו החשוב של אורי אבנרי, הפנים אל הים (העולם הזה, 1752), כדלקמן:

בתיכנון רחוב אלנבי וכיכר הרברט סמו־אל הועסק מהנדס אנגלי, שהעתיק לתל־אביב סכמות של תיכנון ערי־חוף אנגליות. באנגליה, המטרה היתה להגן על העיר מפני רוחות וכך, בתיכנונו הקלוקל, החניק ה־מהנדס את העיר.

חלמאי העיר דאז לא הסבירו לו את ה־הבדל בין ברייטון לתל־אביב.

יעקב הרמגל, ניו־יורק

רופא משיגעים

לח״כ אורי אבנרי, שלרוב דעותיו ופעו־לותיו אני מסכים, תחביב אחד שאיני מוכן לקבלו בשום אופן. זהו תחביבו להיות רופא־משוגעים־חובב ולהגדיר אנשים כ„קצת לא נורמלי,״ „מופרע מסוכן,״ וכו׳.

אבקש מאורי אבנרי לענות, על־סמך מה הוא מגדיר אנשים בצורה זו.

אדם קלר, תל־אביב

■ מי בחר בהם?

מי בחר בצירי הקונגרס הציוני העולמי? מי בחר בצירי הקונגרס היהודי העולמי? איש לא בחר. פעם, לפני הרבה שנים, בחרו באמצעות שקלים, אבל מזה שנים אין זכר לזה. כך שגם לנחום גולדמן, גם לאריה פינקוס ולאחרים אין זכות לדבר בשם העם או בשם הציונים. הסוכנות היהודית אינה גוף נבחר ולכן גם אינה גוף חוקי.

מי נתן לד״ר גולדמן או לממשלת־ישראל יפוי־כוח לקחת מגרמניה מיליארדים ש־שייכים לקרובים הנשארים בחיים של קרב־נות הנאצים? איש לא נתן יפוי־כוח כזה. לממשלת־ישראל אין שום זכות לכסף מ־גרמניה.

משה פיין, חיפה

●

קוראים השולחים מכתבים מתבקשים לנסח אותם בקצרה. עדיפות תינתן למצרפים תמ־נות למכתביהם.

הנדון:

מפלגת המלאכים

באחת מפגישותי עם מארטין בובר הסתבכתי בוויכוח עימו על שאלה ישנה־נושנה: האם יש טעם בפעולה פוליטית, מבלי לשנות את אופי האדם?

באתי אליו באותה הזדמנות כדי להציע לו ליזום התארגנות פוליטית, לשם שינוי דמות המדינה.

הפילוסוף הישיש השיב שאין כל טעם בהתארגנות כזאת, כי לא תשנה דבר. הדבר היחידי החשוב הוא לחנך מחדש את האדם.

הגבתי באי־סבלנות מסויימת וטענתי שאין לנו זמן לחכות עד לשינוי האדם, ויש להשיג תחילה יעדים חברתיים, שבהם תלויים עצם חיינו. למשל: השגת השלום.

בובר שאל באירוניה כלשהי איך יכול גוף פוליטי לתקן את המוסר הלאומי, אם הוא עצמו מורכב מאנשים רגילים, בלתי־מתוקנים?

★ ★ ★

אני מרבה לחשוב על שיחה זו בשבועות האחרונים.

האמנם ניתן להשיג יעדים מדיניים מוסריים — כינון חברה צודקת יותר, חיסול השחיתות, סילוק המלחמה, כינון מיסגרת לשלום ולשיתוף־פעולה בין ישראל ושכנותיה — באמצעות תנועה פוליטית המורכבת מבשר־ודם?

או שמא דרושה לכך באמת מפלגה של מלאכים, יצורים שכולם טהורים ודגולים מרבבה?

★ ★ ★

לפני שש שנים קראתי להקמתה של מפלגה פוליטית חדשה בארץ, הראשונה שקמה בה מזה שני דורות.

תנועה זו נועדה לשרת את אותן מטרות נעלות, לקבוע בחיי המדינה סטנדרטים חדשים של טוהר־המידות ואמות־מידה של צדק.

אולם לא הייתי עוד נער בן־יומו, ולא באתי ממיגדל־השן האגדתי.

כבר עברתי אז את גיל ה־40. שני שלישים משנים אלה הקדשתי ללימוד ההיסטוריה המדינית, ולפעילות פוליטית שהתחילה בעודי נער.

ידעתי מה טיבם של החיים הפוליטיים, מה טיבם של האנשים הנמשכים אליהם, מה טיב היצרים שהם מעוררים בלב אנוש.

הזהירוני שאני נכנס לביב של שופכין.

ידעתי זאת.

יעצו לי להשאיר את הליכלוך לאנשים מלוכלכים, ולהסתפק בביקורת, בפרשנות, בגיבוש רעיונות ובהפצתם.

לא שעיתי לעצה. אבל הבינותי את הגיונה.

לא היו לי אשליות.

★ ★ ★

אמרתי לעצמי אז, בערך, את הדברים הבאים:

כל הבעיות המוסריות הגדולות העומדות בפנינו, תלויות בהכרעות פוליטיות.

האם תפרוץ מלחמה חדשה שתחריב בסופו של דבר את כל עמי המרחב, ותביא לאובדן רבבות בנים משני עברי החזית — או שיושג שלום?

האם תתבצר בארץ אוליגרכיה מושחתת, השוטפת את מוח ההמונים והופכת אותם לעדר רובוטים אומרי הן.

האם יגדל במדינה הפער בין העדות והמעמדות, עד שיהפוך לתהום של שינאה.

האם נשלים עם פירות־הבאושים של הכפייה הדתית, עם כל הטרגדיות האישיות והעיוות המוסרי הכרוכים בה.

האם נגדל בארץ דור חדש שיהיה חדור רגשות שינאה לכל זולתו, עם לבדו ישכון וגבו אל העולם.

כל השאלות האלה, ורבות אחרות, הן מוסריות במהותן. אולם הן יוכרעו על־ידי החלטות פוליטיות, במוסדות פוליטיים, על־ידי התנגשויות בין כוחות פוליטיים.

הממשלה והכנסת הן הקובעות את המדיניות, את המיסים, את החוקים, את תוכנית־הלימודים.

כלומר: כוחות פוליטיים, המהמודדים על השילטון, בבחירות ובדרכים אחרות, הם הקובעים את מישטר חיינו.

פיתרון כל השאלות הגדולות, ובכללן כל השאלות המוסריות הציבוריות, תלוי במאבק על השילטון. לפחות בטווח הקצר — שהוא טווח חיינו.

★ ★ ★

אם כן, המותר להסתלק מן המאבק? המותר לעמוד מן הצד?

המותר לומר: „הפוליטיקה היא עסק מלוכלך. כל שומר טוהר נפשו ירחק ממנה?"

האם מותר לנו לנהוג כמו העצים במשל יותם, שסלדו מן השילטון עד כדי כך שהפקירו אותו בידי האטד המרושע והלא־יוצלח?

האם מותר להפקיר את ההכרעה העליונה על חיינו ועל חיי הדור הבא בידי המושחתים ביותר, השליליים ביותר — מפני שהטהורים והחיוביים רוצים לשמור על טוהרם וחיוביותם?

זוהי שאלה מוסרית בפני עצמה, ואני מציע לך להרהר בה.

★ ★ ★

הבעייה היתה הרבה יותר קלה, אילו יכולנו לומר: רק אנשים טהורים מאד, הגונים מאד, המחוסנים בפני פיתויי החיים, ימשכו את התנועה הפוליטית המבקשת להגשים מטרות מוסריות.

במלחמה של בני־אור ובני־חושך, כל בני־אור הם יפים ואצילי־נפש, כל בני־חושך הם אנשי זדון ורקב.

למרבה הצער, אין זה כך.

יש להניח שתנועה הדוגלת במוסר, בשלום ובצדק, תמשוך אליה, באופן כללי, אנשים טובים יותר מאשר תנועה העוסקת בדמגוגיה לאומנית פרועה, המטיפה לנישול עם, לדיכוי ולשיעבוד.

בוודאי.

אבל עצם העובדה שמפלגה פועלת למען מטרות טובות — אינה מחסנת אותה מפני חולשות אנושיות.

היא עדיין נשארת מפלגה, החשופה לכל המומים של חיים מפלגתיים.

★ ★ ★

מפלגה היא התאגדות של בני־אדם — וממילא מתעוררות בה מאליהן שאלות של סטאטוס, מעמד, דירוג, כבוד.

כל מי שהיתה לו אי־פעם דריסת־רגל בזירה פוליטית. יודע איך משפיע הדבר.

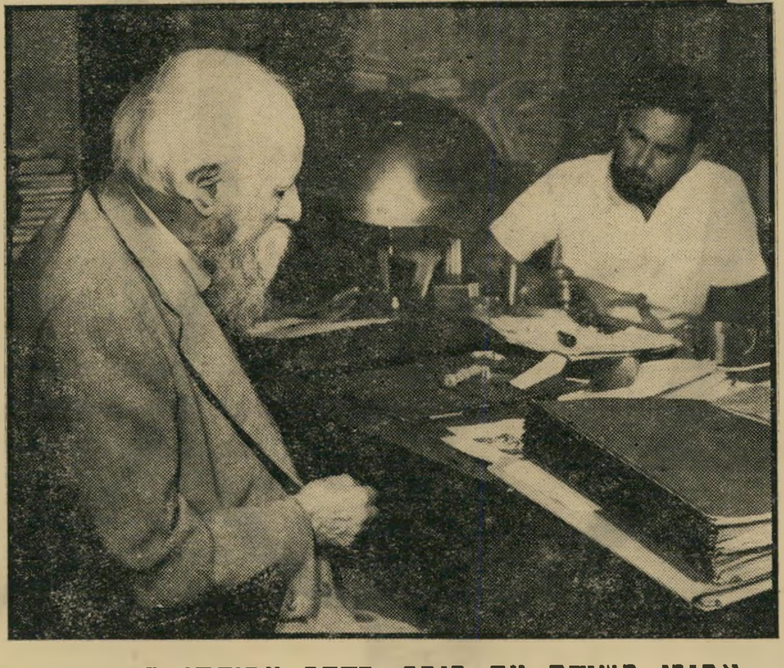

אבנרי בשיחה עם בובר, בחדר עבודתו בירושלים

הוא ראה אנשים הגונים, הגיוניים וטובים מאבדים לפתע צלם־אנוש, הופכים חיות־טרף מסוכנות, במאבק על תואר חסר־ערך, על מקום בוועדה משוללת־תכלית, על סמל־מעמד עלוב ומגוחך.

(הביולוגים אומרים לנו שמאבק זה על סטאטוס, על מעמד בתוך השבט, אופייני לחיות רבות, מסוגים שונים ומשונים, ולובש גם אצלם לא פעם אופי רצחני.)

גם מפלגה קטנה זקוקה לאיזשהו מנגנון לשם פעולה מסודרת. אם היא מצליחה במאבקה, היא שולחת נציגים למוסדות שונים, הנהנים שם מכבוד, שכר והטבות אחרות. במפלגה יהיה תקציב כלשהו, שניתן להשתמש בו כך או אחרת.

כל אלה מעוררים בלב אנשים יצרים רדומים.

ולא רק בלב אדם מושחת, צבוע ומעמיד־פנים, הנכנס לתנועה מלכתחילה כדי לבוז בה ביזה. גם אדם הגון, הבא אל המפלגה מתוך אידיאליזם, עלול לאבד לפתע את שיווי־מישקלו הנפשי מול כני הפיתויים של כיבודים וכיסאות, תוארים והטבות.

בא אליך אדם המניף את דגל האידיאלים, ואתה מוצא אותו למחרת היום מתחת לסמרטוט המלוכלך של הכלאנתריזם, שברי כלי מעורר חמלה.

אני סבור שאנשים רבים יותר התפוררו ונרקבו בגלל סיבות אלה, מכפי שהושחתו בגלל עסקי־נשים. אף ששני הגורמים משתרבבים לא פעם בטרגדיה אחת.

★ ★ ★

אין ספק שכמעט כל אדם הנכנס לזירה הפוליטית מופעל במידה כלשהי על־ידי אמביציה אישית.

הפוליטיקה היא המלחמה על השילטון. אדם הטהור מכל רבב של תאוות־השילטון, לא יימשך לפוליטיקה, ובוודאי לא יצליח בה.

השאלה היא: איך מופעלת תאוות־שילטון זו?

אם אדם מצליח לזהות את עצמו עם אידיאל חיובי, להשקיע בו את אישיותו ומאווייו, הרי הופכת תאוות־השילטון האישית שלו לדלק למען קידום המטרה, לטובת החברה. זוהי אמביציה חיובית, והיא ציינה את גדולי המנהיגים, הנביאים, המהפכנים, המדינאים בכל הדורות.

אולם זהו דלק מסוכן מטיבעו. הוא יכול לדחוף את המנהיג הגדול לדרך הפשע והזוועה, כפי שקרה לסטאלין. הוא יכול לדחוף את העסקן הקטן לשחיתות הבזויה של הכלאנתריזם, כפי שקורה לאחרונה לראשי־חמולות כה רבים אצלנו.

★ ★ ★

מה היא המסקנה הנובעת מהירהורים נוגים אלה?

שיש להתרחק מן הפוליטיקה, כל עוד נפשנו בנו, ולהמתין לשיפור המין האנושי אחרי מלחמת־עולם אחת או שתיים?

או להיפך: שיש לראות את המציאות, ולהיאבק למען השלום במציאות שישנה, בנסיבות שישנן, עם האנשים שישנם, גם כשהליכלוך עלול לדבוק בך?

(משום־מה אני חושב כאן על לוחמי גטו ורשה, שנכנסו לביב־השופכין של העיר ולחמו שם. הם היו הנקיים, ואויביהם היו המיפלצות המצחינות.

★ ★ ★

כידוע לך, התנסיתי לאחרונה בכמה נסיונות מרים מאוד.

אנשים שכיבדתי ואהבתי אותם, התפוררו לנגד עיני, שקעו בביצה של שחיתות עלובה, ברגע שהפיתוי הראשון של שררה נזדמן בדרכם.

הדבר משרה עלי עצבות עמוקה. הוא מדיר לא פעם שינה מעיני בלילות.

גם כשאין לך אשליות, גם כשאתה יודע שדברים כאלה עלולים לקרות — כשהם קורים לידך, לנגד עיניך, הם פוגעים במעמקי נפשך.

אולם הדבר לא ישנה את דעתי, כפי שהבעתיה באותה שיחה עם מארטין בובר.

שהתנועה שקמה בעיקבות קריאתי אינה מפלגה של מלאכים.

חבריה הם בשר־ודם, והם חשופים לכל הפיתויים העומדים בפני בשר־ודם.

אחדים מהם כשלו. אחרים ייכשלו.

אולם זוהי התנועה הלוחמת למען האידיאלים שאני רואה בהם את ישועת המדינה והאנושות. אין בארץ אחרת שתעשה זאת במקומה, באותה דרך. ואילו קמה אחרת, היתה נדבקת באותן בעיות.

על כן נמשיך בדרך — בלי אשליות, בלי להיות מלאכים.

מאת אורי אבנרי

בעולם

פאקיסטאן

רצח

משכיח רצח

41 הרוגים ופצועים — זאת היתה, לדברי ממשלת הודו, תוצאת הפלישה של טור ממונע של צבא פאקיסטאן אל מעבר ל־גבול, לתוך תחום הודו.

ממבט ראשון, נראתה הטענה מוזרה: לשם מה יפלשו כוחות פאקיסטאניים, העסוקים עד מעל לראשם במאבק בלוחמי החופש של

[redacted]

איש השגרירות הסינית בפאריס נאבק עם שוטר צרפתי, בנמל התעופה „אור־לי", בתקרית הסנסציונית שאירעה שם השבוע, כאשר כמה דיפלומטים סיניים ניסו להעלות את אחד הטכנאים שלהם, כשהוא מסומם כולו, למטוס היוצא ל־פקינג. התקרית הפנטסטית, לפי מיטב המסורת של סרטי ג'יימס בונד, פרצה כאשר דיילת קרקע הבחינה בטכנאי ה־המום, הזעיקה את המשטרה. קביעת ה־רופא כי לאיש הוזרקו סמים, ונסיונות השגרירות הסינית לחלצו בכוח מידי השוטרים הצרפתיים — הצביעו על ה־עובדה כי האיש ניסה כנראה להימלט, נתפס על־ידי חבריו במטרה להחזירו הביתה. השיטה הזאת של החזרה־בכוח של דיפלומטים סוטים הביתה, לשם עשיית חשבונות, היתה חביבה על ה־סינים עוד מתקופת הקיסרות. מייסד הרפובליקה הסינית החדשה, סון־יאט־סון, נידון למוות בהיעדרו, נכלא בשג־רירות הסינית בלונדון וניצל מהסגרה רק תודות להתערבות דעת הקהל ב־אנגליה.

[redacted]

באנגלה־דאש — לתוך תחום הודו, יחפשו לעצמם צרות נוספות?

להסיח הדעת מהטבח. תשובת ה־דוברים ההודיים נשמעה הגיונית: לטענתם, מנסה פאקיסטאן לגרות את הודו לתגובה, להוליד סיכסוך גבול, או אולי אף מלחמה מקומית קטנה. המטרה: להסיח את דעת־הקהל העולמית מהטבח הנערך באוכלוסיית בנגל המזרחית.

אם נכונה טענה זו, זהו האות הראשון לכך, שאכן מטרידה דעת־הקהל העולמית את שלטונו של נשיא פאקיסטאן, יחיא חאן.

המסקנה: יש להגביר לחץ זה, להעלות את הנושא בכל פורום אפשרי — בידיעה שבכך עשויים להינצל חייהם של מאות ו־אלפי גברים, נשים וילדים.

מבצע החודש!

1.5.71 - 31.5.71

בת אורן

סבון אמבט ללא סבון
מקציף מרגיע ומרענן

בשפופרת גדולה

1.75 1.45 ל"י

בבקבוק

2.95 2.45 ל"י

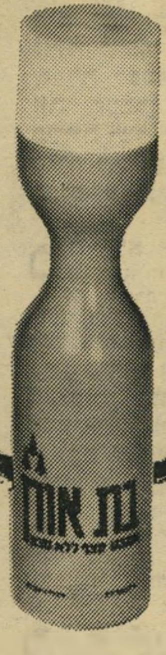

שמפו
אימפריאל
דלילה

החידוש העולמי
בחפיפת השיער
השמפו הנותן חיים
חדשים לשיערך

4.50 3.50 ל"י

Taya

* ניתן שוב להשיג
בכל בתי המרקחת

המשחה הבלתי נראית
לטיפול בפצעי בגרות
ודלקת עור

אקנכס

אנו מצטערים על ההפסקה
באספקת תכשירנו הנ"ל
כתוצאה מהפרעה
באספקת שפופרות

מעבדות רפא בע"מ, ירושלים.

מעוניין לקנות כל
כרכי „העולם הזה"
מהשנים האחרונות.

בהצעות בצירוף מחיר ומספר טלפון, נא לכתוב:

ת.ד. 26175, תל־אביב.
תודה.

האם יכולה גם ישראל לקשור יחסים עם סין?

בין פינג לפונג

מאת: ראש־הממשלה.
אל: כל שרי הממשלה.
הנדון: פינג־פונג.

האם מישהו מכם יודע לשחק פינג־פונג? האם יש במשרדיכם פקידים בכירים היודעים לשחק מישחק זה?

נא למסור באופן דחוף את המידע הנ״ל למנכ״ל משרד ראש־הממשלה.

■ ■ ■

מאת: מנכ״ל משרד ראש־הממשלה.
אל: מנכ״ל משרד החינוך והתרבות.
הנדון: פינג־פונג.

נא למסור לי באופן דחוף את המידע הבא מטעם רשות הספורט:

(א) כמה שחקני פינג־פונג מעולים יש בישראל? מה רמתם? נא לצרף פירוט הישגים.

(ב) מי הם ששת שחקני הפינג־פונג המעולים ביותר שאפשר לסמוך עליהם מבחינה פוליטית? (נא לברר עם שרות הביטחון הכללי).

(ג) אילו הכנות דרושות לשיגור משלחת פינג־פונג רמת־דרג לארץ מיזרחית מסויימת?

■ ■ ■

תזכירים אלה לא נשלחו השבוע, וגם אין כל סיכוי שיישלחו. אך יתכן שהיה להם מקום.

כי „עידן הפינג־פונג,״ שנפתח עם המישחק ההיסטורי בין שחקני ארצות־הברית ועמיתיהם הסיניים, מעמיד את ישראל בפני בעיות, סיכויים וסכנות שעדיין איש לא חישב אותם עד הסוף.

דבר אחד ברור: יתכן שזוהי התחלה של מהפכה במערך הכוחות העולמיים, אשר תהיה לו השפעה מכרעת על מצבה של ישראל.

מה רוצה ניכסון

מדוע התחילו וושינגטון ופקינג לנהל לפתע פלירט ביניהם, אחרי איבה טוטאלית של למעלה מעשרים שנה?

הצד האמריקאי נראה כך:

הנשיא ניכסון זקוק באופן דחוף להישגים בינלאומיים, כדי להיבחר מחדש בסוף 1972. כשם שהוא זקוק להסדר־שלום במיזרח התיכון, כן הוא זקוק לסיכוי של שלום בויאט־נאם.

במיזרח התיכון די לו בשיתוף־פעולה עם ברית־המועצות, המסתמן בתוכנית רוג׳רס. במיזרח הרחוק הוא זקוק לשינוי היחסים עם סין העממית.

ברית־המועצות כבר הוכיחה שאין בכוחה לעזור לאמריקאים להשיג בוויאט־נאם, בלאוס ובקאמבודיה שלום המתקבל על דעת וושינגטון. רק סין יכולה לעזור בכך.

מצד ארצות־הברית, זוהי איפוא רק הכרה בעובדות־החיים הבינלאומיות: שסין היא מעצמה אדירה, ואין עוד כל טעם להתעלם מקיומה.

יתר על כן, במציאות הנוכחית אין ארצות־הברית יכולה לנצל את המאבק בין ברית־המועצות וסין. כיום אין לה ברירה אלא לתמוך בברית־המועצות.

אולם כל מדינאי מומחה שואף להגיע לחופש־תימרון — כלומר, ליכולת „לשחק״ בין שני צדדים יריבים, כדי לסחוט משהו משניהם. לשם כך צריכה ארצות־הברית ליצור מגע עם סין, להוכיח למוסקבה שיתכן ציר וושינגטון־פקינג כשם שיתכן ציר וושינגטון־מוסקבה.

מכאן התחלת המישחק של ניכסון: לרמוז לסין שארצות־הברית עשוייה לתמוך בקבלתה לאו״ם, שייתכנו יחסי מיסחר, ואולי אפילו תמיכה אמריקאית בפיתוח המשק הסיני.

מה רוצה מאו

בשביל סין, זוהי הצעה מפתה מאוד. כי הענק הסיני, הכולל את רבע האנושות, זקוק לכסף, לתמיכה, למעמד בינלאומי.

סין עברה את משבר „המשמרות האדומים.״ נראה שהגיעה ליציבות פנימית כל־שהי, והיא מוכנה עתה לשחק תפקיד בזירה הבינלאומית.

גם היא מבינה, שכדאי לה ליצור קשר עם ארצות־הברית, כדי לאגף את אוייבתה העיקרית: ברית־המועצות.

עדיין לא ברור אם סין העממית מסכימה להיכנס לאו״ם, מבלי שמישטר צ׳יאנג קיי־שק יגורש ממנו. עד כה לא הסכימה סין שיהיו באו״ם, זו בצד זו, גם מדינת סין (העממית) וגם מדינת טייוואן (פורמוזה).

יש גם שאלה של מעמד סין. להלכה, מגיע לה מקום כאחד מחמשת הגדולים, עם מקום קבוע במועצת־הבטחון וזכות־וטו. קשה להאמין שארצות־הברית כבר מסכימה לכך.

אך תהיינה התוצאות המיידיות כאשר תהיינה — ברור שייתכן הסדר־ביניים אמריקאי—סיני, לסיום המלחמה בוויאט־נאם ולשי־

(המשך בעמוד 16)

עול הצארים החדשים

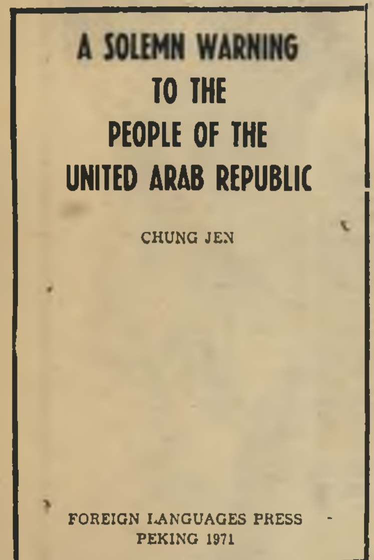
A SOLEMN WARNING
TO THE
PEOPLE OF THE
UNITED ARAB REPUBLIC

CHUNG JEN

FOREIGN LANGUAGES PRESS
PEKING 1971

חוברת זו מחולקת בימים אלה במצריים ובשאר ארצות המערב. היא נושאת את הכותרת: „אזהרה רצינית לעם הקהיליה הערבית המאוחדת.״ היא הודפסה השנה בפקינג, בחתימת פרשן סיני בשם צ׳ונג ין.

בראש החוברת מתנוססת, כמובן, מובאה מדברי היו״ר מאו: „הרביזיוניזם הסובייטי מבקש לנצל כל התעוררות מהפכנית אמיתית בעולם לטובת תוכניותיו הניאו־אימפריאליסטיות הרקובות והזדוניות. ילמדו־נא עמי אסיה ואפריקה מנסיוננו המר, ויענישו־נא את הכנופייה הסובייטית הרביזיוניסטית הבוגדנית.״

החוברת כולה באה לפרט רעיון זה של היו״ר. היא קוראת לפועלים ולאיכרים של מצריים „לפרוק מעליהם את עול הצארים החדשים״. היא מספרת על פרשת הבגידה הסובייטית בסין, כאשר החזירה מוסקבה הביתה, באופן פתאומי, ביולי 1960, את 1930 המומחים הסובייטיים שפעלו במשק ובצבא הסיניים, קרעה 343 חוזים לשיתוף־פעולה, וביטלה 257 תוכניות כלכליות, מדעיות ותרבותיות. כל זה מפני שסין סירבה לקבל את תכתיב מוסקבה בעניינים צבאיים.

הרמז הגלוי למצרים: כך זה יקרה גם לכם, אם תסמכו על המומחים הסובייטיים. ברגע המכריע הם יתקעו לכם סכין בגב, אם לא תשתעבדו לחלוטין לברית־המועצות.

הקורא הישראלי ימצא עניין היתולי בקטע המגלה שראש־ממשלת ברית־המועצות (אז בולגאנין) אמר בשנת 1960 למשלחת סינית: „אנחנו קומוניסטים, לנו לא חשוב היכן עובר הגבול. איזו חשיבות יש לכמה קילומטרים של אדמה צחיחה?״ זה היה בשיא המאבק בין סין והודו על שטחי־גבול נרחבים.

מתרגש הכותב הסיני: „האמנם? האיש שאמר זאת, ויורשיו, הם אותם האופורטוניסטים המלוכלכים, שגרמו לשפיכת־דם בתקריות־גבול רבות עם סין, בגלל ,כמה קילומטרים של אדמה צחיחה.׳ אבל הם מוכנים לוותר מהר מאוד על אדמה, כשזו שייכת לאחרים!״

פסוק זה דומה לנאומו הסטנדרטי של יוסף תקוע באו״ם על השטחים.

לאחר מכן משתדלת החוברת להוכיח, בצורה גזענית למדי, כי ברית־המועצות כלל אינה מדינה אסיאתית, אלא מדינה אירופית. „אמנם שני־שלישים של שטח ברית־המועצות נמצאים באסיה, אך שלושה רבעים מאוכלוסיית ברית־המועצות חיים באירופה... זוהי ארץ אירופאית מסורתית... לא חשוב מה עצומה היתה ההתפשטות הסובייטית לתוך אסיה, ולא חשוב כמה עמים אסיאתיים ממוצא מוסלמי או אחר נבלעו על־ידי ברית־המועצות. כל זה אינו הופך את ברית־המועצות למדינה אסיאתית!״

שום פקיד של משרד־החוץ הישראלי, בירושלים האסיאתית, לא היה מעז להעלות על הנייר טענה זו.

תמרורים

נבחר • לעמית באקדמיה האמריקאית למדעים, פרופסור **אהרון קציר** (57), ראש מחלקת הפולימרים במכון וייצמן, שעלה לארץ ב־1925 מפולין, מוסמך האוניברסיטה העיברית, ד"ר לפילוסופיה, היה תקופה קצרה מפקד ירושלים במלחמת השיחרור, ממייסדי ומפקדי חיל המדע של צה"ל, פרופסור לכימיה פיזיקאלית, נשיא האקדמיה הישראלית למדעים, זכה בפרס וייצמן ובפרס ישראל, הישראלי השני בן 117 עמיתיו הזרים באקדמיה האמריקאית. השני: אחיו, אפרים קציר, שנבחר לפני חמש שנים.

נבחר • לנשיא אוסטריה, אחרי שזכה ב־52.79 אחוז של הקולות, המועמד הסוציאליסטי **פראנץ יונאס**, שגבר על המועמד של המפלגה העממית קורט ואלדהיים — שזכה ב־47.21 אחוז מהקולות.

נחוג • יום־הולדתו ה־49 של מי שהיה צעיר חברי הכנסת הראשונה (בפברואר 1949) ושלא נטש מוסד זה — כמו 14

טובי

ח"כים אחרים — עד היום, ח"כ רק"ח ולשעבר ח"כ מק"י, **תופיק טובי.**

נחוג • יום־הולדתו ה־50 של סגן פרקליט מחוז תל־אביב, עורך־הדין **סברין** (עוזי) **שראטר**, שהופיע בעשרות משפטי רצח ושוד. יליד ברלין, עלה לארץ ב־1944, היה קצין בכיר בשרות בתי־הסוהר ובמסגרת תפקידו זה היה ממונה על שמירתו

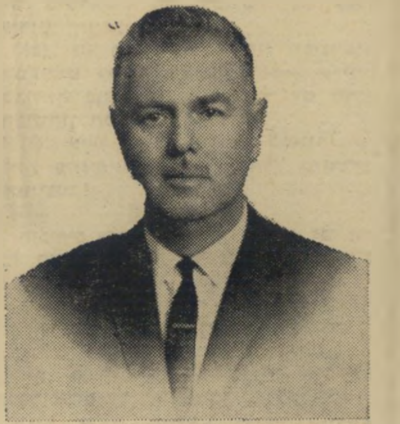

שראטר

של פושע המלחמה אדולף אייכמן בכלא רמלה. שם צינזר את המכתבים בגרמנית לאייכמן. בשנים 1954—1958, בזמן שרותו בשרות בתי־הסוהר, למד משפטים וב־1965 הצטרף לפרקליטות תל־אביב.

נחוג • יום־הולדתו ה־65 של האמרגן הוותיק **משה ואלין**, שהיה מראשוני האמרגנים בארץ, אחרי שניהל קודם במשך שנים את תיאטרון **לי־לה־לו**, ושלזכותו זוקפים את גילויין של כמה כוכבות־זמר ובראשן חנה אהרוני.

נתבע • בנו של הזמר פרנק סינטרה שאף הוא זמר, **פרנק סינטרה הבן**, על־ידי **קרול סו אדמונסטון** (28), הטוענת כי סינטרה הבן הוא אבי התינוק שנולד לה לפני שנה, דבר שסינטרה מכחיש. בית־המשפט בפניו מתבררת התביעה, ציווה לערוך בדיקת־דם כדי לבדוק את אמיתות הטענה.

אינך צריכה להיות עורכת דין כדי ליהנות מן היתרונות הבלעדיים שמעניק לך החוזה החדש של „פזגז"

חברת "פזגז", החברה המתקדמת בשיפור השירותים והתנאים לצרכן, מציעה לך חוזה חדש המכיל יתרונות בלעדיים לטובתך והמאושר עד־ידי המועצה לחוזים אחידים.

☆ החוזה החדש של "פזגז" עם הצרכנים הוא היחיד בישראל שבו מקבלת על עצמה החברה להחליף ללא תמורה ציוד מושאל שנמצא פגום.

☆ החוזה החדש מעניק לצרכן חופש בחירה מלא לבצע תיקונים ושינויים בציוד השייך לו על־ידי שרברב מוסמך או להעביר את ציודו שלא באמצעות החברה.

☆ החוזה החדש אינו קושר את הצרכן אלא לתקופה של שנה אחת.

☆ החוזה החדש מזכה את הצרכן בפיצוי במקרה של דליפת גז שהוכחה.

(רבים משיפורים אלה הופעלו על־ידי "פזגז" למעשה כבר מזמן, אבל עכשיו יהיו גם חלק מחוזה מחייב).

"פזגז" רוצה שתהיי מרוצה - ועושה לשם כך כל מה שהיא יכולה. אין זה מקרה ש"פזגז" הפכה לחברת הגז הגדולה ביותר בישראל, המשרתת קרוב ל־300 אלף צרכנים.

PAZGAS פזגז רוצה שתהיי מרוצה

הנהלת חשבונות

יום העצמאות — כתבה חוזרת

„שידור־חוזר" הוא אחד הפאטנטים היפים ביותר שהומצאו על־ידי הרדיו והטלוויזיה, ואינני רואה שום סיבה למה שגם העיתונות לא תשתמש בו מדי פעם בפעם. לי, כבעל־מדור, יכול הפאטנט הזה לחסוך הרבה מאמצים וכאבי־ראש בימי־חג, ימי־זכרון ומועדים, עליהם כבר כיתבתי והגבתי לא אחת.

ובכן: לבקשת קוראים רבים אני מגיש בזאת „כתבה חוזרת" על יום־העצמאות, שביצוע־הבכורה שלה נערך בשנת 1953 במדור אנונימי בשם „מה נשמע".

מה נגיד על יום־העצמאות ולא אמרנו? „העם מעלה ביום זה על נס את עלילות הגבורה, את אחרי־אלפיים־שנות־משהו, את ריבונות ישראל, את חופש האזרח, וכדומה."?

אנחנו מסכימים לכל מה שנכתב בעיתונות על יום־העצמאות, ובכל זאת היינו רוצים להגיד משהו חדש, ולגלות מיספר נקודות שהאדם נוהג להשכיחן. אנו מאמינים שזו היא גם כוונתם של עיתונאים אחרים, וכמוהם, כנראה, ניכשל גם אנחנו.

אנו זוכרים בחור בשם יוסי, שחטף צרור בחזה למען יום־העצמאות, ובגססו בשדה לחש לרעהו: „קר לי... כסה אותי בהרבה אדמה." אנחנו זוכרים נערה, שהיינו נוהגים ללוותה לביתה שבגבול יפו, בימים שבהם לא יכלה נערה לחזור לביתה בלי מלווה או שניים. כיום היא הולכת ליפו בדרך כלל לבדה — על קביים.

אנחנו זוכרים טיולי ילדים בשדות, שהיו מלווים פחד מפני רועים ערבים. אנחנו זוכרים נסיעה לדרום ובחור בשם אלי, שאותו רצינו לראות. אנחנו זוכרים את פיסת הקרטון שנשאה את שמו על אחד הקברים הטריים בחורשת העצים של גבולות. אנחנו זוכרים מכוניות בוערות בשער־הגיא, ובחורות עם סטנים מפורקים על גופן.

לא שכחנו דבר. אנו זוכרים כל סלע, שמאחוריו רבצו ג'ימי ורעיו בגבעות באב־אל־ואד. אנחנו זוכרים את תעלת־המים ליד הקסטל, שבה היו מוטלים שלושה מידידינו. לא שכחנו את האמהות הלבושות שחורים ביום קיץ, ואת האבות מגודלי־הזקן. לא שכחנו את הנערות בעלות הצלקת, ואת האמיצים טצחקו בכל פה לפני שנעשו נכים, לפני שמכרו סיגריות בקיוסק ולפני שנעשו פקידים הכותבים בידם האחת — השמאלית.

כולם, כל אלה ואלפי אחרים, יצרו את יום־העצמאות בשבילנו. נחטא אם נאמר שהם לא מתו — שהם חיים בליבנו. הם מתו אחת ולתמיד — ואיתם מתנו גם אנו קצת. את פרשת חייהם ומותם אנו זוכרים רק בחקירות שתי־וערב של ימי־עצמאות. כי אין תגמול למתים ולשכולים, חוץ, אולי, מהאמונה שיותר שכולים לא יהיו עוד.

מי יתן ויהיו אלה אחרוני המתים בחיינו. מי יתן ויתחילו אנשים לחיות למען משהו, במקום למות למענו!

מכתבים לאומבודסמן

אני יודע שהקדימו אותי. יואל מרקוס ב„הארץ" וזיווה יריב ב„ידיעות אחרונות" כבר ניצלו את זכותם להתכתב עם מבקר המדינה, המשמש בשעות הפנאי כנציב תלונות הציבור, אבל גם אני רוצה להביא לידיעת הציבור כמה מכתבים שנשלחו אליו, ובטעות הגיעו לידי. ובכן:

אל: נציב התלונות.
מאת: אמנון פלדמן.
הנידון: תלונות.

לפני למעלה מחודשיים שלחתי לך מכתב־תלונה על הנוהג המשונה של משרדך לא לענות על מכתבי־תלונות של אזרחים המתאוננים על כך, ואף כי צרפתי מעטפה מבויילת לא זכיתי עד היום לקבל ממך תשובה לתלונתי.

מה היא הכתובת לתלונות נגד נציב התלונות?

אל: נציב התלונות.
מאת: יעקב זיכמיר.

לפני חודשים מיספר קמה שערורייה בארץ כאשר כתב „קול ישראל" גילה שהממשלה ביזבזה עשרות מיליונים לירות בשנה אחת, בגלל חוסר יעילות וכפילויות ברכישת ציוד למשרדי הממשלה. בדו"ח של מבקר־המדינה לא מצאתי השנה כל זכר לשערורייה הזו. מה הולך כאן? האם הוא לא מאזין לחדשות? כמו־כן לא נגע מבקר־המדינה בבעיית רכישת מכוניות־הפאר עבור שרי הממשלה והפקידים הבכירים. איך אתה מסביר את זה?

אגב, איזה מכונית יש למבקר־המדינה?

אל: נציב התלונות.
מאת: ממשלת ישראל.

העם הזה נמאס עלינו. הוא בלתי־ממושמע, חצוף, מתאונן, שתלטן, חושב שהכל מגיע לו, לא מפסיק להפגין נגד מדיניות הממשלה, שובת ללא רשות, אינו מתייחס בכבוד לכנסת, נוסע מהר מדי בכבישים, מתחמק מתשלום מיסים, מתאונן נגד זיהום האוויר והים ובכלל — העם הזה לא מוצא חן בעינינו.

האין אפשרות להחליף אותו בעם אחר?

אל: נציב התלונות.
מאת: י. אלקלעי.

זה שנה וחצי שאני יוצא עם חברה הצעירה ממני בשש שנים. אני אמנם אוהב אותה, אבל עדיין אינני מוכן להתחתן איתה. אני חושב שנישואין זה צעד אחראי מאוד, שאסור לעשות אותו מתוך תיפזון.

ההורים שלה חושבים שאני דוחה את עניין החתונה בגלל מוצאה הספרדי, אבל זה לא נכון. האמת היא שהבדל הגילים בינינו הוא המטריד אותי. האם אינך חושב ששש שנים הוא הבדל גדול מדי בין בעל ואשה? בפסח ימלאו לי 52 שנה, ואני פשוט לא יודע מה להחליט.

מה דעתך? להגיד לה את האמת, או לבקש מאמא שלי שתדבר איתה?

קליטת עולים 1971

מי אומר שקיימת בעייה של קליטת עולים מארצות הרווחה? מי אומר שיהודים, המגיעים אלינו מברית־המועצות, סובלים מקשיי התאקלמות רציניים בבואם לארץ. שטויות!

השבוע נכנסתי למעון עולים ביפו של הסוכנות היהודית, ועל לוח־המודעות שבכניסה, בין הודעות בעברית, אנגלית, צרפתית ורוסית, מצאתי בטור־הצעות־עבודה מודעה שענתה לי על הרבה שאלות שהטרידו אותי בשטח זה.

מתחת לכותרת „דרושים עובדים!" מצאתי כתוב: „באם רצונך בתפקיד בטחוני שיעניק לך יציבות בעבודה, שכר מתאים ותנאים סוציאליים טובים — פנה לגיוס לשרות בתי־הסוהר."

חשבון עובר ושב

סכנה: מוקשים

בהפסקה של תה, באחד הבקרים של השבוע שעבר, האזנתי בהיסח־הדעת לקולה המרגיע, ובפעם זו אף מלגלג־משתעשע, של החברה גברת זמר, בתוכניתה „הפסקה של תה".

לא שמתי לב לתוכן דבריה, כאשר לפתע קלטתי גם מה היא אומרת. הגברת דנה בנושא האקולוגיה והמלחמה האופנתית, לדבריה, שעורך ציבור עיתונאים, אקולוגים ואסתטיקנים למען סילוק מיטרדים כזיהום, כיעור, פסולת, עשן ורעש.

בדריכות גוברת חיכיתי לחוות־דעתה, וכאשר סיימה בדברים „מי שמעוניין בסוף המאה ה־20 בקידמה הטכנולוגית למינה, חייב בתשלומים הבלתי־נוחים של מיטרדים אלה, וכו' וכו', הצעקה בעולם עתה הלא אופנה היא, כשם שבאה כן תחלוף."

קמה בי מייד רוח התנגדות בלתי־רגילה. נזכרתי במנהל החשבונות, הריני להעביר דרכו חשבון זה.

איננו צריכים לשלם את מלוא המחיר של מיטרדי קידמה אלה, אם אנו רוצים בנוחות של מעטינו, אלא מחיר אחר שונה לחלוטין. מחיר של תיכנון, הכוונה, בידוד, וניטרול המזיקים המועילים.

זה עולה כסף. מוכרחים לשלם מחיר חינוך אקולוגי ומונע למחליטים לנויניהם, לפוליטיקאים, לעסקנים אשר על הממון וקובעי חלוקתו, למשפטנים ולמשרתי־הציבור עצמם, ושאר כלל הציבור. מוכרחים לשלם שכר־לימוד לשוטפי־המוחות באמצעי־התקשורת. זה המחיר שעלינו לשלם למעננו, ולמען הבאים אחרינו, עבור נוחות החיים כיום, פן לאחר נשלם יותר, ולא תמיד נתקן את המעוות בידינו אנו.

זה שבעולם החלה אופנת הסכנה האקולוגית יש בכך הפעם רק חיוב.

גבירתי, תליית שלטים של „סכנת מוקשים" אינה אופנה, הפעם: נהפוך הוא: מחובתך הדבר.

שלך,
לוגם תה

בתשובה לתגובה

תגובותיהם של קוראים מביאים אותי, לפעמים, לכלל ייאוש.

קחו, למשל, את תגובתו הלמדנית והמתפרצת לדלת פתוחה של יוסף בן־טל, שפורסמה בשבוע שעבר במדור מכתבים.

הוא חושב שהוא מגלה לי את אמריקה, כשהוא זורה בעיני את שמותיהם של ניטשה, מרכס, שפנגלר, סארטר, ישראל אלדד ואליעזר ליבנה, כדי להוכיח שחשיבה־עצמית אינה מולידה, בהכרח, מסקנות זהות.

לכל הרוחות! האם טענתי באיזה שהוא מקום את ההיפך מזה? האם אמרתי אי־פעם שאובייקטיבית אני צודק יותר מד"ר ישראל אלדד? מי בכלל דיבר על אמת אבסולוטית?

אין לי ספק שתהליך החשיבה העצמית אינו יכול לשמש ערובה נגד מסקנות מוטעות. לשמות שמנה מר בן־טל מרמת־גן אפשר להוסיף גם את שמותיהם של אדולף היטלר, סטלין, סאבונרולה, ג'ינגיס־חאן ושאר מיפלצות, כדי להוכיח שאין כל קשר בין חשיבה עצמית (אם נניח שאיש לא שטף את מוחותיהם) ובין צדק ואמת.

מעולם לא טענתי שהגאולה תבוא לעולם כאשר כולם ילמדו לחשוב חשיבה עצמית. בפרוש כיניתי גם את המטרות למענן אני עצמי נלחם כ„שטיפת־מוח", כאשר המאמינים בהן חוזרים על סיסמאותיהן כעדר, מבלי להעמיד אותן במיבחן ביקורת התבונה.

כל המטרות „הנעלות", הטוב והרע, הימין והשמאל, נסיגה וסיפוח, תיאוקרטיה ודמוקרטיה, באמת שוות לתחת, כל עוד חסידיהן נלחמים למענן אוטומטית, מבלי לחשוב, ומבלי לשאול את עצמם שאלות מטרידות.

לא רק מורדים ונון־קונפורמיסטים ראויים בעיני למדליית החשיבה העצמית. גם החוזרים בתשובה ראויים לאות הצטיינות נעלה זה. אפילו ההלכה השמרנית קבעה שצדיקים גמורים (מאמינים, ממושמעים, הולכים בתלם) אינם זכאים לעמוד במקום בו עומדים בעלי־תשובה (ספקנים, מרדנים, שואלי־שאלות).

חשיבה עצמית אינה מטרה בפני עצמה. זו בסך־הכל מערכת־בקרה עצמית, המאפשרת אדם לבחון אם המטרות, למענן הוא נדרש למות, הן באמת מטרות שאיתן הוא מזדהה. לוותר על השימוש במערכת־בקרה זו, פירושו של דבר להיות אוטומט־מתוכנת ושטוף־מוח.

אני אינני מוכן בשום פנים ואופן לפעות עם כל עדר־המאמינים „נעשה ונשמע", אפילו כשאלוהים עצמו הוא המצווה. קודם אני רוצה לשמוע, אחר כך אני רוצה לחשוב, ורק לאחר שאבחון ואסכים ל„תורה מסיני", אהיה מוכן גם לעשות.

מר בן־טל מוכן לקבל אוטומטית את תורתם של ישעיהו הנביא ואורי אבנרי. אני רוצה לחשוב עליהם קצת. יכול להיות שגם אני אקבל אותם, ויכול להיות שלא.

שלח את עמי

ראיתי בטלוויזיה הופעה נוגעת־ללב של עולה חדשה מברית־המועצות בשם רבקה אלכסנדרוביץ'.

בעברית רהוטה סיפרה הגברת על בתה, שנעצרה במוסקבה רק משום שהפגינה עם קבוצת יהודים לפני משרד־הפנים הסובייטי, והביעה בגלוי את רצונה לעלות ארצה. הבת ביקשה מאמה שלא תחכה לשיחרורה, ושתעלה ארצה כשהשלטונות יתירו זאת.

הגברת רבקה אלכסנדרוביץ' היתה מזועזעת מעצם הרעיון שבתה, החפה מפשע, יושבת בבית־כלא, מבלי ששלטונות הביטחון הסובייטיים יטרחו להאשים אותה ולהודיע לה מה חטאה וכמה זמן יש בדעתם להחזיקה במעצר. לדברי הגברת אלכסנדרוביץ' ברית־המועצות היא המדינה היחידה בעולם הפוגעת היום בצורה נפשעת כזו בחופש האזרח.

זה לא מדוייק, כמובן. יש עוד מדינות בעולם בהן יושבים אזרחים בבתי־כלא, מבלי ששלטונות־הביטחון יודיעו להם מה פשעם, וכמה זמן יש בדעתם להחזיק אזרחים אלה במעצר ללא משפט.

אזרח אחד כזה הוא ואליד פאהום, יושב־ראש ועד הסטודנטים הערביים באוניברסיטה העברית, שנעצר לפני שבועיים כחשוד בהשתייכות לאחד מאירגוני החבלה, ושנחקר ארוכות על פעילותו של ועד הסטודנטים הערביים. ללא משפט, ללא כתב־אישום, יושב ואליד פאהום בבית־כלא ישראלי חודשים רבים, כאזרחים אחרים היושבים שם ללא משפט.

אבל מובן שאי־אפשר להשוות את שני המיקרים. שכן ברוסיה אוסרים שלטונות־הביטחון יהודים, ואילו אצלנו אוסרים שלטונות־הביטחון בסך הכל ערבים.

דן בן אמוץ
מנהל חשבונות

העם

מוסטאפה

ובת הרב

שושנה בת ה־21, היא צעירה יהודיה, בתו של רב ושוחט מיוהנסבורג שבדרום־אפריקה. בארץ האפרטהייד והאפלייה הגזעית נוצרו בה מושגים מסולפים לגבי דמותו של ערבי.

„כל ערבי נראה בעיני כאדם מטיל אימה," סיפרה השבוע שושנה, בקול נרגש. „דמות המבקשת לפגוע ביהודים. כשנפגשתי לראשונה עם מוסטאפה פנים אל פנים, לא ידעתי את זהותו הלאומית. כשנודע לי שהוא ערבי, ממש הזדעזעתי. נדהמתי לראות שגם ערבי הוא אדם ככל האדם. זה שבר אותי. קשרתי את גורלי עם גורלו."

כמו בדרום אפריקה. כך נולד סיפור אהבה מיוחד במינו. בת הרב מיוהנסבורג, שהתאהבה במוסטאפה חמיד לילה (27), בן הכפר סכנין שבגליל, שעבד כמלצר במסעדה חיפאית.

שושנה עברה לגור עם מוסטאפה בכפרו, שם היא שוהה מזה שנה. אולם הפרשה התפוצצה רק השבוע, אחרי שאבי הנערה, שלא ידע כל הזמן את מקום הימצאה, הגיע לארץ, גילה באמצעות המשטרה כי בתו מתגוררת עם אהוב־ליבה הערבי ב־

משוחררי־הכות. לא היו קרבות רציניים, והמשטרה, שהסתכלה במחזה, לא עצרה איש.

שלושה דגלים אדומים. אולם לא כל הדגלים האדומים נישאו באותו בוקר בתל־אביב בתהלוכה אחת. היו שלוש.

הגדולה ביותר היתה זו של רק"ח בה השתתפו כ־1500 איש, רובם ערבים מן התאים המאורגנים־היטב של המפלגה בכפרי הגליל והמשולש. התהלוכה עברה בשקט, כי מארגניה בחרו מראש במסלול צדדי. מבית הבימה ליפו, דרך אזור שאין בו תנועה רבה בשבת בבוקר.

ההתחרות האמיתית היתה בין הפגנת אנשי שי"ח־ברית־השמאל לבין הפגנת מק"י. בשתיהן השתתף מיספר שווה של אוהדים — 300 בכל תהלוכה. אך היה הבדל גדול מאוד בגיל: אוהדי שי"ח היו ברובם בני 30 ומטה, אנשי מק"י בני 50 ומעלה.

הצבעה במק"י. קדם לתהלוכות משא־ומתן מייגע לאיחוד. הוא חשף שוב את הבדלי־הגישות הקיימים כיום במק"י, כשאגף אחד, בהנהגת משה סנה, מסתכל לעבר המערך, אילו האגף השני, בהנגת אסתר וילנסקה, מביט שמאלה.

מק"י לא השיבה בלאו לפניית שי"ח, אך הציגה שורה של תנאים לגבי הסיסמאות שיינשאו בתהלוכה. הסיסמאות שהוצעו על־ידה נוסחו בבירור כך שלפחות אנשי ריפתין לא יוכלו להסכים להן.

כך דרשה מק"י לגנות את „איומי המל־

אנשי שי"ח נושאים דגלים אדומים

למכים — מכות!

כפר ערבי. האב פרץ בבכי, אולם לא יכול היה לשנות את החלטת בתו להינשא לבחיר ליבה.

ברור מעל לכל ספק, ששושנה ומוסטאפה לא יכולים לבנות את עתידם בדרום־אפריקה, אפילו אם יתייהד הצעיר הערבי. שכן, בארץ האפרטהייד לא תקבל אותם החברה השלטת.

האם יש להם עתיד בישראל? האם ישראל סובלנית יותר? האם יוכלו לבנות את חייהם בארץ שהם רוצים לחיות בה?

התשובה לכל אלה היא שלילית. שושנה אינה רוצה להתאסלם. מוסטאפה אינו רוצה להתייהד. הם רוצים פשוט לחיות יחד כגבר ואשה נשואים. לכן אמרו שניהם השבוע: „החלטנו להגר. לא כאן ולא בדרום־אפריקה נמצא את השקט הדרוש. באוסטרליה נוכל בקלות להינשא בנישואין אזרחיים."

הפגנות

דגל אדום

נישא במרום

בדרך כלל זהו יום של מכות. באחד במאי, חג הסולידריות של הפרולטרים של כל הארצות, פורצות בדרך כלל כל המחלוקות בין הזרמים הסוציאליסטיים השונים.

גם השנה היו מכות — אבל לפחות בין ימין ושמאל. כאשר צעדו 300 חברי שי"ח, בני משקי השומר הצעיר, אנשי ברית־השמאל (של יעקוב ריפתין) וסתם צעירים שמאליים ברחוב דיזנגוף, התנפלו עליהם אנשי בית"ר והליגה להגנה יהודית, שרפו דגל אדום והחלו בהתכתשויות.

בני הקיבוצים הוכיחו שהם חזקים יותר

מה של מנהיגי ערב," אך לא את „מדיניות הסיפוח של ממשלת ישראל."

אנשי שי"ח, שמצאו את עצמם באמצע, בין סנה וריפתין, הציעו פשרות. לעומת דרישת מק"י להכריז כי „מלחמת ששת הימים — מלחמת מגן צודקת," הציעו: „מלחמת ששת הימים — לא למען כיבושים וסיפוח."

תגובת מק"י: הודעה רשמית שהצעה זו כמוה כדחייה. ההחלטה על כך נתקבלה במק"י ברוב זעום — כשמואל מיקוניס מצביע נגד משה סנה, וכמה חברים נמנעים מהצבעה.

כדי למנוע את הרחבת המחלוקת, נקבע כי דווקא הנמנעים יהיו הנואמים בעצרת מק"י.

הסברה

כיפות, כושים

אגרופים ושפעת

הטלוויזיה היא מכשיר פלאים. היא יכולה להפוך זבוב לפיל, פיל לזבוב. זהו רק עניין של עריכה.

ביום־העצמאות הראתה הטלוויזיה הישראלית כמה פעמים את תהלוכת יום־העצמאות בניו־יורק. הרושם היה מרשים. אך איך נראתה התהלוכה במציאות?

מדווח כתב „העולם הזה", שהיה עד ראייה:

דויד מלך ישראל חי וקיים על הכביש הרחב של השדרה החמישית בניו־יורק ביום הראשון של שבוע העצמאות. עשרים אלף ילדים וילדות יהודיים הוציאו את המלך מקיברו, כדי לחוג יחד אתו את יום ההולדת

לאירופה־הפלגה שכולה חוויה באנית הפאר

א.ק. לינדום

הגדולה ביותר הפועלת בקו ישראל־איטליה 18 אלף טון.

קו דו־שבועי מחיפה לאיטליה

ההפלגות הבאות: 4.7 — 20.6 — 6.6 — 23.5

אפשרות סיור בנמלי הים התיכון

לימסול · פמגוסטה · רודוס · כרתים · פיראוס · קורפו · ברינדיזי · אנקונה ·

* בריכת שחיה
* אולמות בידור מרווחים
* קולנוע
* תזמורת, ריקודים
* מטבח אירופאי וים תיכוני מעולה

DRIVE IN DRIVE OFF במכוניתך

נסיעה הלוך ושוב לאיטליה החל מ־1100 ל"י כולל כל המסים.

כרטיסים אצל כל סוכני הנסיעות או אצל הסוכנים הכלליים לישראל:

ויקינג, חברה ימית בע"מ.

חיפה דרך העצמאות 104, טל. 524295

תל־אביב רח' אלנבי 113, טל. 625864,625994

ירושלים רח' אגרון 28, טל. 25771

שנת הבניה 1954. דרגת סיווג בטיחותית שניתנה ע"י אגף הספנות והנמלים במשרד התחבורה "יב".

EFTHYMIADIS LINES PIRAEUS

פקידות כללית בירושלים:
NATIONAL — I.B.M.
כתיבה במכונה — הודש!
פנקסנות, קצרנות:
ביה"ס „הפקיד", י. פורמן, בצלאל 18.

המנוי
קיבלת חשבונך, פרע נא אותו בהקדם.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב קרליבך 12, טלפון 260134. הארדואר 136 • מען מברקי: עולמפרס • בית־דפוס משה שהם בע"מ, תל־אביב, רח' פין 6 • ג'ופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • המוציא־לאור: העולם הזה בע"מ.

ה־23 למדינת ישראל העצמאית.

למיצעד הילדים, שההסתדרות הציונית ה־ניו־יורקית התעקשה לקרוא לה „הפגנת המונים למען ישראל", היו סיסמאות ו־שירים זהים: „דויד מלך ישראל חי ו־קיים", „עם ישראל חי" ושירי „כנר על הגג", כשרוב המשתתפים חובשים כיפות. היה טעם מיוחד לסיסמאות כמו „מסורת" ועשרות תצוגות מכוניות, שהראו עיירות יהודית במזרח אירופה עם סיסמאות הקור־אות, ליהודים בוודאי, לחזור למסורת ה־יהודית.

חיבה לאגרוף. 24 שעות אחרי שמאתיים אלף אמריקאים צעירים ומבוגרים הפגינו בוואשינגטון וכמיספר הזה בסן־פרנ־ציסקו, נגד המלחמה בוויאט־נאם, תחת ה־סיסמה „שלום—עכשיו," הפגינו הילדים וה־ילדות היהודיים של ניו־יורק, בסיסמה „חו־פש — עכשיו!" ליהודי ברית־המועצות.

בכל התהלוכה הילדותית לא היתה אפילו סיסמה אחת הקוראת לשלום במיזרח התי־כון, למרות שכמה ילדים נשאו על בגדיהם את סמל תנועת־השלום האמריקאית.

היתה בתהלוכה גם קבוצה אחת של מבו־גרים, חברי הליגה להגנה יהודית של ניו־יורק. אלא הלכו לכל אורך הדרך כשידם הימנית מונפת למעלה, ואגרופם קמוץ. ל־יהודי ניו־יורק יש זיכרון קצר או אין זכ־רון כלל: הם קיבלו את הקבוצה התוקפנית בעלת סיגנון־ההופעה הפאשיסטי במחיאות־כפיים סוערות. המגינים היהודיים צווחו סיס־מאות אנטי קומוניסטיות, וקבוצה גדולה, של ישראליים, שעמדה ליד הבמה המרכזית, עו־דדה אותם בקריאות חיבה.

תזמורת כושית. בתהלוכה של היל־דים הציוניים היו גם תזמורות ילדים ש־רוב מנגניה היו כושים צעירים, ותזמורת אחת הופיעה כשבראשה דגלים ישראליים ו־דגלים אדומים, שהוכנו כנראה למיצעד ה־אחד במאי.

קבוצות בית"ר היו אף הן חלק בלתי־נפרד מהתהלוכה, עם סיסמאות „רק כך" ומפות ענקיות של המיזרח התיכון, כש־הכתובת „ישראל" כתובה על כל האיזור כולו, כדי שהמבין יבין.

המשטרה היתה ידידותית מאוד, השוט־רים האיצו באידיש (גיי שון) במעט היהו־דים שהסתכלו בתהלוכה, וקבוצות פלסטינים הפגינו נגד יום־העצמאות בשדירת מדיסון המקבילה.

שפעת לרבין. מזג־האוויר היה אנטי ישראלי קיצוני. רוח קרה גירשה מהשדירה החמישית את מעט הסקרנים, והשגריר ה־ישראלי יצחק רבין עמד על במה קטנה, בפינת הפארק המרכזי של ניו־יורק, כשהוא מהרהר בוודאי בשפעת הבאה עליו, ערב יום־העצמאות.

שתי מכוניות עם מטאטאי־ענק ושתיים עם מזליפי־מים במימדים אמריקאיים, סיימה את התהלוכה. אחרי ארבע שעות של עצמאות ישראלית, עטופה בטונות של נייר, כרוזים, סיסמאות קרועות וסתם ליכלוך של יומיום, התפזרו הילדים עם הכיפות לבתיהם ברחבי ניו־יורק, כדי ללכת לבית־הספר האמריקאי ביום השני ולחזור ביום א' שאחריו לבית־הספר היהודי וללמוד בו כי „דויד מלך יש־ראל חי וקיים."

האיש שבא לסעוד

רוג'רס

מאורע אחד — בלתי־צפוי לגמרי — שפך לפתע אור מסנוור על המצב ב־מרחב.

נשיא מצריים, אנוואר סאדאת, הדיח את שותפו־יריבו הוותיק, סגנו של עבד־אל־נאצר בימים ההם: עלי צברי.

צברי היה מנהיג האגף הפרו־סובייטי של הצמרת הנאצרית, **כשם שזכריה מוחיי** אל־דין היה מנהיג האגף הפרו־אמריקאי. סאדאת היה באמצע.

הדחת צברי יש לה משמעות אחת: הודעה מפורשת, פומבית, חד־משמעית לארצות־הברית: אתם יכולים לחזור ולהשיג מעמד חשוב במצריים, אם תבי־או את השלום ונסיגת צה"ל.

שני יעדים

העיתוי היה מושלם. הוא בא שעה קלה לפני בואו של ויליאם רוג'רס, שר־החוץ האמריקאי, למצריים.

האיש שבא לסעוד — על שולחנם של פייצל, חוסיין, סאדאת וגולדה — הוא חייכני, מתון, פשרן. אבל הוא בא למלחב בשליחות מויימת מאד, בעלת שני יעדים שלובים:

- להביא לידי הסדר כלשהו, שיכ־לול את נסיגת צה"ל מהתעלה,
- לגבש שותפות מצרית־אמריקאית, שתחסום בפני ברית־המועצות את הד־רך להתפשטות נוספת בעולם הערבי ו־בים התיכון.

סאדאת הודיע לו, באמצעות הדחת צברי: מצידנו זה בסדר.

עכשיו תלוי הכל בממשלת ישראל.

אבנים מתגלגלות

רוג'רס יודע זאת. אין לו אשליות. ברור לו מהו המישחק שמשחקת ממ־שלת גולדה: לסחוב, לדחות, להשתמש בכל טכסיס כדי למנוע הכרעה כלשהי עד לראשית השנה הבאה, כאשר ממ־שלת ניכסון תהיה שוב עסוקה בבחי־רות.

איך חושב רוג'רס להתגבר על מכשול זה?

ערב בואו אחז בטכסיס מקורי ו־מתוחכם. הוא ביקש להיפגש עם ועדת החוץ־והבטחון של הכנסת.

היתה זאת תשובה למעשה דומה של אבא אבן בוושינגטון. אבן נפגש עם חברי הסינאט מחברי שתי המפלגות, הירצה בפניהם נגד תוכנית רוג'רס. הדבר הרגיז אז את רוג'רס, שהיה נא־לץ לכנס ישיבה כמעט חסרת־תקדים, כדי להגן בפני אותם סנטורים על מדי־ניותו. עכשיו פשוט גילגל את הכדור של אבן לשער הנגדי.

לאור תקדים זה, קשה היה לממשלת ישראל לסרב לרוג'רס. היא הסכימה ל־הפגישו עם הוועדה, שבראשה עומד חיים צדוק, שהוא לפעמים־נץ ולפעמים־יונה, אך בעיקר יונה.

בוועדה אין ייצוג לסיעות האופוזיציה הקטנות, אך חברים בה מנחם בגין ושות'. יהיה זה בוודאי מיפגש מעניין. אבל הוא לא יקדם את שליחות רוג'רס.

האם? איך? כמה?

אם כן, מה יעשה רוג'רס?

השאלה הגדולה היא: **האם** הוא ילחץ? **איך** הוא ילחץ? **כמה** הוא ילחץ?

אם יבוא רוג'רס לישראל, כשבכיסו הסכמה סופית של מצריים להסדר לפי נוסח ארצות־הברית, יכול להיות שרו־ג'רס יהיה תקיף. בעיות של רכש, כסף וסיוע עלולות להתעורר בצורה חריפה.

אך יתכן כי רוג'רס ימסור לממשלת גולדה בקיצור את הבשורה הבאה:

'לפניכם הזדמנות חד־פעמית להשיג שלום כולל, וגם הסדר־בינים.

'סאדאת הוא רציני. הדחת צברי מו־כיחה שנאומי השלום שלו אינם די־בורי־סרק. הוא מוכן לשלם מחיר, ו־אפילו מחיר גבוה מאד מבחינת היוקרה.

''אם תדחו הזדמנות היסטורית זו, תהיו אחראים לתוצאות.

„אחרי ויתורים כל־כך מרחיקי־לכת מצד מצריים, נותרה רק שאלה של אר־או. אם ישתכנעו המצרים שכל הוויתו־רים שלהם לא הועילו, תבוא ריאקציה חזקה. אנשי־השלום יטואטאו מן הזי־רה, ובמקומם יבואו אנשי־מלחמה. ב־מקום ההתקרבות לארצות־הברית, תבוא התמסרות סופית לברית־המועצות.

''אז תהיה המלחמה בלתי־נמנעת.

„אם אתם רוצים להילחם בסובייטים — או קיי. זה עניינכם שלכם. אולם תוציאו אותנו מן החשבון הזה.

"Count us out!"

אנטי־גולדה

אולם לא ברור אם אמנם יהיה רו־ג'רס מוכן להשתמש כבר עתה בשפה כה מפורשת.

אמנם, לאורך הדרך לארץ לא השאיר כל ספק היכן הוא עומד. בראיון שנתן בלונדון חזר בפירוש על עיקרי 'תוכנית רוג'רס'': ישראל צריכה להיסוג; לא לגבולות ה־4 ביוני אלא לגבולות בטו־חים; תיקוני הגבול אינם יכולים לה־יות פרי הכיבוש, אלא רק פרי השיקו־לים הבטחונים; פירוש הדבר — שינו־יים לא־מהותיים.

הוא גם חזר על העיקרון שכל הסדר־ביניים לפתיחת תעלת־סואץ צריך להיות צעד לקראת הסדר כללי, וחלק מן ה־מאמצים להשיגו.

שני העקרונות נוגדים לחלוטין את קו ממשלת גולדה.

אל הסיבוב הרביעי

בוודאי יעבור זמן עד שיתברר מה בדיוק יתגבש בשיחות רוג'רס—גולדה.

אולם דבר אחד ברור כבר עתה:

ביקור רוג'רס עלול להירשם בהיסטו־ריה כהזדמנות האחרונה.

אם יוזמה זו תיכשל, תתקרב ישראל צעד ענק לקראת מלחמה חדשה — הסיבוב הרביעי של 1971.

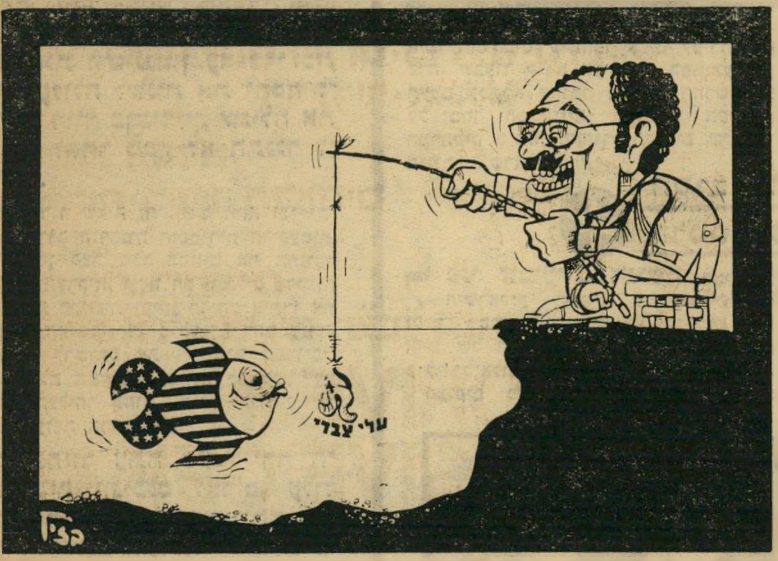

הפתיון

דיעות

נץ קורא לשלום

„אני מאמין, שמתחוללת תמורה מהו־תית במצריים. פקידים, דיפלומאטים ואח־רים — אינם שרים אמנם התקווה ברחו־

פרופסור לקייר
בקאהיר — „התקווה"!

בות קאהיר, והרצל לא נעשה אלילם — אבל התפתחה אצלם מידה גדולה מאוד של נכונות להגיע להסדר עם ישראל ול־השתחרר מן הנטל המעיק הזה. אינני בטוח אם ישראל מיצתה את כל האפשרויות ל־דבר עם האנשים האלה. אינני בטוח כלל.

שר החוץ הישווה את הנטייה הזאת במצ־ריים לפרי, שעדיין אינו בשל לאכילה ו־לפיכך צריך להמתין שיבשיל. אני חושש שהוא לא יבשיל מעצמו, אם ישראל לא תנקוט יוזמות לעודד את התפתחותו."

סיכוי לשלום. הסיפור אינו חדש, אבל מפתיע היה לשמוע אותו השבוע מפיו של נץ מובהק, שעד לפני זמן לא רב הת־נגד לכל נסיגה: הפרופסור (להיסטוריה מודרנית) זאב לקייר, מאוניברסיטת תל־אביב, הנחשב למומחה מדיני בעל שם עולמי, נפגש בזמן האחרון עם דיפלומטים ערביים בכירים ביותר. על־סמך פגישותיו אלו, קבע הוא: „אני מאמין בסיכוי להוציא את מצריים מחזית האויבים שלנו. זו היתה צריכה להיות המטרה המרכזית של מדי־ניות־החוץ הישראלית. בסיכוי הזה היינו צריכים להשקיע את כל כוחנו ומירצנו ו־רצוננו. בפעם הראשונה בתולדות הזמן ה־חדש נתקלתי בתפעה, שלא היתה קיימת עד 1969: ערבים רבים — ביניהם דיפלו־מאטים בכירים, שלדעתם יש מישקל ניכר בארצותיהם — מוכנים להגיד במפורש, כי הגיעה העת להכיר בקיומה של ישראל."

„זה שאנשים אלה אינם אומרים זאת מעל לבמות פומביות וגלויות — זה מפני ש־עדיין אינם יכולים לנהוג כך. אבל הנכונות עצמה היא בעלת חשיבות מרובה."

מלחמה, חנשק למדיניות. ואילו מהצד השני, קובע לקייר: „אחת הבעיות ה־קשות לפיתרון הוא חוסר האמונה שלנו, הישראלים, שאפשר אכן לצאת מהסיכסוך הזה בדרכי שלום. זה חדר אצלנו להכרה, שאין אפשרות כזאת, שהמצרים לעולם לא יתייחסו לזה ברצינות ובכנות, שכאילו ה־סיכסוך הוא נצחי. אנחנו לפעמים לא ערים מספיק לראות, כי הדברים משתנים והול־כים ונוצרות נסיבות חדשות."

מסקנתו: המלחמה בין ישראל למצריים תתחדש. מדוע? „כי אין סיכוי קרוב שה־מצרים ישיגו הישגים מדיניים." בלית־ברירה, יפנו לאלטרנטיבה האחרת.

תחבורה

תשוקה ושמה מונית

בן־ציון שוקרי (31) הוא דור חמישי ב־ארץ. ילדיו הם בני הדור השישי. אולם ספק אם נכדיו יוכלו להמשיך במסורת ולטעון

(המשך בעמוד 18)

(המשך מעמוד 11)

תוך סין במשפחת־העמים המואר־גנת.

המחדל ההיסטורי

מצב זה טומן בחובו סכנה חמו־רה לישראל.

מסכת היחסים בין ישראל וסין היא כולה סיפור של מחדל היסטורי, הגובל בשערו־ריה.

בשנים הראשונות של סין העממית, כיהן דויד הכהן כציר ישראל בבורמה. בעמרת־מוקד זו, היטיב הכהן להבין את המתרחש במיזרח אסיה. הוא היה אחד הראשונים ש־הבינו כי סין העממית עומדת למלא תפקיד עצום בעתיד היבשת.

הכהן יצר את היחסים הראשו־נים עם פקינג, נתקל שם ביחס אוהד, ודיווח לירושלים: אפשר לכונן יחסים רשמיים בין שתי ה־מדינות. תהיה זאת השקעה מצו־יינת לגבי העתיד.

התשובה של שר־החוץ משה שרת היתה חד־משמעית: לא.

מדוע?

שרת פחד מפני האמריקאים. הוא חשש שהתקרבות לפקינג תרגיז את וושינגטון עד כדי כך, שהיא עלולה לשנות את יחסה ל־ישראל. דויד בן־גוריון, שגילה את סין רק לאחר מכן, לא התנגד ל־דעה זו.

כיום ברור שהיה זה חשש־שווא, וכי יש־ראל החמיצה הזדמנות היסטורית חד־פעמית. כעבור זמן קצר גילו הסינים את התנועה הלאומית הערבית, ומאז הם מנהלים מדיניות פרו־ערבית קיצונית ועיקבית. הם איתרו את הפידאיון הפלסטיניים, מושיטים להם עזרה, ומעמידים לרשותם את התנועות הפרו־סי־ניות בעולם המערבי. נסיונה להתקשר עם מצריים הצליחו פחות, בגלל תלותה של קאהיר בעזרה הסובייטית.

אם תחזור עתה סין לזירה ה־בינלאומית ותיכנס לאו"ם, עלול הדבר לחזק עוד הרבה יותר את המערך האנטי־ישראלי באו"ם ו־בעולם.

אפריים קישון לפקינג

בנסיבות אלה, יתכן שכדאי לישראל לע־שות נסיון חדש ליצור מגע עם סין.

אין לקוות שסין תפקיר את הערבים לשם התקרבות לישראל. אין לישראל מישקל סגו־לי המפצה את סין על יחסיה עם הערבים.

אולם יתכן ויש מקום להשגת יעד צנוע יותר: קשירת יחסים פורמליים, ופתיחת אפשרות של דו־שיח עם סין.

תחת להמתין להתפתחות ירח־הדבש האמ־ריקאי־סיני, כדאי לישראל לבדוק בעצמה, ב־אופן עצמאי, אם יש מקום ליחסים ישירים בינה ובין סין.

אין זה מן הנמנע שסין תהיה מעוניינת בכינון יחסים פורמליים כלשהם, כדי לאגף את ברית־ה־מועצות גם בזירה זו, להגביר את חופש התימרון שלה במיזרח התי־כון, ולהוכיח לערבים ולמוסקבה שגם לה יש אופציות שונות.

לצורך זה אין חובה דווקא, לשגר מיש־לחת פינג־פונג, אם כי יש בישראל ספור־טאים וחובבים (כמו אפריים קישון) שבוודאי היו שמחים לנסוע לפקינג.

בבירות רבות בעולם שוכנים זו בצד זו שגרירות ישראלית ושג־רירות סינית, וניתן לערוך גישו־שים בצורה דיסקרטית.

הדבר יגביר את מעמדה העצמאי של יש־ראל, יהווה לחץ על ברית־המועצות לשם שינוי עמדתה הקיצונית כלפי ישראל, ויש־מש תזכורת לכל המעוניין שישראל אינה סתם גרורה של ארצות־הברית, אלא מדינה המנהלת מדיניות־חוץ עצמאית משלה.

כאשר אין חדשות - יוצרת אותן העיתונות

הסקופים שלא פורסמו בעיתונות

כשבא הקיץ וביכורי המלפפונים זו־רמים לשוק, מתחילה גם עונת המלפ־פונים בעיתונות הישראלית. מערב פסח עד תום חגיגות העצמאות, שובתים כל החיים במדינה וכל מייצרי החדשות יוצאים לחופ־שה או חוגגים. זוהי התקופה בה מייצרת העיתונות הישראלית עצמה את מיטב סי־פורי החדשות.

לרוע המזל, אין סיפורים אלה רואים אור. הם קשורים במה שמתבשל במיטבחי העיתונות והעיתונאים עצמם. ואלה, האוה־בים תמיד לרחרח במיטבחיהם של אחרים, אינם מתלהבים שיתחבו אפים לסיריהם. כך קרה, שבעוד קורא העיתונים הממוצע מש־תעמם למקרא החומר בעמודי החדשות או על מסך הטלוויזיה, התחוללו הסיפורים המרתקים ביותר מאחורי הקלעים של העי־תונות הישראלית.

הקרב על הרמטכ"ל

לפני שבועיים הגישה הטלוויזיה הישראלית לצופים, במסגרת תוכנית מוקד, מסיבת עיתונאים של הכתבים הצב־איים של העיתונות הישראלית עם הרמט־כ"ל רב־אלוף חיים בר־לב.

הצופים ראו על המסך את הכתבים

רון בן־ישי

הצבאיים יושבים באולפן שורות שורות, מסורקים וענובי עניבות, שואלים בנימוס את הרמטכ"ל שאלות שאת התשובות עליהן ידעו מראש. הרמטכ"ל, בטון השקט וה־אבהי שלו, השיב תשובות חייכניות, שלא חידשו דבר, כשהוא זוכה לחיוכים גם מצד הפרשן הצבאי האלוף (מיל.) חיים הרצוג, שישב לצידו ושימש כמתווך בינו לבין הכתבים הצבאיים.

הכל התנהל כאילו על מי מנוחות. אבל מאחורי הקלעים של תוכנית כמעט פאסטו־רלית זו, התחוללה סערת רוחות שהרעי־שה את צמרת המדינה. הסערה התחילה עוד זמן רב לפני שהוחל בהסרטת התוכ־נית. כי כיום הופעה בטלוויזיה אינה דבר של מה בכך. כאשר ידוע כי כמחצית מ־תושבי המדינה יחזו בתוכנית מסוימת, שוק־לים בה כל פרט ופרט.

כאשר החליטו בטלוויזיה לשדר לקראת יום העצמאות ראיון עם הרמטכ"ל, הועל־תה ההצעה לערוך את הראיון בצורת מסי־בת עיתונאים מצולמת, כמו זו שנערכה עם שר־הבטחון, משה דיין, לפני מספר שבועות, שהעיתונאים הנוכחים בה היו סטא־טיסטים של הטלוויזיה, הצליחו בקושי להו־ציא כמה מילים מפיותיהם.

אולם זכר זוותה מסיבה, בה נשאלו שא־לות חסרות טעם והושבו תשובות קטועות וחטופות, לא הלהיב את הרמטכ"ל. הוא פסל אפשרות זו. אז הציעה הטלוויזיה כי כתבה הצבאי, רון בן־ישי, הוא שיראיין את הרמטכ"ל.

כמעט והוחלט על כך, לולא לחש מישהו שאין זה נאה למדינה, שכתב כמו רון בן־ישי, שהוא בעל חזות פנים ילדותית, יראיין את הרמטכ"ל בראיון כה חשוב ו־רציני. דובר צה"ל נטל על עצמו את בחי־רת המראיינים, והודיע לטלויזיה כי נקבע ששלושה מראיינים יראיינו את הרמטכ"ל: הכתבים הצבאיים זאב שיף (הארץ), איתן הבר (ידיעות אחרונות) ורון בן־ישי (הטל־וויזיה).

עכשיו הגיעה תורה של הנהלת הטלווי־זיה להתקומם. מה פתאום, אמרו אנשי הטלויזיה, יקבע לנו דובר צה"ל מי יראיין אצלנו את הרמטכ"ל? לא יקום ולא יהיה! והטלוויזיה דחתה את ההצעה.

לא יאומן, אבל כמעט כל צמרת המדינה עסקה אותם ימים בשאלה מי יראין את הרמטכ"ל בטלויזיה. הנושא עמד במרכז ויכוחים אין קץ. עשרות שיחות טלפוניות, איומים והצעות. כאן התחיל משחק של „אם אתה מעליב את האיש שלי — אני אעליב את האיש שלך".

לבסוף, אחרי שהטלוויזיה הציעה צוות משלה לראיון הרמטכ"ל (שמואל שגב, הא־לוף (מיל.) חיים הרצוג ואלי ניסן), שנפסל אף

הכתב הצבאי של הטלוויזיה מחרים את הרמטכ"ל

הוא, הצליח חבר הנהלת רשות־השידור נתן שחם, לשכנע את הרמטכ"ל שיסכים לראיון במסיבת עיתונאים עם הכתבים הצב־איים. בר־לב נכנע.

אבל כשהוקרנה לבסוף מסיבת העיתונאים עם הרמטכ"ל, בלטו בה בהעדרם שלושה כתבים צבאיים: זאב שיף, הכתב הצבאי של הארץ, שסירב להשתתף בראיון ההמוני בטענה שהשאלות נקבעו מראש ואין בו מקום להתמודדות עם המרואיין; כמו־כן, רון בן־ישי, הכתב הצבאי של הטלוויזיה, הנפגע העיקרי בכל הפרשה, ששהה אותה שעה בבניין אך סרב להשתתף בראיון; והכתב הצבאי של העולם הזה, שהטלויזיה הטילה וטו על הזמנתו למסיבת הכתבים הצבאיים.

המתנות של מפלגת העבודה

בין פסח לחג העצמאות, כשממילא אין עבודה רבה, מתכננים עיתונאי יש־ראל את חופשות הקיץ שלהם, כמובן על חשבון חברות־התעופה, עיתוניהם, או משלם המיסים.

וכך, כשחבורה נכבדה מעיתונאי ישראל כבר ארזה את המזוודות לקראת הטיול המאורגן עבורם על ידי אל־על, על חשבון משלם המיסים, בקנדה ובארצות־הברית — נפל דבר בין אלה מהעיתונאים שטרם הצ־ליחו לארגן לעצמם איזו נסיעת־חינם קטנה.

השמועה פשטה מפה לפה כי מפלגת ה־שלטון, הלוא היא מפלגת העבודה, מחלקת נסיעות־חינם לעיתונאים לגרמניה. אין צורך לשלם פרוטה. כל ההוצאות, כולל כרטיס ה־טיסה וכולל השהייה בגרמניה, הם על חש־בון המארחים הגרמנים.

הסתבר שדובר מפלגת העבודה, יורם פרי, הוא שקבע אילו עיתונאים יזכו בפרס. הוא בחר בעצמו את תריסר העיתונאים, שישותפו במשלחת שתצא לטיול החינם בגרמניה.

מובן שהוא בחר בעיתונאים שמפלגת העבודה חפצה ביקרם כמו למשל, דורית לנדס, כתבת הארץ, אוהד קריב, עורך ביט־און צעירי העבודה רמזור, יחיאל לימור מ־מעריב, ואחרים. בידיעות־אחרונות הוענק הפרס לשלושה: שמעיה קידר, צבי רימון ואילנה תורן, שאומנם אינה עיתונאית אבל לעומת זאת היא מזכירתו הפרטית של מזכיר מערכת ידיעות אחרונות, דב יודקוב־סקי, תפקיד שבוודאי ראוי שיזכה אותה ב־פרס מטעם מפלגת העבודה.

מאחר שצבי רימון, שהוא כתב נמל־התעופה לוד של ידיעות, עמד לטוס ממילא לקנדה, לא התירו לו בעיתון לטוס גם לגר־מניה. לכן החליט יורם פרי, דובר העבודה, להעניק את הכרטיס למנחם מיכלסון, עורך אחד מעמודי השבת של ידיעות.

אבל המהומה פרצה, כאשר נודע לכתבי

הרמטכ"ל

העיתון כי גם אילנה תורן, מזכירתו של הבוס יודקובסקי, תיסע במשלחת כעיתונ־אית. ועד העובדים התכנס מיד, הודיע ל־בעלי העיתון כי לא יתירו את יציאתה של המזכירה במשלחת. אמר אורי פורת, יושב־ראש ועד העובדים: „לא רצינו שמזכירה שלנו תיסע במישלחת של עיתונאים. לא איכפת לנו שתיסע בתור מזכירת המשלחת או משהו אחר, אבל לא יכולנו להסכים שפקידה בעיתון תייצג את העיתון במשלחת רשמית כחברת המערכת".

בעקבות זאת בוטלה נסיעתה של המז־כירה. אבל תוך כדי כך נחשפה השערוריה הגדולה: כיצד יתכן שמפלגת השלטון מח־לקת נסיעות חינם לעיתונאים? האין בכך משום שחיתות פוליטית?

ליורם פרי, דובר מפלגת העבודה, היה הסבר משלו על כל הפרשה הזו. לדבריו, אין בכלל קשר בין מפלגת העבודה לנסי־עות שחולקו לעיתונאים. סיפר יורם: „יהו־

סילבי קשת

דה הראל, שהוא מנהל המחלקה לחינוך חב־רתי במחלקת החינוך של עירית תל־אביב, קיבל הזמנה ממועדון העיתונאים הצעירים בבון, לשגר מישלחת של עיתונאים צעירים, עורכי עיתוני ילדים ועורכי מדורי חינוך ו־נוער בעיתונות הישראלית, לסיור בגרמניה."

הדובר פועל כאיש פרטי

בין ישראל לגרמניה יש הסכם על חילופי משלחות. הוקמה קרן של 2 מיליון ל"י המממנת נסיעות של משלחות בין שתי המדינות. הגרמנים הם התורמים את רוב הכספים לקרן, כך שהם מממנים גם נסיעות של משלחות מהארץ לגרמניה וגם משלחות מגרמניה לכאן.

„יהודה הראל," המשיך פרי להסביר, „שלא יכול היה להתעסק בארגון המשלחת, מסר את זה לארגון ידידי הנופש בישראל, אגו־דה העוסקת בחילופי משלחות עם ארצות־חוץ. כיון שלאנשי האגודה לא היה מושג איזה עיתונאים להזמין למשלחת, הם פנו אלי, ביקשו ממני שאעמוד בראש המשלחת והטילו עלי לבחור את העיתונאים שישתתפו במשלחת. אבל אין לזה שום קשר לעובדה שאני דובר מפלגת העבודה".

לרוע המזל שכח יורם פרי לספר עוב־דות אלה למוזמנים להשתתף במשלחת. רו־בם ככולם היו סבורים שהנסיעה מאורגנת על ידי מפלגת העבודה, כיוון שקיבלו את ההזמנה אישית מידי דובר המפלגה.

כמה מהעיתונאים אליהם פנו בעניין זה אף דחו את ההזמנה, משום שראו בה נס־יון לשוחד פוליטי. עוד יותר מזה: אחרי שידיעות אחרונות הציע ליורם פרי שהכ־תבת יואלה הר־שפי תצורף למשלחת במ־קומו של צבי רימון, לא אישר פרי את נסיעתה. רבים נזכרו כי רק לפני שבועות מספר דיווחה יואלה בצורה לא כל כך חיובית על ועידת העבודה. לא היתה כל סיבה לכך שדובר העבודה יתן לה פרס בצורת נסיעת חינם לגרמניה.

המעניין בכל הפרשה הוא, שהיה זה דו־בר העבודה שהזמין אישית את מזכירתו של דב יודקובסקי, אילנה תורן, להצטרף למשלחת כעיתונאית, למרות שאינה כזאת. לולא עירנותם של אנשי הוועד בצהרון, עלול היה דב יודקובסקי להישאר בשבועות ה־קרובים ללא מזכירה.

ה„סקופ" הישן

רעוד ששתי הפרשות הקודמות נשארו חסויות מעיני הציבור הרחב,

התקפה חסרת־תקדים של „ידיעות אחרונות" על עורך „הארץ"

הרי הפרשה הבאה עמדה במרכז המאורעות השבוע.

יום ראשון השבוע היה ללא ספק יום היסטורי בתולדות העיתונות הישראלית: היה זה היום הראשון בו הקדישו שני ה־צהרונים ידיעות האחד לשני, תוך שהם נוקבים בשמו המלא של הצהרון המתחרה. מעריב, שהזכיר את שם ידיעות אחרונות, רק כשבעליו נוח מוזס, נשלח למאסר אחרי שהיה מעורב בתאונה קטלנית בה נדרסה ילדה על ידי מכוניתו, שש לפרסם כי „משטרת תל־אביב פתחה תיק חקירה פלילי נגד העיתון ידיעות אחרונות, על פרסום תמונת חשוד ברצח בניגוד לצו שופט".

באותו יום עצמו שמחו עורכי ידיעות אחרונות לפרסם כי „מירון בנבנישתי, חבר הנהלת עירית ירושלים, הגיש למועצת ה־עיתונות קובלנה נגד העיתונאי יהושע בי־צור ממעריב. „התלונה, שהגיש בנבנישתי נגד ביצור, טוענת כי ביצור עבר על כללי האתיקה העיתונאית בפירסום, שהיה מכוון נגד בנבנישתי.

ביום השלישי לפני שבוע פירסם ביצור „סקופ" מרעיש. בכותרת ראשית במעריב טען כי מירון בנבנישתי, הממונה על מז־רח ירושלים מטעם עירית ירושלים, הגיש למשרד־החוץ תזכיר מפורט וסודי, בו הציע להקים עיריה ערבית נפרדת שתשלוט על מזרח ירושלים ועל מרבית שטח העיר ה־עתיקה. לפי הצעה זו יהיה חלק אחד מה־עיריה הערבית בתחום ישראל ואילו החלק השני של העיריה — בתחום הנתון לריבו־נות ירדנית.

הסקופ היה מרעיש באמת. אבל ביצור שכח לציין שתי עובדות: כי התזכיר ש־תוכנו הודלף לו, נכתב עוד בשנת 1968; וכי למחרת יום הפירסום עמדה להיערך הצבעה במועצת העיריה, בה היו צריכים להצביע על מועמדותו של מירון בנבנישתי לסגנות ראש־העיר.

הידיעה שפורסמה במעריב העמידה את העובדות בצורה כזו, שניתן היה להבין כי התזכיר הוגש על ידי בנבנישתי, בן־טיפו־חיו של תדי קולק, רק בזמן האחרון.

לא היה ספק שביצור שימש ככלי־שרת, בידי מי שהיה מעונין שמירון בנבנישתי לא ייבחר לסגנו של תדי קולק. העובדה שלא טרח לבדוק ולהודיע לקוראיו את תאריך התצהיר, היא המחשידה אותו בעבירה על כללי האתיקה העיתונאית.

אשר לעצם ההצעה שהעלה בנבנישתי ב־תצהירו מלפני שלוש שנים, הרי אין בה חידוש רב. היה זה תדי קולק עצמו ש־העלה בזמנו את הרעיון לצאת מהסבך של בעיית ירושלים, על ידי סיפוח אזורים קרובים לעיר לשלטון ישראל, הקמת עי־ריית־גג, והקמת עירייה ערבית עצמאית שתשלוט על מזרח העיר ועל שטחים בעיר העתיקה, שיהיו בריבונות ירדנית.

פצצת־זמן מורעלת

כל הסערות הללו, נראו כסערות בצלוחיות של דיו, לעומת הסערה ה־אמיתית, שפרצה ביום השישי השבוע, ה־מבשרת אולי החילתה של מלחמת אדירים, בין שניים משלושת העיתונים הגדולים ב־מדינה. והכוונה אינה הפעם לידיעות אחרו־נות ומעריב, אלא לידיעות אחרונות והא־

כתב „מעריב" נפל בפח של תככנים מפלגתיים

רץ, העומדים להיגרר למלחמה שאף אחד מהם אינו חפץ בה.

שני העיתונים נמצאים בקשרים מיסחריים הדוקים. מדור המודעות הקטנות שלהם, הלוח הכפול, מתפרסם בשני העיתונים תמורת תשלום יחיד. השותפות המיסחרית הזאת אומנם עמדה להתפרק לפני שבועות מיספר, כאשר בעלי ידיעות אחרונות תבעו להגדיל את חלקם בהכנסה המשותפת,

אבל לבסוף נמצא מוצא של פשרה, שאיפ־שר לשני הצדדים להמשיך בעסקים.

באותו זמן הצליח ידיעות אחרונות להג־ביר את הרכש שלו: סילבי קשת, בעלת הטור המפורסם חץ מסילבי קשת בהארץ, הצטרפה אל לגיון הזרים של ידיעות אח־רונות — כתבי עיתונים אחרים שעברו לעבוד בעיתון זה.

אלא שבמיקרה זה לא היתה עינם של עורכי הארץ צרה בכך. בחודשים האחרו־נים הסתכסכה סילבי קשת בצורה קשה מאוד עם בעליו של הארץ, גרשום שוקן, הפסיקה לפרסם את מדורה, ולבסוף אילצה למעשה את שוקן לפטרה.

היה זה מוזר שהיא נקלטה שוב דווקא בידיעות אחרונות. שכן, בשעתו, כשעזבה סילבי את ידיעות ועברה להארץ, הוטל עליה חרם כללי בידיעות אחרונות, ונאסר להזכיר את שמה או לרמוז אפילו על קיו־מה.

סילבי עברה למקום־עבודתה החדש יחד עם שם מדורה. הפעם שלחה את חיציה מהקשת של ידיעות אחרונות, אחת לשבוע, ביום שישי. אולם בעוד שהמדורים הרא־שונים שלה היו צימחוניים, בהשוואה לכת־בות שפירסמה בשעתו בהארץ, הרי ביום השישי האחרון שילחה סילבי ממדורה לא חץ, אלא אשפה מלאה חיצים מורעלים — בצורת פצצת־זמן.

היתה זו הרשימה שנשאה את הכותרת הרוזנת דרקולה. במיטב המסורת של מדו־רה, בו נהגה לתאר טיפוסים מוגדרים בצו־רה אנונימית, ולהניח לכל המדינה לשחק במישחק הניחושים וזיהוי הדמות, מבלי להסתכן בהוצאת־דיבה, תיארה סילבי קשת אשת חברה תל־אביבית מאוד־מאוד מסויי־מת, שחוגי העיתונות הישראלית לא היו צריכים להתאמץ כדי לזהותה עם אשתו של הבוס שלה לשעבר.

רשימה מסוג זה לא נכתבה עד כה מעו־לם בעיתונות הישראלית. נראה היה ש־סילבי גייסה את כל מלאי הרשעות והרעל כדי לתאר את גיבורת רשימתה, אדית שלוס־ברג, ולהפכה ללעג ולקלס.

הצנזור לא הרגיש

לא רק שתיארה את צורתה החיצונית בצורה מזעזעת, אלא לעגה לדרך דיבו־רה, לצורת לבושה, למינהגים האינטימיים ולחיים הפרטיים שלה. היא הציגה אותה כאשה שגרמה למות בעלה, שאף הוא מוצג ברשימה כדמות מרושעת ומלאת חסרונות; כמי שמוזמנת לכל מקום רק כאובייקט ל־התבדחות.

כשלעצמה, מבלי לייחס אותה לאנשים חיים, היתה זו קלאסיקה מקאברית שהמחי־שה כיצד אפשר לרצוח אנשים בתיאור אופי. ואילו המחשבה שהרשימה נועדה לפגוע ב־דמויות חיות, עוררה חלחלה.

לא חלף זמן רב מאז יצאו גליונות ערב שבת של ידיעות אחרות לשחקים,

יהושע ביצור

גרשום שוקן

וכבר החלה הסערה הגדולה. בעבר, בעת שסילבי שיגרה את חיציה מהארץ, ניסתה כל הארץ לנחש למי היא מתכוונת, כשרק אנשי הארץ יודעים את האמת. הפעם היה המצב הפוך. כל עולם העיתונות הישראלי ידע למי מתכוונת סילבי, ורק בהארץ ניסו לנחש למי הכוונה. לגרשום שוקן עצמו נו־דע על פירסום כתבתה של סילבי רק כש־חזר לארץ במוצאי־שבת, מביקור שערך ב־ארצות־הברית.

ביום הראשון השבוע, כבר החלו להגיע תגובות ראשונות. בית־סוקולוב, בית העיתו־נאים בתל־אביב, רגש כולו. „איך יתכן, ש־ידיעות אחרונות יתקוף בצורה כזו את עו־רך הארץ?" שאלו עיתונאים. אחד העיתו־נאים שנפגע בעבר מחיציה של סילבי, הגן עליה: „אין דבר, עכשיו ירגישו בהארץ מה שעשו בעבר לאחרים".

אפילו אחד מידידיה הקרובים של סילבי קשת מצא לנכון לקטרג עליה: „זה כבר לא שינאה ולא ארס. לעשות חשבון אישי בצורה כזאת — זה דבר חסר תקדים!"

„זהו דבר שלא ייעשה," התמרמר אחד העיתונאים, „לא יתכן שעיתונאי יירק לבאר ממנה שתה!" ואילו אחרים טענו כי העוב־דה שראשי התיבות של גיבור רשימתה, גדעון שלוסברג, זהות לראשי התיבות של עורך הארץ, גרשום שוקן, מסכנת אותה בתביעת דיבה, למרות שהציגה את האיש כבר־מינן.

סילבי עצמה ישבה במרכז המהומה ב־בית־סוקולוב, כשהיא חוגגת את ניצחונה.

השאלה הגדולה היתה: האם ידעו עורכי ידיעות־אחרונות נגד מי יצאה סילבי קשת בהתקפתה על „הרוזנת דרקולה"? אנשי ידיעות אחרוונת, המכירים את מינהגו של הצנזור הראשי של העיתון, דוב יודקובסקי, לבדוק כל רשימה הנכנסת לעיתון, לא יכלו להאמין כי הוא לא ידע למי הכוונה. יוד־קובסקי, המשמיט קטעים ופוסל רשימות, שיש בהן לדעתו לפגוע באינטרסים של בע־לי העיתון שהוא נמנה עליהם, טורח תמיד לוודא אל מי מתכוונים ברשימות בהם תוקפים אנשים בצורה אנונימית. האומנם לא ידע הפעם במי המדובר?

יש הטוענים כי יודקובסקי פשוט לא תפס את כוונת רשימתה של סילבי. הוא לא הבחין במלכודת שהניחה לו סילבי, כשפר־עה את החשבון עם מעבידה לשעבר, ש־פיטרה מעבודתה, ועם אשתו. יתכן שכוו־נתה היתה שרק החוג הצר של יודעי דבר יבחין בנקמה, אבל תוך שעות מיספר הפ־כה השערוריה לנחלת־הכלל.

עתה נותר לראות כיצד יקבל עורך הארץ את ההתקפה עליו. האם יאמין שהכתבה פורסמה ללא ידיעתם של עורכי ידיעות־אחרונות, או שיסיק את המסקנות המתבק־שות מפירסום רשימת ההתקפה של סילבי?

במדינה

(המשך מעמוד 15)

כי הם דור שביעי בארץ. כי בן־ציון שו־קרי, נהג מונית שכיר באשדוד, חושב לרדת עם משפחתו לקנדה. „במדינה הזאת," אמר השבוע, „נותנים לעולים החדשים את כל הזכויות והעדיפות. לילידי הארץ, כמוני, אין שום זכות. אז בבקשה, שהעולים יעשו פה את השירות הצבאי, לא אני!"

בעת ששירת בן־ציון שוקרי בצה"ל, הוא איבד את כושרו הגופני הגבוה. כתוצאה מכך הוא עובד מזה שמונה שנים כנהג מונית שכיר. לפני שבע שנים הגיש בקשה לקבלת רשיון משלו, כדי שיוכל לפרנס כראוי את אשתו ושני ילדיו. מאז החלה עבורו דרך יסורים, שנמשכה ללא סוף וללא רשיון. הוא כתב תזכירים ובקשות ללא סוף, השתתף בעשרות פגישות ודיונים — שום דבר לא עזר. רשיון למונית לא יצא מזה. כל פעם, כשהיה על סף קבלת הרשיון היה מתרחש משהו. על פי רוב היה זה בואו של עולה חדש לאשדוד שביקש רשיון למונית וזכה בו, לפניו.

דחייה בלי נימוקים. שוקרי ערך רשימה שלימה של אנשים שזכו ברשיונות למונית באשדוד ממשרד־התחבורה, למרות שהגישו את בקשותיהם הרבה אחריו ולא היו ראויים להם כמוהו.

חלק מהם היו עולים חדשים, שטענו כי היו נהגי מוניות בחו"ל. הסתבר שההוכחות שהביאו לכך לא אומתו דיין (עד כדי טענת זיוף), ובכל זאת קיבלו רשיונות. אחרים שזכו ברשיונות היו נהג אגד ונהג בשרות משרד הדואר. לא רק זאת, בן־ציון שוקרי טוען כי שניים מבין אלה, שקיבלו את ה־רשיונות ממשרד־התחבורה, הם בעלי הרש־עות פליליות קודמות שבגללן אסור היה למשרד־התחבורה להעניק להם רשיונות.

את כל טענותיו אלה הגיש שוקרי בצו־על־תנאי שביקש מבית־המשפט העליון, נגד שר־התחבורה, המפקח על התעבורה, וועדת המוניות, באמצעות עורך־הדין יהודה בן־זאב, שהיה בשעתו יועץ־משפטי במשרד־התחבורה.

בית־המשפט העליון נענה לעתירה, הוציא את הצו המבוקש וציווה על שר־התחבורה ועוזריו לנמק מדוע לא תינתן גם לשוקרי זכות ציבורית למונית באשדוד. הנימוקים נמסרו בתצהירים.

בחודשיים שחלפו מאז אוקטובר 1970, בו ניתן הצו־על־תנאי, האמין שוקרי כי הטיעו־נים וההוכחות שפרש בעתירתו, ישכנעו את בית־המשפט העליון כי נגרם לו עוול משווע. בעוד שאחרים, שלא היו זכאים לכך, קיבלו רשיונות, נדחה הוא ללא סוף למרות שהיה

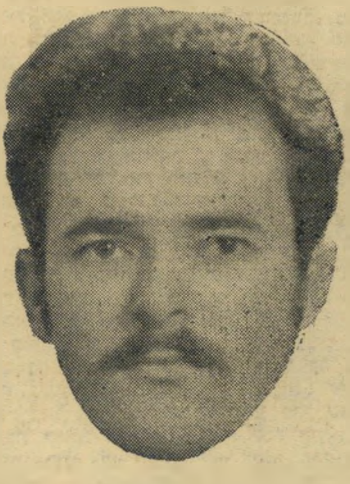

נהג מונית שוקרי
„שהעולים יילכו לצפתו"

מצוייד בהמלצה מראש־עירו, המהנדס צבי צילקר, שתמך בבקשתו להעניק לו רשיון למונית.

השבוע התאכזב שוקרי. בית־המשפט ה־עליון, בשבתו כבית־דין גבוה לצדק, דחה את עתירתו ולא הפך אותה לצו החלטי. ה־נימוקים לדחייה יפורסמו במועד מאוחר יו־תר. יתכן שאז כבר לא יהיה שוקרי בארץ.

רק תוצאה אחת היתה למאבקו: אחרי ש־משרד־התחבורה העניק רשיון למונית לזאב ידידיה, למרות שהיתה לו שורה של הרש־עות פליליות, שוקל עתה המפקח על התע־בורה את האפשרות לשלילת רשיון זה.

נעלי "מרה" להשיג בחנויות הנעליים הנבחרות:

תל־אביב	רמת-גן	חיפה	ירושלים	ראשל־צ
גלזר'ס דיזנגוף 122	**ויוה** ביאליק 46	**דן-גבריאלי** הרצל 20/18	**אחים פרידמן** יפו 15	**א.מ.אז.** רוטשילד 52
מיקולינסקי אלנבי 45	חולון **ליידי** שנקר 52	חדרה **אביב** הנשיא 49	**פריימן את ביין** יפו 45	פתח־תקוה **דורינא** חובבי ציון 15
פאר דיזנגוף 97	בת־ים **טופז** בלפור 41	נתניה **גזית** הרצל 24, כבר ציון	**קומפורט** בן־יהודה 23	באר-שבע **טרקלין** הרצל 76
פומרנץ אלנבי 33 דיזנגוף 150		**חן** הרצל 14	רחובות **באום** הרצל 70	

1

פרסום בורנשטיין־הדליה צילום: מולה - הרמתי

מדוע הלך אליאב?

התדהמה הראשונה שנגרמה על־ידי הודעתו של אריה („לובה") אליאב שלא ימשיך לכהן כמזכ"ל מפלגת העבודה (העולם הזה 1755), התפזרה. במקומה באה, כרגיל, הסקרנות.

טחנות המחקר, השמועות והרכילות החלו עובדות במלוא ה־קיטור. אט־אט התבהרה התמונה — ונתקבל גם מידע מדוייק יותר על המתרחש באמת בצמרת המפלגה החשובה ביותר ב־מדינה.

מדוע הולך לובה?

מי פיטר את אליאב?

התשובה המובנת־מאליה היא, כמובן: גולדה

הפטיש: גולדה
הסדן: ספיר

מאיר. היה זה אחרי שיחה עימה, כשאליאב הודיע את הודעתו.

גם הסיבה ברורה בהחלט: אליאב הוא יונה קיצונית, יגם אחד מראשי הדוברים בשם רעיון המדינה הפלסטינית. רעיון זה הוא כצנינים בעיני גולדה, והדבר הפך אצלה כמעט ל־אידיאה פיקס.

אחרי שבעזרת אליאב קיבלה המישמרת הצעירה של המפלגה ברוב גדול מצע הקורא להקמת מדינה פלסטינית (שהוחלף ברגע האחרון, תחת לחץ גולדה), היה ברור כי אליאב עלה על הכוונת של גולדה. וזאת למרות שאליאב מיתן את עמדותיו הפומביות, והשאיר בוועידת מפלגת־העבודה לאיש אחר — אברהם עופר — לשאת את דגל היונים בנאום נועז.

אין זה סוד כי לובה לא ראה את תפקיד המזכ"ל מעולם כייעוד בפני עצמו, אלא כקרש־קפיצה לתפקיד רם יותר, אליו הוא נושא עיניים זמן רב — חברות בממשלה. כשהתברר ללובה כי

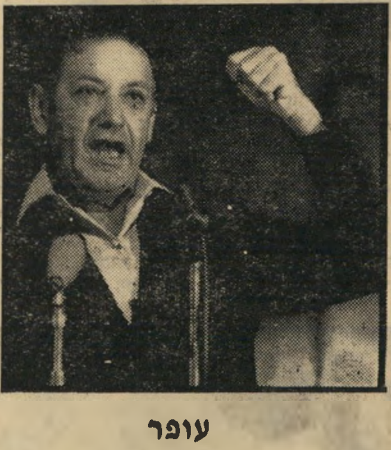

ישעיהו. ידלין, עופר

בצמרת העבודה נערכים דיונים על איוש שני המקומות הנוספים לשרים המגיעים לעבודה במיסגרת יחסי הכוחות בממשלה, הוא סבר שאחד משני תיקים אלה מגיע לו.

אומנם לא מדובר על איוש תיקים אלה לפני ינואר 1972, במיקרה הטוב ביותר.

לובה תבע הבטחה כי בהגיע שעת איוש התיקים, ייננתן לו אחד מהם. תשובתה של גולדה היתה: לא באל"ף רבתי. תשובה זו כמוה כהודעת פיטורין. לובה הסיק את המסקנות.

אבל גולדה לא היתה מעזה להשיב „לא" ללובה, ללא תמיכתו של ספיר. לא די בהתנגדותה של גולדה כדי לפטר מזכ"ל — כל עוד פינחס ספיר תומך באותו מזכ"ל.

וכאן טמון סוד התעלומה. מדוע הסיר ספיר את תמיכתו מ־לובה, המקורב לו מבחינה פוליטית? מדוע לא נתן לו גיבוי בתביעתו לצירופו לממשלה?

הסיבה לכך נעוצה בפלירט שמנהל אליאב עם אנשי רפ"י לשעבר. אין זה פלירט על רקע אידיאולוגי, מכיוון שאליאב נש־אר יונה, ואנשי רפ"י הם, ברובם, נצים או נצים־למחצה. הפלירט מתנהל על רקע ביולוגי — בנושא חילופי־המישמרות במפלגה, שהפכה לאחת מסיסמאות אנשי רפ"י.

במיוחד חלה התקרבות בין אליאב לבין גד יע־קובי, נושא כליו לשעבר של משה דיין וסגנו של שמעון פרס. היחסים בין השניים התהדקו — והדבר לא נעלם מעיני ספיר, המשגיח כשבע עיניים על מעשי אנשי דיין—פרס.

מאחר שכל מהלך ומינוי במפלגת העבודה מחושב לגבי ההשלכות שיהיו לו על מאבק הירושה בעתיד, אין ספיר יכול להכניס לממשלה מי שאין לו אמון מלא לגביו בנאמנותו.

אמון כזה יכול ספיר לתת ברבין ובאישיות הממלכתית הבכי־רה, אבל לא בלובה, המנהל פלירט גם עם אנשי דיין.

זוהי הסיבה שספיר לא נתן את הגיבוי המבוקש לדרישת לובה וגולדה יכלה לעשות את הצעד שיסלקו.

המועמד: ישעיהו

מי יבוא במקומו של אליאב?

ברור שהאיש צריך לבוא משורות מפא"י־לשעבר, וכי עליו להיות נאמן לספיר. אבל מי?

המועמד הבולט הוא ישראל ישעיהו, שר־הדואר לשעבר, הנקרא גם „בן־גוריון של התימנים".

ישעיהו איבד הרבה מפופולריותו, עקב דבריו נגד חופש־העיתו־נות, והצעותיו (כיו"ר ועדת־הכנסת) לשינויי תקנון בית־המחו־קקים.

אולם הוא אדם הגיוני, מהיר־מחשבה וחריף־לשון, עסקן מנוסה ביותר, אדם היודע לעבוד עם בני־אדם וליישב הדורים, איש הרחוק מקנאות. מבחינה פוליטית, הוא יונה מושלמת. ספיר יכול לסמוך עליו לחלוטין.

מועמד פחות ידוע הוא דויד קלדרון, איש־מנגנון המקובל על ספיר, שאין לו כל תדמית ציבורית.

אמנם הוזכר גם מועמד שלישי: סגן שר־החינוך־והתרבות, אהרון ידלין, איש קיבוץ חצרים. אולם ידלין, יותר משני האחרים, מעורר התנגדות קיצו־נית בחוגי רפ"י.

יש לכך שתי סיבות:

● ידלין, גם הוא יונה קיצונית, מקורב ביותר לאברהם עופר, שאנשי רפ"י שונאים אותו לאחרונה במיוחד, מפני שהיה

לובה הולך

היחידי בועידת מפלגת העבודה שהעז לת־קוף בפה מלא את משה דיין ולהפריך את טענותיו הפוליסיות.

● ידלין עזר להנחיל לרפ"י תבוסה מו־חצת באיחוד הקבוצות והקיבוצים. (תחילה עמדו לחלק את המנדטים של האיחוד ב־ועידת המפלגה תוך הסכם. מפא"י הציעה לרפ"י ארבעה מנדאטים, רפ"י דרשה שמו־נה. לא היה מנוס מבחירות — ושם זכתה רפ"י רק למנדאט עלוב אחד.)

המועמד הסביר ביותר הוא, על כן, ישראל ישעיהו.

הבוס אמיתי: ספיר

הצד המפסיד מכל העניין הוא, כמובן, רפ"י־לשעבר.

לא לחינם משתדלים עתה אנשי רפ"י ל־הפציר באליאב שיישאר במקומו. כי הוא היחידי, מכל אלה הבאים בחשבון, העשוי לשמור על יחסים ידידותיים עימם.

הדבר הוא חשוב כיום הרבה יותר מכפי שהיה עד כה, כי לאחר הועידה מתבטל ה־סידור „המשולש" — מזכ"ל משורות מפא"י, ושני מזכירי־מישנה מטעם אחדות־העבודה ורפ"י. סידור זה הבטיח לרפ"י השפעה כל־שהי במפלגה.

להבא יהיה מזכ"ל יחידי, ומעליו בוס בלתי־רשמי יחידי: פינחס ספיר, אויבם המושבע של אנשי רפ"י בכלל, ושל משה דיין בפרט.

לקראת המלחמה על הירושה — העלולה לפרוץ בכל רגע, אם תחול חלילה הרעה במצב בריאותה הפנטסטית של גולדה מאיר, או אם היא תתפטר בגלל הצורך לסגת מן השטחים — יש לכך חשיבות רבה מאוד.

סיכוייו של משה דיין לרשת את גולדה, שהם קלושים גם בלאו־הכי, פחתו עוד יותר.

האמריקאית

רותי, חובבת־קצב אמ־ריקאית המנהלת רומן עם סולן להקת המונגו ג׳רי,ריי דורסט, במסיבה עם חבר להקת כחול מזעזע והזמר צביקה פיק.

„איפה כל החתיכות?” שאלו השבוע חברי להקות הצמרת שביקרו בארץ — ונאלצו להסתפק במעט

גברים לבדם

חברי להקת המונגו ג׳רי — בלי חתיכות — בבילוי לילי בטיפאניס. למטה: משמאל לימין — ג׳והן גוטפריי, קולין אירל. למעלה: משמאל לימין — ריי דורסט, ג׳ו, איש הצוות הטכני, ופול קינג.

זה מסריע מאוד: אין כאן גרופיס.

גרופיס — **מלשון** גרופ **(להקה, באנגלית) הוא כינוי המקובל בארה״ב ובאירופה, גם בארצות שאינן דוברות אנגלית — לנערות המזדנבות אחרי להקות־קצב.**

נערות אלה הפכו כבר בעולם לתופעה המושכת את תשומת־ליבם של סוציולוגים ופסיכולוגים. הן מחכות לחברי להקות־הקצב בכל מקום שאליו הם מגיעים, פולשים ל־חדרי המלון שבו הם מתאכסנים, ומנסים לי־צור מגע עם אלילי־הקצב בכל דרך אפשרית.

המגע הפיסי הוא כמובן שיא השאיפות. נערות אלה מתגאות במיספר חברי להקות שאיתם הצליחו לשכב. המטרה בחיים: להג־דיל את אוסף הקשרים האישיים עם אליליהן.

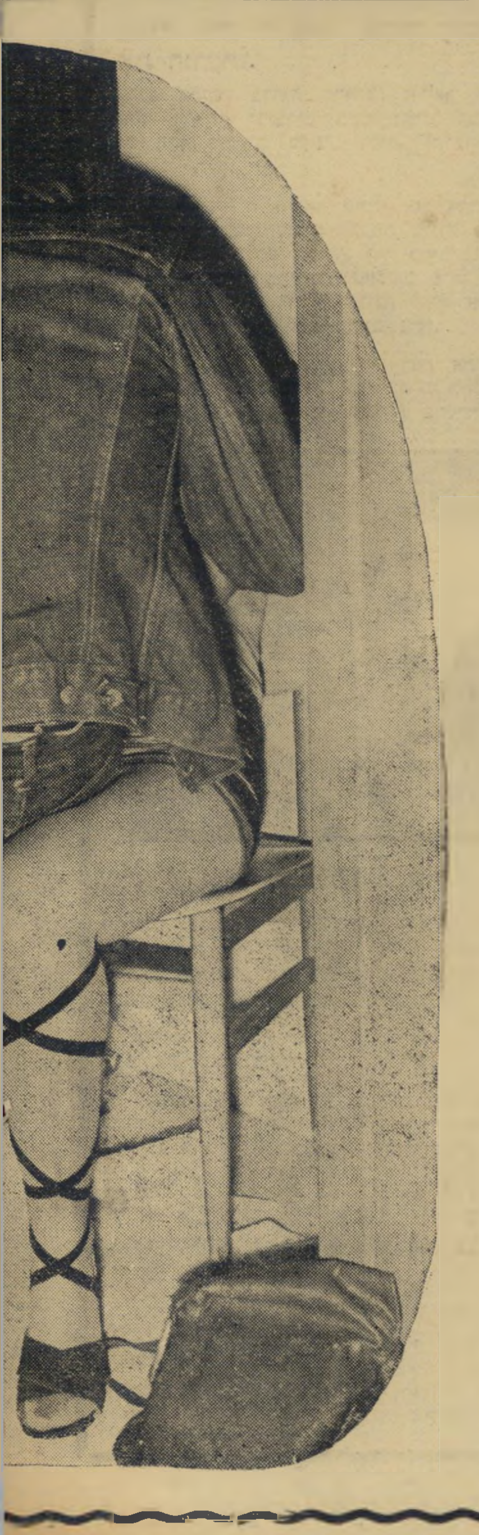

לפני ואחרי

קצבנית ישראלית, בתלבושת פופ, במסיבה שנערכה על־ידי להקת **הצ׳רצ׳ילים** לכבוד הלהקות האורחות. משמאל: בסופו של הערב מצאה הקצבנית את אליל־הקצב התורני שלה, בדמותו של רובי ואן־דר־לבן, מלהקת **כחול מזעזע** (על בירכיה). יומיים לפני כן בילתה בחברת המתופף מלהקת הכריסטי.

החובבות

פנינה ורחל, כפי ש־נראו מאחורי־הקלעים ב־בימת הפארק הלאומי, בהופעת להקות־הקצב.

„זה היה נפלא,” אמר ג׳והן גוטפריי, (23), האורגניסט בהיר־השיער של לה־קת המונגו ג׳רי. „הכל מצא חן בעיני. ה־אנשים. הקהל. מזג־האוויר — והבחורות. רק דבר אחד חסר כאן — ולי, באופן אישי,

„באנגליה — אפשר עוד להבין אותן” — אומר ג׳והן גוטפריי. „חברי הלהקות הם מפורסמים, ולהגיע למיטתם — זה עניין ל־גאוה. כמו להגיע למיטתה של כל אישיות מפורסמת. אבל בארה״ב — זוהי תופעה חולנית. לגרופיס האמריקאיות לא איכפת אם בן זוגם למיטה הוא מפורסם או יפה — העיקר שיהיה חבר בלהקה.”

בארץ — למרות תודעת הפופ המתפתחת עדיין אין גרופיס — קצבניות, יעני — ראויות לשמן.

„אחרי ההופעה — כל הקצב נעלם,” מת־אונן אירל קינג מהמונגו ג׳רי. „הישראלים מתלהבים בזמן ההופעה. אחרי כן הם הול־כים הביתה, ושוכחים מהעניין. אף אחד לא הטריד אותנו כשהלכנו לים, וגם לבית המלון שלנו לא הגיעו מעריצות.”

אפילו חולות הקצב הנואשות — אינן מגיעות יותר רחוק מן הבמה. שתיים מהן, פנינה (17), תלמידה בקורס לספרות, ורחל (17) פועלת במיפעל גדול, הצליחו, לאחר מאבקים קשים, להגיע אל מאחורי הקלעים של בימת הפארק הלאומי. לא היה איכפת להן — עבור הזכות לראות את גביהם של אלילהן בפעולה — לחטוף מהלומות וחי־בוקים מן הסדרנים. אבל על היכרות אי־שית — הן אפילו לא חשבו. „אנחנו הולכות לשמוע להקות שלוש פעמים כל שבוע” אמ־רה פנינה. „אנחנו מחפשות קצב.”

אבל לא יותר מזה. „הבחורות הישראליות יפות מאוד,” אמר ג׳ון גוטפריי — אבל זה היה בערך כל מה שהוא ידע עליהן.

בטיפאני׳ס הגיעה הישועה רק לאחד — ריי דורסט, מחבר המוסיקה והזמר הסולן של המונגו ג׳רי. וגם היא לא היתה מלאה:

היוצא מן הכלל

קולין אירל, מן המונגו ג׳רי, היה היחיד שזכה לליווי לילי תמידי. הסיבה: חברתו הלונדונית, קארול, הגיעה לישראל במיוחד עבורו. קארול נוסעת אחרי קולין לכל מקום אשר בו הוא מופיע.

הק

ישראלית קצבנית ישראלית מפגינה את האופנה האחרונה אחורי הקלעים של בימות להקות הקצב. ישראליות נגרפו בהדרגה אל תוך ההילולה.

המעריצות שתי קצבניות מחכות לאליליהן המופיעים על הבמה. המבטים מלאי התרגשות — בכך מסתכמים היחסים בין הקצבניות הישראליות, לבין האלילים.

צבניות

מאריסקה המזעזעת מאריסקה וורן, הכוכבת המפורסמת של להקת כחול מזעזע, בפיאה דרמטית, במסיבה במועדון טיפאניס שערכו חברי להקת הצ׳רצ׳ילים ללהקות־האורחות מחו״ל. מימינה: עמוס ארבל, מנחה התוכנית במיקצב 70 בטלוויזיה, שהגיע למסיבה כאורח סתם, גוייס באורח חירום לשמש כמנחה הערב, כאשר המנחה המיועד התפנצ׳ר ולא הצליח עד אז להגיע למקום.

„פגשתי את ריימונד בטיפאניס והתאהבתי בו,״ מצהירה הישועה, העונה לשם רותי, והמחזיקה באזרחות אמריקאית. מלבד להרשיע, היא גם לומדת עברית ומשחקת בתיאטרון. רק בגלל התיאטרון היא התקרבה לריי. „היה לנו עניין משותף,״ היא מסבירה.

אבל העניין הזה הוא בכלל לא מה שאתם חושבים: „כל היום אנחנו ביחד, מתנשקים כל הזמן מרוב אהבה,״ אומרת רותי. „אבל בלילה אני חוזרת הביתה וישנה לבד.״ מזעזע ממש.

שוחרי הפופ הצעירים, שהגיעו בעשרותיהם לשדה התעופה בלוד, קיבלו את המראה המזעזע של אליליהם בצריחות התלהבות שגרמו לזעזוע נוסף — בקרב הקהל הבוגר והלא־מבין שנכח במקום.

האמרגנים שהביאו את להקת השוקינג בלו לסמע הופעות בארץ — דווקא כן תיארו לעצמם את מידת תודעת הפופ הישראלית. בגלל זה — הם לא הסתפקו בייבוא להקת־צמרת אחת לקהל החוגגים של יום העצמאות, הביאו לארץ שלוש להקות קצב בעלות מוניטין בינלאומי — המונגו ג׳רי, השוקינג בלו והכריסטי. שלוש להקות אלה בעזרת עשרות להקות מקומיות, ניסו לספק את תאוות־הקצב של הישראלי החוגג את עצמאותו, בקצב של ארבע הופעות לערב.

מובן שהם לא הצליחו: הישראלים הגיבו כפי שהם נוהגים להגיב תמיד בעת אטרקציה המונית: הצטופפו, התנפלו על אליליהם והפריעו להצגה להימשך. מאות בעלי כרטיסים, שבאו להופעות בפארק ובירידי המזרח, נאלצו לחזור הביתה בגלל הצפיפות. ועוד אומרים שלא מבינים מוסיקה בארץ.

השתמש בנרות אם אין לך נערות. פול קינג, חבר המונגו ג׳רי, ניצל את התאורה הרומנטית במסיבה לכבודו, לצרכים אינטלקטואליים. משמאל: קצבנית במיכנסי מיניכנס.

משולש אוריגינלי של אשה

ושני גיסיה — הסתיים

בנסיון התאבדות קולקטיבית ברחוב

יוליה

לטיפה־יפה כהן

גבר המחליט יום אחד שהוא מעדיף את אחות אשתו, זונח את אשתו למ־ענה, איננו אומנם עניין של יום יום — אך בהחלט מסוג הדברים שקורים.

הסיפור הופך נדיר יותר, כאשר שני גי־סים מתאהבים ביחד באותה אשה.

וכאשר מחליט משולש אוריגינלי כזה כי אין להם מוצא מסבך אהבתם, אלא בהתאב־דות משותפת — הופך הסיפור לקלאסי.

השבוע, התרחש סיפור זה בפרדס־כץ.

■ ■ ■

סיפר פואד קצב, המאהב מספר 1:

הכל בגלל שאני אהבתי אותה יותר מדי. פחדתי עליה יותר מדי. אהבתי אותה עד כדי כך שכאשר הייתי הולך לעבוד בבניין, היי־תי לוקח אותה איתי. היא אפילו היתה עוז־רת לי. אם למשל אני הורדתי רעפים מהגג, אז היא היתה לוקחת אותם ממני ושמה או־תם על הרצפה. כל כך הייתי מפחד עליה, שכאשר הייתי נוסע אלי הביתה לקריית־אונו, הייתי לוקח אותה איתי ומחביא אותה בטנדר והולך לחצי שעה לראות את אשתי ואת הילדים שלי. אני יש לי 12 ילדים.

כל הצרות התחילו כאשר אברהם בא, לפני ארבעה חודשים. אז היא התחילה אומ־רת לי: ,תעזוב אותי ותלך בחזרה לבית שלך.'

אי אפשר היה בכלל להבין מה היה בי־נינו קודם. אפילו למכולת היינו הולכים ב־יחד. אולי אהבתי אותה יותר מדי.

אני ניסיתי להוציא את אברהם מהבית, אבל היא לא היתה מסכימה. אז היה לי חשד שמשהו הולך ביניהם. איך היא אהבה אותי שאברהם בא. כשהייתי מתרגז למשל, היינו צועקים אחד על השני, יפה ואני — אבל אף פעם לא היו תיגרות בינינו. הייתי מתרגז, הייתי הולך לשעה, שעה וחצי ו־אחר־כך חוזר.

עד כאן, סיפורו של פואד.

בן־הגיס שאול

■ ■ ■

האהבה הנדירה בין פואד, אברהם ויפה, באה לסיום דרמטי עם שחר, ביום השני שעבר.

כך הם שכבו

כך נתגלה זוג הנאהבים המעולפים עם שחר, (מצויירים בתמונה) לאחר נסיון ההתאבדות שלהם — שכמעט עלה בידיהם. החץ מראה את דירת מגוריה של יפה. האם התאבדו השניים באמת ברחוב, או אולי בדירה — וחשו בכוחותיהם האחרונים החוצה, שם איבדו את הכרתם? בינתים, למרות כל המאמצים, אין לשאלה זו פיתרון.

כדרכו מדי בוקר, יצא עזרא לנדיאנו ב־שעה חמש לבית־החרושת ארגמן. הוא לא הספיק ללכת הרבה, כאשר נתקל באשה שו־כבת על כביש. בחוץ כבר הפציע השחר, ולנדיאנו זיהה את שכנתו, לטיפה־יפה כהן.

בצד השני של הכביש שכב גבר על ה־חול. מצבו של הצעיר דמה לזה של האשה. ליד הצעיר, מונח היה הסוודר של האשה.

לנדיאנו מיהר להזעיק את המשטרה ו־אמבולנס.

שכנים החלו יוצאים החוצה, מחליפים חוות־דעת. הם זיהו את הצעיר המעולף כ־אברהם, שהתגורר לאחרונה יחד עם האשה.

מספר יחזקאל גיור (42) אופה במקצועו, המתגורר בשכנות לביתה של יפה כהן, ב־רחוב עמק יזרעאל 11 בפרדס־כץ: „אברהם היה גר כאן יחד עם יפה והילדים והגיס פואד. כל הבית הזה היה תמיד בריב כל היום וכל הלילה.“

יפה ואברהם נלקחו על־ידי המשטרה ל־בית־החולים בילינסון, לחדר מיקרי־אסון. לאחר שהתברר כי השניים נטלו כמות רצינית של כדורי שינה פרונוקטל, עשו להם שטיפת־קיבה. לאחר מכן, נזקקו ה־שניים במשך שלושה ימים לטיפול הכרוך בקבלת חמצן.

לאחר שהתאוששו, הועברו לבית־החולים הממשלתי לחולי־נפש בבת־ים.

לאחר שסיימו חוקרי המשטרה את העברת יפה ואברהם חסרי ההכרה לבילינסון, נתקלו בהפתעה לא נעימה נוספת. בדירתה של יפה, בתוך מיטה לא מוצעת, בחדר חשוך — שהלם את המצב החיצוני של הבית בעל ה־קירות הקלופים והדלתות הלא ניתנות ל־סגירה — ישנו שלוש ילדות. הקטנה, רבקה בת השש, עם רגליה על חזה של זהבה בת התשע, ורותי בת השמונה בקצה.

לרגע, חששו השוטרים שגם הילדות סו־ממו ושותפו בנסיון ההתאבדות. אחד ה־קצינים ניסה להעיר אותן. הן התעוררו ב־קלות.

מתוך שיחה עם הבת הגדולה, זהבה, ה־לומדת בכיתה ג בבית־הספר של אגודת־ישראל וחקירת כל המעורבים בפרשה, נגו־לה התמונה הבאה:

יפה כהן עברה לגור בפרדס־כץ לפני כ־חצי שנה. לפני כן גרה עם בעלה בשכונת־התקוה. בדירתה החדשה בעלת שני חדרים — ששום דבר אינו מפריד בינה לבין דירת השכנים — היו תנאים עגומים: הקירות משמשים כלוח מודעות, פנקס טלפונים, בלוק ציור ומגבת לניגוב ידיים. בשני חד־ריה העלובים איכסנה הדירה שש נפשות. לפעמים, כאשר גם שני הבנים חזרו מחופ־שה — שמונה נפשות.

מיטות לא מוצעות. חשמל — אין באחד החדרים, במיטה אחת, ישנו שלוש בנותיה של יפה. בחדר הקדמי ישנו יפה — ופואד קצב (37), הבעל של אחותה של יפה.

■ ■ ■

מספרת הילדה זהבה, שלמרות גילה הצעיר הבינה את כל המתרחש: „הדוד פואד היה יושן עם אמא. כשהיה בא אבר־הם, אז הדוד פואד היה יושן עם אברהם, ואמא לבד.“

ימים לא רבים לאחר שבאו יפה כהן ו־בנותיה לגור בפרדס־כץ, אירעה תאונה. ה־בת הקטנה רבקה נפצעה בצורה אנושה על־ידי הטנדר של פואד: היא שיחקה על ה־מדרכה, ליד הטנדר החונה ואילו יפה ישבה בקבינה של הטנדר ופטפטה עם הגיס. כ־אשר ירדה יפה מהטנדר, החל פואד נוסע, והילדה נמחצה בין הכביש למדרכה.

■ ■ ■

היה זה זמן מה לאחר התאונה, כאשר בביתה של יפה הופיע גבר נוסף — אברהם.

שמו המלא של אברהם הוא אלברט ביטון, והוא בן 17. גם הוא היה קרוב של יפה — אחיו של גיס נוסף שלה.

בתה בת התשע של יפה, שניחנה בפיק־חות בלתי רגילה לגבי גילה ובאינטליגנציה מפליאה, סיפרה:

„הדוד פואד היה יושן עם אמא. אברהם אף פעם לא היה יושן עם אמא. גם לא כשהדוד פואד לא היה בבית.“

למרות זאת, ברור שבין יפה לאברהם התפתחו קשרי ידידות בלתי רגילים. לא אחת היה הצעיר לוחה כספים משכנים, כדי שיפה והילדים לא יהיו רעבים. בדרך כלל היה פואד מפרנס את המשפחה. אך לאחרו־נה התקלקל הטנדר שבו ביצע משימות שו־נות. לא פעם הלכו הילדים לבית־הספר רעבים.

■ ■ ■

בשלב זה, היתה, איפוא, התמונה, ב־דירת העוני בפרדס־כץ, כבר מסובבת

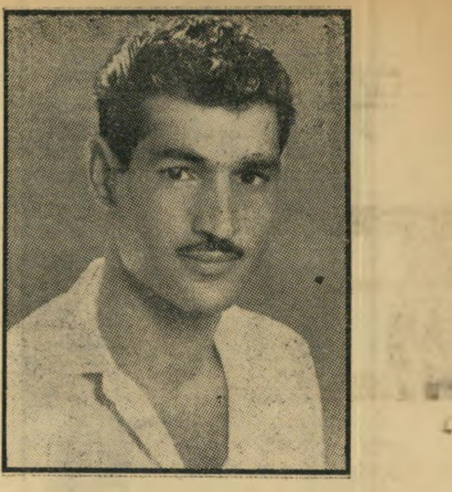

הגים פואד

„כשבאנו הביתה מצאנו את הדוד פואד יושן. אמא שאלה אותו מדוע הוא לא בא, אז הוא לא השיב לה. היא שאלה אותו עוד הפעם אבל הוא לא ענה. אז בא שאול ש־עקב אחריו כל הזמן, והיו צעקות, ואז ה־דוד פואד הלך הביתה. אברהם אמר לשאול שיפסיק לצעוק ושיילך הביתה, והוא באמת הלך.”

לאחר שהסתלקו פואד ובנו שאול, השכי־בה יפה את הילדות לישון — והיא ואב־רהם ניסו לשים קץ לחייהם. לו לא היה עזרא לנדיאנו מגלה אותם, עם שחר, על הכביש ליד ביתם — ייתכן שהיו מצליחים בכך.

■ ■ ■

מדוע הסכים גם אברהם להצטרף ל־נסיון ההתאבדות? האם באמת ניסה גם הוא להתאבד — או שאירע שם משהו אחר? האם החליט להתאבד לאחר שראה כי יפה התאבדה? ומדוע לא הצטרף להת־אבדות הקולקטיבית גם פואד — היזם?

סיפר פואד:

באו ואמרו שאני הייתי יחד עם יפה ועם הילדים ברח׳ 60 לקנות סמים. אני אפילו לא יודע איפה זה רחוב 60. בכלל גם לעשן אני לא ידעתי, והתחלתי רק לפני כשנה. יפה לימדה אותי לעשן. תאר לך, בגיל 36.

בהתחלה, כשהייתי דורש שאברהם יפ־סיק להיות איתנו, אז יפה היתה אומרת שהיא צריכה את אברהם כדי שישמור עליה. „אני פוחדת להישאר בלילה לבד כשאתה הולך למשפחה שלך,” היתה אומרת.

בקשר להתאבדות, אני בכלל לא ידעתי על הכוונה שלהם. אם הייתי יודע, לא הייתי עוזב אותם. הייתי נשאר איתם.

יצאנו אחרי הצהריים כדי לנסוע ליפו לר־אות סרט בקולנוע אביב. אבל בסוף לא הלכנו. יפה אמרה לי ללכת לילדים שלי, לראות מה נשמע בבית, והיא הלכה לילדים שלה, במוסד ביד־אליהו. נדברנו להיפגש ב־שעה 11 בסטקייה של פרדס־כץ.

אני באתי לשם, והם לא היו, אז הלכתי ונכנסתי למיטה כדי לישון, ויפה באה ו־

ושני רומיאו

דייה: גרושה, ידיד מספר 1, ידיד מספר 2 — ושלוש ילדות קטנות שרואות ושומעות הכל.

התמונה הסתבכה עוד יותר, כאשר נכנס לתוכה בנו בן ה־18 של פואד — שאול.

שאול לא יכול היה לסבול את העובדה שכבוד המשפחה הולך ונרמס. הוא החל מאיים על אביו ועל יפה שיפסיקו את קש־ריהם. כאשר דרישותיו לא נענו, החל עוקב אחר אביו, שנהג לבלות את רוב זמנו אצל דודה יפה. בדרך קבע היה עוקב אחרי האב, מתחבא מאחורי החלון חסר הזכוכית בדירתה של יפה. לא אחת התפרץ פנימה. באחת הפעמים, לדברי עדים, הופיע עם פגיון, רצה להתנפל על יפה, ש־היתה על המרפסת. פואד לא היה אותו זמן בבית, ואברהם, הכניס במהירות את יפה פנימה, וסגר את הדלת.

סבך היחסים הלא־נורמלי החל נותן או־תותיו. יפה החלה פוחדת. היא לחצה על פואד שיעזוב אותה ויחזור לאשתו. הוא סירב, טען שהוא אוהב רק אותה: „אני מוכן בכל רגע להתגרש מאשתי ולעבור לכאן ולהתחתן איתך. מה אני אעשה?”

באחת ההזדמנויות נעתר להפצרותיה, הו־דיע שהוא חוזר לאשתו — בתנאי שה־15,000 ל״י המגיעות לילדה כפיצויי התאו־נה, תועברנה לידיו. יפה הסכימה והשניים ערכו הסכם על כך.

פואד עזב את הבית, השאיר הודעות פרידה דרמטיות על הקיר. אך לא עברו שעות, והוא חזר והודיע ליפה שאיננו יכול לחיות בלעדיה.

■ ■ ■

כאלה היו היחסים והמתחים העצומים בין ארבע הנפשות הפועלות ביום ה־ראשון שעבר — היום שלפני ליל ה־התאבדות.

ביום הראשון הגיע שאול שוב, איים על אביו ועל יפה. פואד כנראה נשבר הודיע ליפה שיתאבד.

יפה נבהלה. היא היתה בטוחה שאם פואד יתאבד, יאשימו אותה במותו — וירצחו אותה. היא הודיעה לפואד שהיא גם כן תתאבד.

בארבע אחר הצהריים יצאו יפה, פואד, אברהם, והילדות ליפו לרח׳ 60 — על־מנת לקנות סמים. הילדות ידעו על מטרת ה־טיול. מספרת זהבה:

„הם רבו שם עם האיש. הדוד פואד רצה שישה כדורים ב־45 ל״י, והאיש המוכר רצה לתת רק חמישה. הם רבו הרבה. אחרי־זה נסענו לתחנה מרכזית, ומשם נסענו ל־מוסד שבו לומדים שני האחים שלי. היינו שם לא הרבה זמן. אמא נתנה להם נשיקות ונפרדנו. משם עוד פעם נסענו לתחנה מר־כזית. אמא אמרה לפואד שעליה לנסוע ה־ביתה, והם קבעו להיפגש בגן ברמת־גן, ב־שעה 10 בלילה.

„באנו לגן ב־10 בלילה, אבל חיכינו ו־חיכינו עד 11 והדוד פואד לא בא. אז הלכנו כולנו ברגל הביתה מרמת־גן עד לדירה שלנו בפרדס־כץ.*

* (זאת הסיבה שבגללה ישנו הילדות כל־כך מאוחר למחרת בבוקר והיה חשש ש־סוממו).

מפיהם של אברהם ויפה לא ניתן היה עדיין השבוע להציל דבר. ואילו סיפורו של פואד השאיר שאלות רבות ומורכבות, ללא מענה של ממש.

אחר כך ב־12 בלילה, היא העירה אותי אמ־רה לי שהיא חושבת שהבן שלי, שאול, עו־מד בחוץ, יצאתי, אבל אף אחד לא היה. חזרתי ואמרתי לה ששאול איננו. אז היא

כך הם גרים שתיים מבנותיה של יפה במיטתן. העוני המזעזע זועק מכל פינות הדירה. ליד מיטת הילדות, שולחן מטבח עם שרידי מזון. על שולחן זה מכינים את הארוחות. כל שלוש הילדות ישנות באותה מיטה עצמה.

ביום שימחה לפיפה־יפה כהן כפי שצולמה ב־שמחה משפחתית, מסורקת, לבושה נאה.

אמרה לי, ‚כדאי לך ללכת הביתה בכל זאת.׳ אז הלכתי הביתה.

זה היה בשעה 12.30. בבוקר, ב־7.30, באה המשטרה להעיר אותי. הייתי בטוח שזה עניין של הוצאה־לפועל, למה שיש לי הר־בה חובות. אני צריך לפרנס שתי משפחות: המשפחה שלי מקבלת מלישכת־הסעד ב־קריית־אונו 450 לירות לחודש. אני בעצמי לא יכול לעבוד. הבטיחו לי עסק ולא נתנו.

יפה יש לה 340 לירות לחודש ממשרד־הסעד וגם מזונות מהבעל שלה. לפני ש־היכרנו, היא היתה עובדת במשק־בית. מאז שהיכרנו, היא כבר לא עובדת.

כשהשוטרים אמרו לי שיפה התאבדה, לא ידעתי מה איתי, לא תיארתי לעצמי שזה יכול להיות. אני כל כך אהבתי אהבתי אותה.

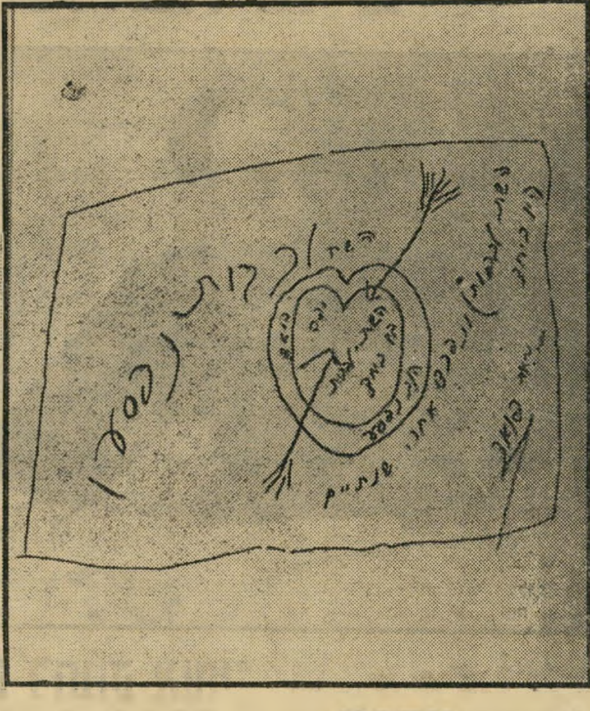

הכרזת אהבה כתובת על הקיר: „הלבבות נפצעו (נפסעו), פואד יפה, שתי הלבבות הם ביחד, שתי הלבבות נפרדו אחרי שנתיים. פואד.” והכל בתוך מסגרת.

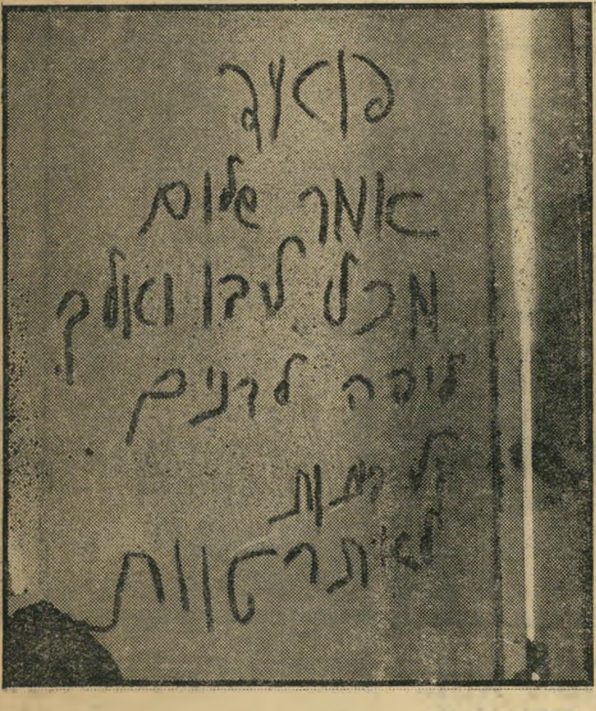

הפרידה בתמונה זו ומימין, הודעות שהשאיר פואד על הקיר: „פואד אמר שלום מכל ליבו והלך. ליפה, לבנים ולבנות — להתראות.” זו לשון הודעתו האחרונה של פואד.

בשעת הרצח — תרם החשוד דם בבית-חולים „הדסה"

באותו בוקר, נתגלה במקום חשוד אחר — סוטה-מין

למרות זאת, זוהה החשוד ברצח הסטודנטית על-ידי עד-ראייה

החשוד

הקורבן

קיצור הדרך אל המוות

מרים אייזנברג נרצחה ונאנסה ב־יום החמישי, ה־22 לאפריל, בסביבות השעה תשע בבוקר.

הרוצח והאנס לא ידע זאת — אך בקירבת מקום היה עד־ראייה, שראה אותו בשעת ביצוע הפשע.

ארבעה ימים לאחר מכן, עצרה המשטרה חשוד: שווייצרי צעיר בשם ארנסט ציילן.

במיסדר־זיהוי ראשון, זיהה העד את ה־חשוד.

היתה זו פעולה זריזה מצד המשטרה. הרצח והאונס האכזריים, בליבה של שכונת המגורים השלווה רמת־אביב שבצפון תל־אביב, גרמו לזעזוע בין אלפי תושבי האיזור. בהצליחה לעצור את החשוד במהירות, הביאה המשטרה להרגעת הרוחות.

אלא שגילויים חדשים שהעלתה חקירת העולם הזה בימים האחרונים, מעלים את השאלה המדאיגה: האם באמת האיש העצור הוא הרוצח? האם באמת אין הרוצח האמיתי מסתובב עדיין חופשי?

עובדה מספר 1:

בבוקר הרצח, סמוך לשעה שבה בוצע הרצח, היה החשוד במרחק קילומטרים מ־מקום הרצח — בבית־החולים הדסה שב־רחוב בלפור בתל־אביב. הוא הגיע לשם — כדי לתרום דם. בספר הרישומים של המחלקה מופיעים שמו ופרטיו המדוייקים. אנשי המחלקה זוכרים אותו, העידו על כך בפני כתב העולם הזה.

מטורף־מין

בדיקה מדוייקת של זמני שני האירועים עשוייה לגלות כי לחשוד לא היתה כל אפשרות להיות בשני המקומות בזמנים כה סמוכים.

מובן שבדיקה זו עצמה יכולה גם להעלות, שהחשוד יכול היה להיות במקום הפשע בשעת הפשע — ומייד משם לדהור להדסה לתרום דם.

עובדה מספר 2:

בבוקר הרצח, בסביבות שעה שבע, יצאה ע.מ., עקרת־בית תושבת רמת־אביב, אל מרפסת ביתה שבקומה השלישית שבבית ה־קיצוני בשיכון, הפונה אל השדה הפתוח.

המחזה שנגלה לעיניה הנדהמות גרם לה הלם: בין השיחים, עמד גבר צעיר, מכנסיו מופשלים, וביצע את זממו בכלבה שהחזיק בשתי ידיו.

האשה הנדהמת מיהרה להזעיק שכנה, וזו הזעיקה את בעלה. הבעל הרים טלפון למשטרה, דיווח שמטורף־מין מסתובב חופשי בסביבה.

השוטר שקיבל את השיחה התייחס להודעה בביטול. כאשר התעקש האיש, השיב השוטר בקוצר־רוח: „שהכלב יתלונן, אז נטפל במקרה."

האזרח סירב לחכות עד שהכלב יתלונן, הרים טלפון למכר שלו, קצין בכיר בצה"ל. רק אז הגיעו שוטרים, גבו עדויות.

שעתיים מאוחר יותר, רצח ואנס אלמוני — שלא יכול להיות ספק בכך שהוא מטורף־מין — את מרים אייזנברג.

אך כאשר הראו לע.מ. את תמונתו של החשוד ברצח, ארנסט ציילן — קבעה זו בהחלטיות שלא זה האיש עם הכלב.

המסקנה: בבוקר הרצח, הסתובב במקום חולה־מין — שלא היה החשוד.

האם היה הוא רוצחה של מרים אייזנברג?

בנימין כוכבי אינו סבור כן.

„שוכב על הבחורה"

השעה היתה תשע בבוקר בקירוב, כאשר בנימין כוכבי (16) עזב את מקום עבודתו, בשדה שליד בניין הטלוויזיה הלימודית ברמת־אביב, וסר לעשות את צרכיו בפינה מרוחקת, בסמוך לשביל החוצה את השדה.

היה זה אחיו של בנימין, ציון, טרקטוריסט בן 22 מהרצליה, העובד בחברת חריש, שהביא את בנימין למקום, כדי לעזור לו בעבודתו על הטרקטור. במסגרת עבודות ה־פיתוח במקום, נאלץ הטרקטור של ציון לחצות מדי פעם את הכביש הסמוך. תפקידו של בנימין: לאותת בדגל אדום לנהגים, כדי להזהירם כאשר הטרקטור עומד לעלות על הכביש. תמורת זה, השתכר הנער 30 ל"י ליום.

דקות ספורות לאחר שנטש את מישמרתו, חזר בנימין אל הטרקטור, סיפר לאחיו ש־ראה גבר גוהר על אשה, באחד המכתשים הקטנים בשדה.

ציון הורה לאחיו להניח לבני הזוג ה־רומנטי, לא להטריד אותם.

הצעיר המסוקרן התעלם מדברי אחיו, חזר לחזות במתרחש. הוא שב לטרקטור שנית כעבור דקות ספורות. הפעם, היתה הבעת אימה על פניו. „הבחור שם, שהיה שוכב על הבחורה, מכסה אותה עכשיו בפחים," גימגם לאחיו המבוגר.

ציון מיהר בעקבות אחיו. בתחילה, לא גילו השניים דבר.

אחר, ליד שבר של צינור בטון, גילו רגל

שלושה עדים

„לא זוכרת" אומרת רוזה, עו־בדת המטבח ב־מלון מונופול בתל־אביב, כשהיא בוחנת את תמונתו של החשוד במעשה הרצח והאונס.

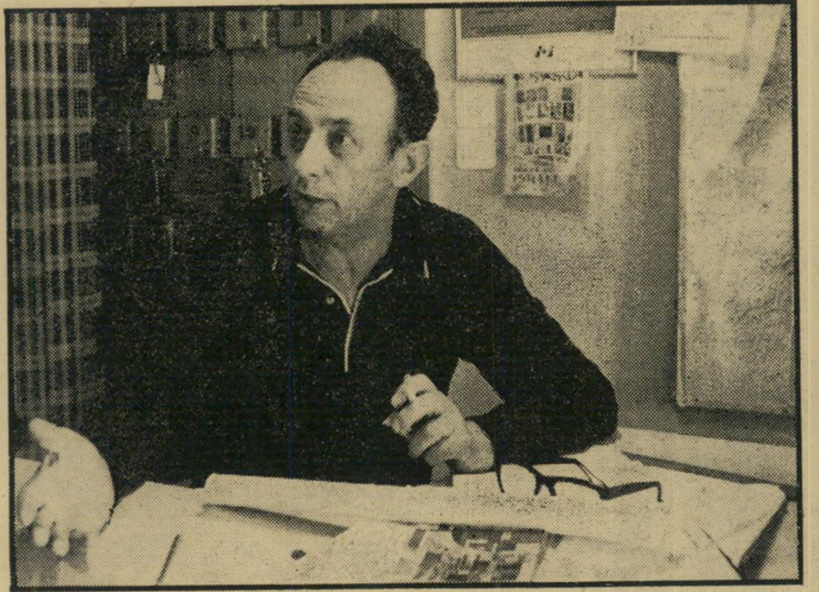

„הוא ניסה לחנוק אותי" מעיד הרי מינץ, בעל מלון מגדל־דויד, בו התגורר החשוד. היה זה לאחר שמינץ גרם למעצרו של החשוד, קודם לכן, כאשר זה סירב לשלם את החשבון — בטענה שהוא ישו הנוצרי, ולכן משוחרר הוא כנראה ממיסים, לפי דעתו.

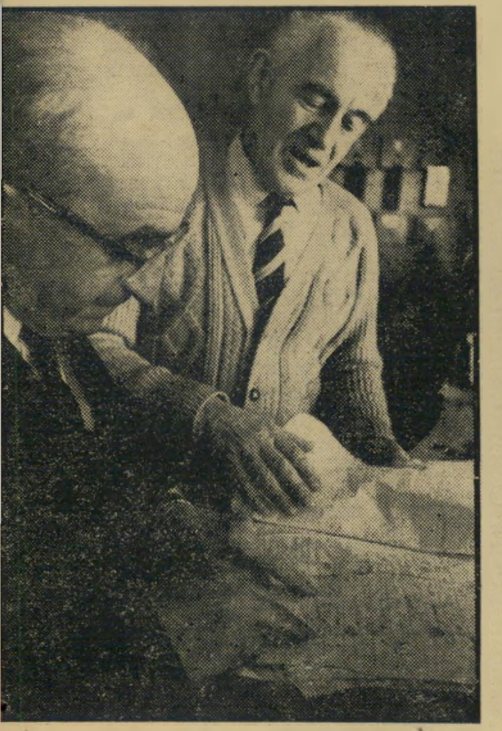

„הוא היה פה!" מצביעים זאב בורשטיין (מ־מושקף), בעל מלון מונופול, ופקיד־הקבלה דויד, על הרישום בספר האורחים, בו נרשם.

של אשה. הם החלו מסירים את ערימת ה־פחים, הדיקטים והאבנים, חשפו את גופת האשה שמתחתם.

מדווח כתב „העולם הזה" אשר ביקר במקום:

ירדתי למקום הרצח בעקבות ציון כוכבי. השביל צר מאוד, מלא אבנים ואבק, מתפתל לכיוון פסי־הרכבת. אם אתה מתיישב על הקרקע, בנקודה בה נרצחה מרים אייזנברג, אינך רואה אלא את השמיים. אתה נמצא ב־קפל־קרקע המסתירך מעין כל. לעומת זאת, כאשר אתה מזדקף, נראים על קו האופק בתי השיכונים של רמת־אביב. כן נראה, מצד אחד, השביל החוצה את השדה. מצד שני ישנו קיר עפר סמוך. היוצר את קפל הקרקע, ומסתיר את הכביש. באותו כיוון, במרחק כשלושים מטר עובדים הטרקטורים, והרעש שהם מקימים החריש כנראה את צע־קותיה של הנרצחת.

יחד עם זאת, הרושם הוא שהרצח בוצע בידי אדם לא שקול, שאינו מסוגל לחשב את מהלכיו — כי בכל רגע יכול היה מיש־הו לחלוף לתומו בשביל הסמוך, לגלות אותו.

„הייתי מבולבל"

מ ספר ציון כוכבי: „בהתחלה גילינו רק את הגוף של ה־אשה. הראש שלה היה מכוסה גם כן באב־נים ותתיכות בטון. בסוף גילינו את הראש. מראשה ירד דם, שהכתים את האבנים. חצ־איתה היתה מופשלת למעלה, ורגל אחת היתה ללא גרב."

המומים, נשארו שני האחים על עומדם. „נשארתי לעמוד מבולבל," אומר ציון. „ב־מרחק מאתיים, מאתיים והמישים מטר, ראי־תי גבר מתרחק מאיתנו, בשדה, לא בשביל,

כך הוא גילה אותה הטרקטוריסט ציון כוכבי מצביע על הנקודה בה גילה את גופתה של מרים אייזנברג (מצויירת). הבלוקים, ה־פחים והדיקטים מימין שימשו לרוצח כדי לכסות את הגופה, לאחר הרצח. ציון גילה את הגופה ממש שניות לאחר הרצח והאונס, ראה עדיין גבר מתרחק מהמקום — כנראה הרוצח — אולם היה המום מדי מכדי לתפוס אותו או לאחוז באמצעים כלשהם. כאשר התאושש והזעיק את המשטרה — כבר נעלם האלמוני.

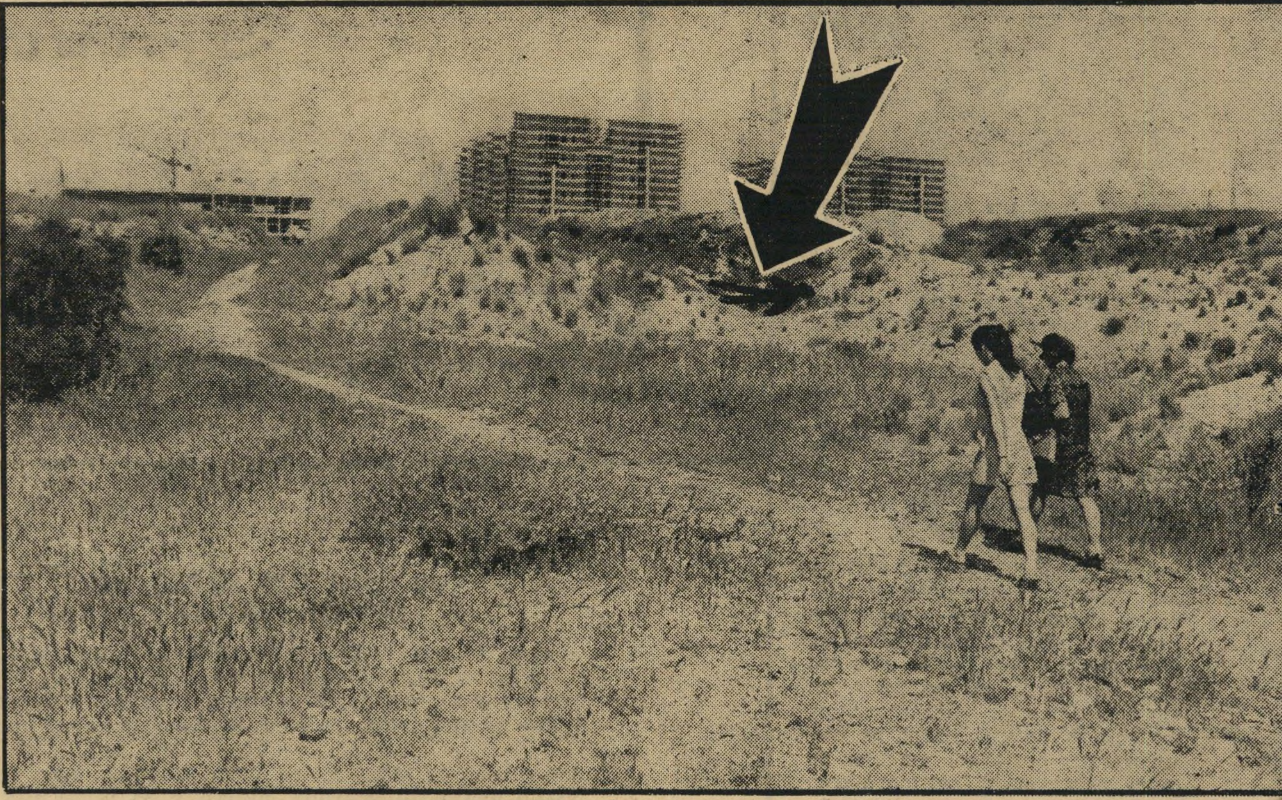

הגופה ליד השביל הגורלי זהו השביל, המשמש קי־צור דרך לתושבי הסביבה, בדרכם מהשיכונים לאוניברסיטה. הדרך בשביל זה אורכת חמש דקות. לוא היו מוותרים על השימוש בשביל, היו התושבים נאלצים לנסוע בשני אוטובוסים, העוקפים את כל השיכון. לנרצחת היה זה, הפעם, קיצור־דרך גורלי, שהוביל למוות. בעוברה בשביל, תקף אותה כנראה הרוצח, וכשנמלטה, השיג אותה במקום המסומן בחץ. שם, בקפל הקרקע, רצח ואנס אותה — למרות שהיה צפוי לגילוי על־ידי כל עובר־אורח מיקרי בשביל. בתצלום, שצולם ימים ספורים לאחר הרצח, נראות שתי תושבות המקום, שמאז מיקרה הרצח עוברות בשביל רק בזוגות. הפחד שתקף את תושבי השכונה נמוג כאשר נעצר החשוד ברצח.

לכיוון פסי־הרכבת. אבל ראינו אותו מהגב, ואחי לא ידע אם זה הרוצח."

„מדוע לא ניסית לעצור אותו ולזהות אותו?"

„הייתי מבולבל. לא ידעתי מה לעשות."

שני האחים רצו לבניין הטלוויזיה הלימו־דית הסמוך, צילצלו למשטרה. „השוטרים באו אחרי רבע שעה," מספר ציון. „עם כלב גישוש."

הכלב החל מגשש, אלא שליד פסי־הרכבת, איבד את עקבותיו של הרוצח.

המשטרה זיהתה את הנרצחת כמרים אייזנ־ברג, 24, תושבת רחוב מיבצע־קדש 2 ב־מעוז־אביב, סטודנטית לסוציולוגיה באוניבר־סיטה, שעבדה במכון כ"ץ לחקר הספרות. בעלה של הנרצחת, יואב, סטודנט לכלכלה וסטטיסטיקה, זיהה אותה ביום ו' לאחר שנעדרה כל הלילה הקודם מהבית, ולאחר שקרא בעיתונים על מקרה הרצח — בש־ביל שבו נהגה אשתו, כרבים מתושבי ה־שכונה, לעבור מדי יום.

„האיש לא נורמלי"

מ רים ויואב, לשעבר חברי כפר גלע־די, הגיעו לתל־אביב לפני שלוש שנים, נרשמו לאוניברסיטה. הם היו זוג סימפטי ושקט, אהודים על שכניהם. יואב, להשלמת ההכנסה, נהג לחלק לחמניות מדי בוקר ל־דירות שכניו. לאחר הרצח נסע לכפר גלע־די, לשם הובאה אשתו למנוחות ושם הוא יושב שבעה.

לאחר הרצח, נתקפו תושבי הסביבה פחד. אמהות אסרו על ילדיהן לצאת לשחק מחוץ לחצרות הבתים. נשים החלו חולפות בש־ביל, שנחשב עד אז לדרך המלך, רק בזוגות.

חמישה ימים לאחר מכן, ביום השלישי ה־27 לאפריל, הביאה המשטרה בפני בית־המשפט חשוד ברצח — ארנסט ציילן.

לבוש מכנסי וחולצה חקי, כשכומתה שחורה מקופלת בתוך כתפיית החולצה, נר־אה ציילן הגבוה והצנום, בעל השיער השטי־ני הקצר, העיניים הבהירות והידיים הארו־כות, שליו ביותר. הוא גיאות להצטלם ב־רצון, לא התנגד לבקשת המעצר של המש־טרה — למרות שלא הודה באשמה — ו־חייך מדי פעם.

כיצד נעצר ציילן?

מסתבר, שיום לפני שהובא לבית־המשפט, הגיעה למשטרה הודעה על אלמוני המסתו־בב בנסיבות חשודות ליד מחנה צה"ל ב־סביבות הרצליה. הניידת שהגיעה למקום, הצליחה לעצור את האיש. היה זה ציילן.

שעות ספורות לאחר שנעצר, הגיעו החו־קרים למסקנה שהעצור שבידיהם דומה ל־חשוד ברצח מרים אייזנברג, כפי שצוייר על־ידי קלסתרון המשטרה, שחובר על־סמך תי־אורו של בנימין כוכבי הצעיר.

יחד עם זאת, סירבה בינתיים המשטרה למסור את הקלסתרון לפירסום. „עדיין לא סיימנו את מיסדר־הזיהוי של החשוד," הס־ביר רב־פקד יגאל מרקוס, ממלא־מקומו של דובר משטרת תל־אביב. רב־פקד מרקוס גם גילה כי שיחזור הרצח, שעמד להיערך מיד לאחר מעצרו של החשוד, לא יצא לפועל. הסיבה: „האיש לא נורמלי," אמר מרקוס. המשטרה, בינתיים, גם לא הצליחה למצוא

(המשך בעמוד 26)

העד והאבן בנימין כוכבי בן ה־16 — שראה את הפשע בעת ביצועו — מצביע על אבן גדולה המוכתמת בדמה של הנרצחת.

קיצור דרך

(המשך מעמוד 25)

את ארנקה של הנרצחת, שלא נמצא ליד גופתה. פרט נוסף, חשוב הרבה יותר: ה־משטרה לא ידעה על תרומת־הדם של החשוד.

מטבע זר ושעון־זהב

החשוד הגיע לארץ ביום הרביעי ה־21 לאפריל — יום לפני הרצח — ו־השתכן במלון מונופול, ליד הטיילת.

„ציילן הגיע אלינו בלילה שבין ה־21 וה־22 לחודש," מספר בעל המלון, זאב בורשטיין. „היה לו כסף ישראלי, בסביבות אלף ל״י, מטבע זר, משקפת ושעון־זהב."

לשעת הרצח, אין בעל המלון מסוגל לס־

התגלית ציון משחזר כיצד חשף את הגופה המכוסה ב־שברי בלוקים, בצינורות ובלוחות דיקט.

פק לחשוד אליבי. לעומת זאת, מעיד פקיד־הקבלה, דויד, כי כשעתיים אחרי הרצח, ב־שעות 11 או 12 לפני הצהריים, שהה ציילן במלון. גם עובדת המטבח, רוזה, המגישה לאורחים את ארוחת־הבוקר שלהם, לא היתה מסוגלת להיזכר אם הגישה באותו בוקר ארוחה לחשוד.

„ניסה לחנוק אותי"

אחרי מלון מונופול, עבר התייר השוויצרי למלון מגדל דויד הסמוך. כאן, התגלה כאורח בעייתי: „נאלצתי להזמין פעמיים את המשטרה," מספר בעל המלון, הרי מינץ. „באמצע הלילה הראשון שהוא היה אצלנו, הוא יצא החוצה, וחזר רטוב עד הברכיים, כנראה שנכנס לים. כשביקשתי ממנו את התשלום, הוא ענה לי שהוא היה פה אצלנו כבר לפני אלפיים שנה. ,אני ישו הנוצרי,' הוא ענה לי. ,אתה רואה את ה־סימנים של המסמרים בכפות הידיים שלי?' הזמנתי את המשטרה."

הוא נעצר ודרכונו הוחרם. בלילה צילצל שוטר מבית־המעצר באבו־כביר, התעניין אצל בעל המלון לדרכונו של העצור. מינץ הס־ביר שהדרכון נלקח על־ידי השוטרים שעצ־רו את האורח. כל זה אירע ביום השבת — יומיים לאחר הרצח.

ביום הראשון בבוקר הופיע ציילן שוב במלון מגדל דויד, התנפל על מינץ וניסה לחנוק אותו. מכניס האורחים הצליח להימלט, הזעיק את המשטרה שנית. בינתיים, אירגן לעצמו האורח המשתולל מוט ברזל, עשה שמות בריהוט לפני שהגיעה המשטרה ו־עצרה אותו — בפעם השנייה מאז הגיע ל־ארץ.

גם ממעצרו זה שוחרר ציילן. למחרת, ביום שני, נעצר בשלישית — ליד בסיס צה״ל בשרון.

הפעם, כבר לא שוחרר. הוא דמה יותר מדי לרוצח.

והשאלה היא רק — האם הוא באמת הרוצח?

44,000 ל״י (מתוך 88,000 ל״י) פרסי כסף כבר חולקו על־ידי קוקה־קולה

בהגרלת הפרסים השניה שנערכה ב־25 באפריל ע״י קוקה־קולה בנוכחות עתונאים, אנשי החברה בארץ ובחו״ל, ונציגי הקונים, חולקו 22,000 ל״י. לזוכים, ששמם הועלה בהגרלה מתוך רבבות התשובות שהגיעו למטה המבצע חולקו 1011 פרסים באגרות חוב של „מלווה־עממי". יחד עם ההגרלה הראשונה חולקו עד כה פרסים בסך של 44,000 ל״י.

תערכנה עוד 2 הגרלות, ב־9 במאי וב־30 במאי ובס״ה יחולקו 88,000 ל״י באגרות חוב. כמו כן מחולקים במבצע חינם 25,000 כרזות צבעוניות, שהוכנו במיוחד לקראת המבצע.

קשקשת

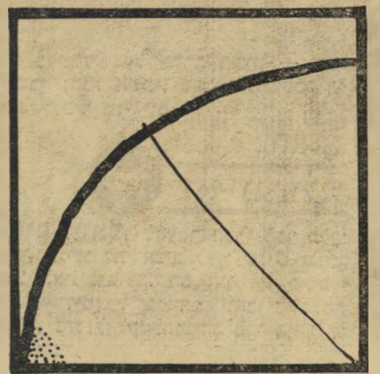

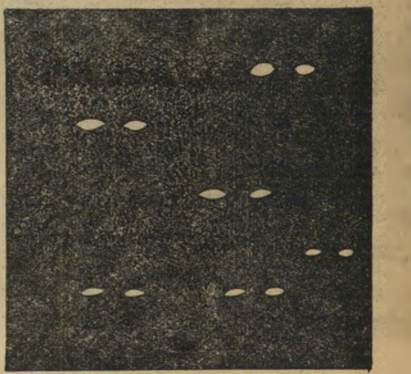

כל ציור מראה משהו מזווית בלתי־רגילה. למשל: קטע של דבר, או דבר במצב בלתי־רגיל. הסתכל היטב, חשוב, מצא את התשובה ושלח אותה על גבי גלוייה למערכת, ת.ד. 136, תל־אביב. בין הזוכים ב„קשקשת" יוגרל ספר.

הפנתרים באים לדיזנגוף

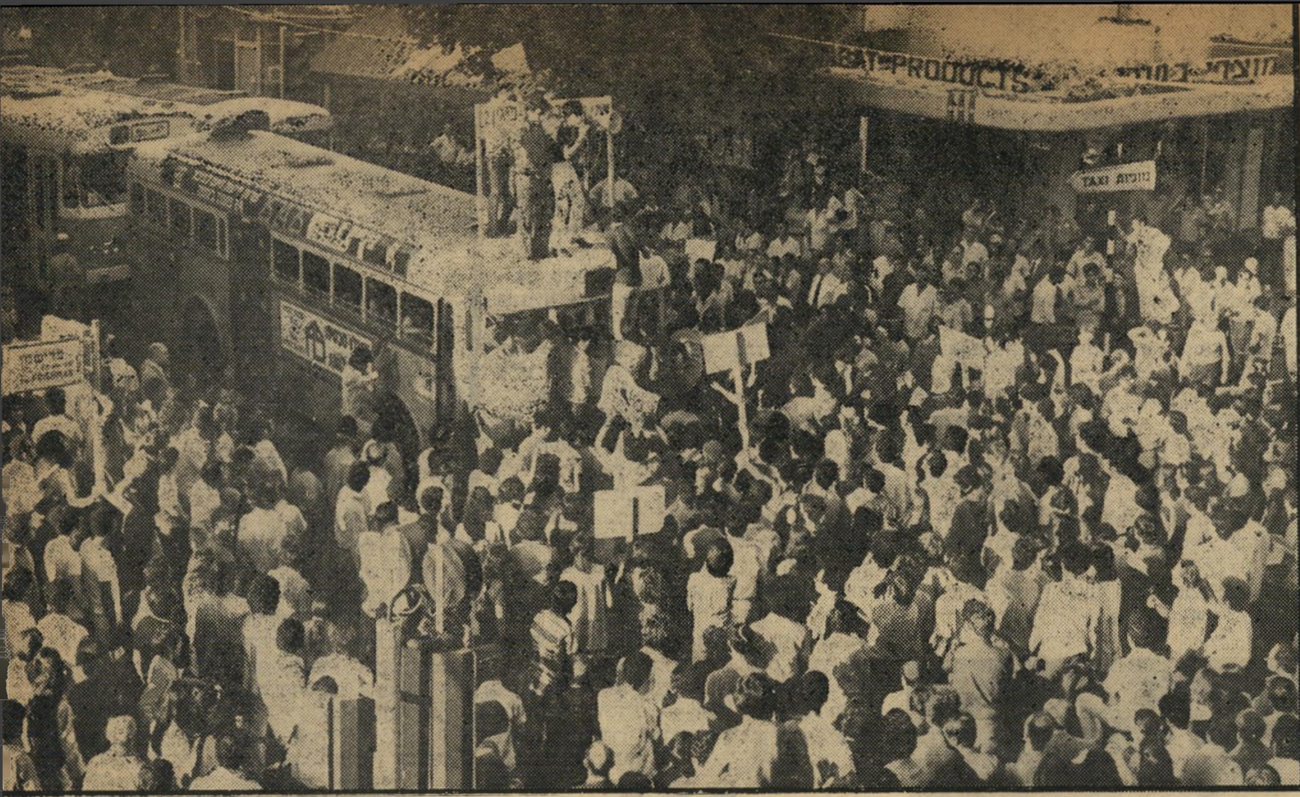

מ כרם התימנים ומאור־יהודה, מחסן־בק וממנשיה, מירושלים, משכונת־ה־תקווה ומבני־ברק — הם הגיעו. הפנתרים, ואלו המזדהים איתם. ביום השני אחרי ה־צהריים, כיכר מלכי ישראל בתל־אביב, חל־קם, כמו הפנתרים של אור־יהודה וירוש־לים. הגיעו במאורגן. הירושלמים התלוננו שכאשר הגיעו לרמלה, עצרה אותם המש־טרה והעבירה אותם להפסקה בכלא רמלה. רפי מרציאנו, ממנהיגי הפנתרים בירושלים, הצביע על סימני מכות שהוכה, לדבריו, בידי השוטרים.

אחרים הגיעו בכוחות עצמם — אך ל־כולם היה מה לומר.

כיצד הם אמרו זאת — מראות התמונות בעמוד זה.

כיבוש אוטובוס של "דן" שנסע ברחוב דיזנגוף, היווה את שיא ההפגנה שערכו הפנתרים. בשעה 16.00, משך יותר מחצי שעה, שיתקה ההפגנה את התנועה ברחובות פרישמן ודיזנגוף. סעדיה מרציאנו, ממנהיגי הפנתרים בירושלים, עלה על גג האוטובוס, נשא דברו לקהל שמנה כ־500 איש, כשלוש מאות מהם סקרנים שהגיעו למקום בעקבות המהומה. לאחר כיבוש האוטובוס, פנה סגן־ניצב אריה איבצן, מפקד הנפה הצפונית, לקהל המפגינים, והכריז על ההפגנה כבלתי־חוקית.

מנהיגי הפנתרים בתל־אביב: האגרוף מורם כסמל מסחרי לזעם. זעם נגד המשטרה, העירייה, עמידר, משרד החינוך — והעולים החדשים. בין הסיסמות שנישאו בהפגנה: די מהקיפוח והאפליה — הצטרפו למאבק. ההזנחה שלכם מוליכה אותנו לכלא. מנת חלקנו — אבק, בוץ, עכברים, חרקים, ליכלוך והזנחה. שוטר — החוק בידם, אל תהיה הכלי. הקץ להבטחות שלא מתקיימות. גולדה — למדי אותנו אידיש. מתי אבוטבול יהיה פייגין? לא תמיד הופנה זעמם של הפנתרים נגד מוסדות ביורוקרטיים. לעיתים — כמו הפעם — היה חלקו מופנה פנימה.

פנתרית שחורה מקורית מניו־יורק, ויקי פריי (20), סטודנטית מירושלים, ייצגה בהפגנה את הפנתרים השחורים האוריגינליים. בכלל נטלו הנשם חלק פעיל ביותר בהפגנה זו. שתיים מהן, אילנה טנצר מירושלים ומזל סעיל, הצטיינו בכשרון נאום בעת ההפגנה יותר מאשר הגברים. כוחה הריטורי של מזל, למרות אוצר המילים הדל שבפיה, הפתיע את הנוכחים. כתבות־חוץ אצו אחריה במרץ רב. חילוקי דעות לגבי אופי ההפגנה וצורתה נתגלעו בין קבוצות המפגינים השונות, כאשר פרצו בינ־הן סיכסוכים לגבי הדרך הנאותה בה יש לקיים את ההפגנה, ובאילו אמצעים לאחוז.

רגע כיבוש האוטובוס שבר את ההרמוניה בין המפגינים למשטרה. עד אותו רגע, היה שיתוף פעולה בין השוטרות לבין הפנתרים. כמה מהמפגינים אף כיוונו את התנועה, להפתעתן של השוטרות. הנהגים והולכי הרגל נשמעו להוראות שניתנו על־ידי המפגינים. התנהגותם של השוטרים, בעת ההפגנה, היתה ממש למופת.

„על הכביש, לא לזוז", זעקה קבוצות גורי־פנתרים בצומת דיזנגוף־פרישמן. המרוצים ביותר מההפגנה, נוסף לפנתרים עצמם, היו יושבי בתי־הקפה של דיזנגוף. רק מעטים מהם הטריחו עצמם לכיכר מלכי־ישראל, שם נערכה עצרת. היתר חיכו למפ־גינים עד שהגיעו לרחוב דיזנגוף, הצטרפו רק אז לשורות הדחוסות של הסקרנים.

אמנות

בידור

ערבי הראיונות קמו לתחייה

כל מי שמצא לנחוץ להספיד את המוסד הישראלי המקובל והפופולרי שהכניס בזמנו הון־תועפות לכל מיני אמרגנים, עיתונאים ואישי־ציבור למיניהם — המוסד הקרוי „ערבי־ראיונות" — אינו צריך לדאוג. ערבי־הראיונות לא הלכו כלל לעולמם. הם חיים ומרגישים טוב מאוד בקולנוע דקל שבשיכון בבלי, בתל־אביב.

המתכונת אומנם שונתה במיקצת. אל שמואל שי, אשר הגיע לשם ממלון שרתון, הצטרף גם אורי זוהר, המשתמש בכשרונותיו המגוונים כליצן, מנחה, בדחן, במאי־קולנוע ומראיין. האורחים המופיעים על הבימה ממשיכים להיות מכל הסוגים (בייחוד המין שאין לו סיכוי להביע דיעותיו בטלוויזיה) אולם הנימה הרצינית צומצמה למינימום, ואילו הדגש הושם במפורש על הבידור.

ומי שלוקח בחשבון את השממון הצחיח, המאפיין את חיי הבידור של תל־אביב ביום שישי בערב, אינו יכול לקבל מופע שכזה אלא בברכה.

כיתת יורים. הדבר לבש צורה מקצועית לגמרי. שמואל שי ראיין, למשל, חבר־כנסת, ואילו אורי זוהר הוכיח שוב כי להשתלט על קהל — גם זה מקצוע. כאשר גברת עצבנית אחת מן הקהל צעקה לעבר המרואיין: „זהו אוייב מיספר אחד של המדינה," בא אורי זוהר והציע לה שתביא כיתת־

זוהר שי

להרוג את כולם!

יורים, אשר תוציא להורג מייד את האוייב המסוכן. ועוד הציע לגברת הנכבדה להמשיך ולחסל את שאר האוייבים הפוטנציאליים שבאולם, וכך יישארו במקום רק מעטים — אבל טובים.

להרפיית המתח אירגן ש.ש. מישחק זוגות מן הסוג שנהג להגיש ברדיו, שאינו מחטיא לעולם את המטרה — הקהל רעם בגלי צחוק. אורי זוהר ענה לו בשני סרטים קצרים, שהדגימו את מלוא ההומור המקאברי שלו, האחד „המורה להתעמלות" שהולך ומתמוטט תוך כדי הטפה לכושר־גופני (כל התמליל וכל הכבוד לניסים אלוני) השני „מלך היופי" המציג את אורי, הגששים וכל שאר חבורת זוהר־דשא בזוויות הצילום הפחות מחמיאות שאפשר לתאר.

למה לא? לבסוף באו שלושת הגששים והזכירו לכל שהם עדיין השלישייה המצחיקה ביותר בארץ, וטרם קמו להם יורשים.

גאוני? לאו דווקא. אבל מתאים בהחלט לבילוי ערב בלתי־מחייב. מה עוד שיום שישי בדרך כלל הוא גם בלתי־מחייב וגם פנוי. אלא ששאלה אחת עדיין נשארה: אם כבר מצליחים שני מקצוענים לרתק קהל — בצחוק, ולגרום לו לחשוב ברצינות — מדוע זה לא יאזרו אומץ ויקיימו את אשר הבטיחו מזמן — קאבארט סאטירי אמיתי?

אתה מעקם את האף — אבל זהו מה שמגיע לך!

ובכן, זהו זה.

אם טרם ידוע לכם, ואם לא טיילתם בדיזנגוף ואיש עוד לא אמר לכם, אני שמחה לבשר לכל עם ישראל כי פסטיבל הזמר תשל"א היה הגרוע ביותר מכל הפסטיבלים שהיו עד עתה.

למען האמת, כך נאמר לי גם אשתקד, וגם בשנה שלפני כן, וכן הלאה, אבל מי יעז להמרות את פי הגאונים, הקובעים מחדש בכל שנה כי פסטיבל הזמר הוא קטסטרופה לאומית?

כל הצרה היא שאותם גאונים שוכחים, כנראה, להאזין לרדיו במשך השנה. ואינם יודעים כי פסטיבל הזמר אינו שונה בהרבה מכל מיצעדי־הפיזמונים, המטרטרים מדי שבוע על גלי האתר.

ואפילו כל הגאונים גאונים, וחכמים, ויודעים את התורה, אין כל ספק שעל אף עיקום אפם העדין, יפזמו — כמובן מתוך הסתייגות מוסרת — תוך שבועיים ימים אגדות על „הירח הזורח" וסיפורים על ימים „כאשר אהיה זקן."

■ ■ ■

ומי שבא בטענות אל רשות־השידור, מוטב ירחם על מארגני הפסטיבל. תארו לכם כי הם נאלצו לשמוע לא רק את שניים־עשר הנבחרים, אלא גם את כל שבע מאות (ואפילו יותר) המועמדים, שלא הגיעו לגמר! לזה קוראים עבודה שחורה.

אבל אם להסיק מסקנות מן הפסטיבל, הרי זה לאו דווקא בקשר לרמת השירים — שהיא בדיוק הרמה המגיעה לאותם המתלהבים מפיזמונים ישראליים בכלל. הלקחים טמונים דווקא בכיוון אחר.

■ ■ ■

למשל — ההצלחה בפסטיבל תלויה קצת והרבה בזמר. מי שלא האמין כך עד עכשיו, נאלץ להודות בכך. לפי תקנון הפסטיבל רשאי כל מלחין לבקש מבצע מסויים לשירו, אולם כדי למנוע כפילות, עליו להציג גם כמה אפשרויות אחרות, במידה ואותו מבצע נחשק ויחשוק דווקא בשיר אחר.

מה שקרה השנה הוא דבר פשוט מאוד: כמעט כל המלחינים ביקשו את אילנית. היא בחרה את המוצלח (לדעתה) מבין השירים שהוצעו לה. מאחר והיא, ללא ספק, הזמרת המקצועית, המלוטשת ובעלת ההופעה הנעימה ביותר, מבין כל המופיעים בפסטיבל, זכתה במקום הראשון. ואיש, כמעט, מבין המקורבים לעניין, לא הופתע.

ואם מדברים כבר על מנצחים בפסטיבל, הרי הרשימה אינה מצטמצמת רק באילנית, דן עמיהוד ושמרית אור (מחברי רק הירח). ישנם עוד כמה שחגגו, מאחורי הקלעים, בצדק.

למשל: שלמה צח, הלא הוא אילן, אמנם הוא התגרש מאילנית, אבל הוא ממשיך לטפל בענייניה העסקיים, כאשר בזמנו הפנוי הוא מטפח זמר צעיר בשם — ששי קשת. כלומר, פרס ראשון ושני של הערב, הגיעו בעקיפין לשלמה צח.

שמחת נצחון אחרת: זאת של אלכס וייס, המעבד המבוקש ביותר של הערב — שלושה עיבודים, ביניהם גם המקום הראשון. סוף כל סוף, הכתרה למי שנחשב למעבד המוצלח, ובעל הדימיון התזמורתי הרב ביותר, בארץ.

ולבסוף: נצחון נוסף למי שכבר חידש נעוריו פעמים רבות מספור. בני אמדורסקי, חצי צמד הדודאים, שליש גשר־הירקון והשלושרים, מי שמזמר כבר כעשרים שנה על בימות הארץ, היה, למרות גילו, אחד הזמרים המבוקשים ביותר על־ידי מלחיני הפסטיבל, והיחידי שזכה להופיע פעמיים במשך הערב על הבימה.

■ ■ ■

השיר שהאיר ביותר את עיני (וזה היה דווקא בחושך, ובאותו חלק של התוכנית שלא הוקרן בטלוויזיה) היה — שיר העמק מאת אלתרמן וסמבורסקי — שהוקרן על המסך של אפי נצר, והושר בהתלהבות רבה על־ידי כל הציבור.

מה מה לילה מליל
דממה ביזרעאל —
נומה עמק ארץ תפארת
אנו לך משמרת.

משחק מילים כל־כך פשוט, כל־כך אמיתי ובלי לכופף את אותיות הא״ב׳ המיסכנות, כפי שעושים זאת פייטנים וחרזני־פירסומת. חבל רק שפשטות היא עיקרון שאבד עליו הכלח בעולמם של משוררים ושירים בשנת 71.

■ ■ ■

אל תקוננו ואל תבכו. זה לא נורא כל־כך. עליכם רק לזכור שהפסטיבל משקף את הטעם שלכם, ולא להיפך. ומי שאינו סבור כך, יתבונן נא במיצעדים בעוד חודש־חודשיים. אני מבטיחה לו חגיגית שלפחות חצי הפסטיבל ישכון שם לבטח — לפי בקשת הקהל.

איצבל

אילנית (עם שלמה צח)

היכן אלתרמן?

מקום טוב באמצע

מיברקים

למי איכפת?

למי שבאמת איכפת למה התפרקה שלישית לא איכפת להם, הרי הצהרתו של מתי (אליעזר בן־יהודה) כספי: „אני רוצה להתרכז בהלחנה, ולעבור גם לעיבודים. הסיגנון שלי השתנה, ואינו מתאים יותר למסגרת של השלישייה." איך אמר השיר שלהם בפסטיבל הזמר: „יש לו ציפורים בראש, הן יפות, הן יפות." ●●● לצורך הצגת שירי החומש בעברית, הצמיחו כנפיים דובי גל (שהופיע בפר גינט ובנפוליאון), דני עמיהוד (רק הירח) וראובן שנער (מעיר הגברים). הם שלושת המלאכים החדשים. להצגה זו יהיה מעוף מיוחד במינו — לא רק שהאידיש עוברת לעברית, אלא גם בע׳ וח׳ המתנגנות לפי קולות הרוב: שושנה דמארי, אריה אליאס ועדנה לב. ●●● חדש וטרי: לפי הבטחה חדשה של תיאטרון אורות הבמה יבוא לארץ בסוף החודש הזמר טוני הקטן (הלב המשוגע). בשנה שעברה לא היה לו חשק רב להופיע מחוץ לתל־אביב, אבל כפי הנראה הפסקת־האש טובה גם לאלילים. ●●● שלוש תערוכות יוצאות דופן מציגות שלושה סיגנונות ואנשים בולטים באמנות הפלסטית הקיימת בארץ: עמי שביט, „אור־נע־מטרים," בגלריה גורדון (אחרי שייצג את ישראל בבינאלה בוונציה, בקיץ האחרון, ובהרבה הצלחה), הפסל עשת (באורתה גלריה), וציונק׳ה שמשי, בגלריה בינט.

טוני הקטן

המרתף מציג באולם 218 של בית המשפט

המערכון שהעלה תיאטרון „המרתף", לפי בקשת המשטרה, בבוקר יום ראשון, השבוע, באולם הקטן מס׳ 218, של בית־המשפט, הבטיח להיות המשך סידרת־המתח „המשטרה בעקבות המרתף".

ברגע האחרון ממש, הוא הפך להיות קומדיה עם סוף המבטיח להיות טוב, אך ורק משום שכבוד השופט אורן החליט לשנות את התמליל, ולהוכיח שלמרות שדרוש רשיון כדי לנהל תיאטרון, מוטב לשכנע את הטוענים שאמנות יקרה לליבם — גם לעשות משהו למענה.

השופט אורן, שכבר הטיל בעבר את חתיתו על אנשי „המרתף", שינה את הדיאלוג בעקבות הופעתו של עד ההגנה האלגנטי, אליהו שפיזר, הממונה על אנשי תרבות בעיריית תל־אביב. ואולי, הוא שחקן טוב שרצה להבין את המשתתפים האחרים בהצגה: הנאשם, מוני יקים (אחד ממנהלי „המרתף"), ועורך־הדין שלו, ליאון פיין.

המסך עולה. שפיזר עולה על הדוכן. הנאשם יושב נרגש. עורך־הדין שלו נרעש.

עו"ד: (אל העד שפייזר): בתוכנית טלוויזיה נאמר שבתיאטרון המרתף הולך וצומח התיאטרון הטוב ביותר בארץ. האם אתה מסכים שחבל לסגור מקום כזה?

שפייזר: „אמ — — — "

השופט: העד לא יענה לשאלה זו. זוהי אחת השאלות המביכות ביותר שאפשר להציג לאיש־תרבות. זה כאילו שאלתם מה היה קורה אילו מיכאל אנג׳לו לא היה גונב את השיש לאחד מהפסלים הנהדרים ביותר שעשה. זה נכון שאם לא היה גונב את השיש, לא היתה האמנות זוכה בנכס יקר, אך רבותי, אני יושב פה רק לשם מטרה אחת: האם בזה שגנב את השיש שמר על החוק? לבדוק אם בוצעה עבירה או לא. למה אין למרתף רשיון? אולי הרשות שמעניקה רשיונות לא אוהבת תיאטרון, אלא באלט?

עורך־הדין מנסח את השאלה מחדש. שפייזר משיב שלא ראה את תוכנית־הטלוויזיה, מודה שהמאזן התרבותי של המרתף חיובי.

השופט: שמעתי שהם מציגים את עגנון אותו מכירים אפילו בשוודיה.

שפייזר: אני חושב שהמרתף ראוי לתמיכה. אני חושב שהוא מהווה נכס לעיר.

השופט: אז מה אנחנו מבזבזים כאן זמן? אולי תדפוק על הדלתות הנכונות?

עו"ד פיין: הוא עושה רבות.

השופט: אדוני, זה לא חג־היובל שלו, שצריך לתת לו קומפלימנטים. בואו נתחיל מהסוף. תכליס... כמה זמן צריך, חודש... חודשיים... אם זה באמת ענגנון, אז אין ברירה. תהפכו עליונים ותחתונים ותמצאו מקום... כתבו עליהם שהם עושים דברים בעוני, מתוך דבקות במטרה?! יש מוסד אחד בארץ שהוא מצופה כולו ברונזה. ואנחנו עדיין יושבים ומחכים שהברונזה תעשה משהוא... אני זוכר את התיאטרון של סטאניסלבסקי. הם לא התחילו עם ברונזה... ואני לא מוכן להיחתם בחותם של מכרית נכסי תיאטרון... אז אני נותן צוסגירה שיידחה בשלושה חודשים...!"

מַרְגָּלִיּוֹת

אגד מגיע למרגליות כל יום

מושב נוסד ב-1951. בגליל העליון כ-3 ק"מ ממנרה וכ-8 ק"מ מקרית-שמונה. על שם חיים מרגליות-קלבריסקי, ממניחי היסוד לישוב החקלאי בגליל. ליד הכפר הנטוש הונין, שבתחומו שרידי המצודה הצלבנית קסטרום נובום.

אגד מוביל בכל הדרכים

אזרח מטבריה יוצא
להסתערות על טחנות הצדק
כדי להגן על קטינה בת 16
שנתפסה בגלגלי החוק — ונכשל

העצירה הקטינה דינה מנדי בת ה־16 וחצי, שנמצאה אשמה בגניבת טבעת — ונידונה על כך לארבעה חודשי מעצר בפועל. אזרח פשוט, הנוהג להיחלץ לעזרת נזקקים, יצא להילחם את מלחמתה, לנסות לשחררה מן הכלא — שם, מסכימים כל הנוגעים בדבר, תידרדר הנערה סופית אל דרך הפשע.

דון קישוט והקטינה

דינה מנדי* היתה בצרה צרורה, כאשר פנתה אל יצחק דגני כאל מיפלט אח־רון. היא לא הכירה אותו, אולם מישהו הציע לה לבקש את עזרתו. היא נפגשה אי־תו, שטחה בפניו את סיפורה.

הסיפור היה פשוט: הנערה הנאה, בת ה־16 וחצי, בעלת הגוף המפותח והעיניים ה־ענקיות, הואשמה בגניבת טבעת, יחד עם אחותה, ממתנדב עימו נפגשו השתיים. תוך ימים מספר עמד משפטה להתקיים — ולא היה ביכולתה לשכור עורך־דין.

כאשר שמע דגני את תולדות חייה של הצעירה, אחת מתריסר ילדים שעד היום אינה יודעת קרוא וכתוב — התנדב לעמוד לימינה.

ימים ספורים לאחר מכן, ב־18 למרץ, עמ־דה דינה בפני שופט הנוער בצפת, אהרון מלמד, חטפה ארבעה חודשי מאסר בפועל.

דחיפה אחרונה

ארבעה חודשי מאסר בפועל על גני־בת טבעת, לצעירה בגיל כזה, הינם עונש חמור. גם צעירה זכה ותמה, המוש־לכת בגיל רגיש כזה לכלא, עלולה לצאת משם עם צלקת שאינה ניתנת לאיחוי. ל־נערה הניצבת על סף ההידרדרות לעולם ה־תחתון, עלולה חוויה כזו להוות את הדחיפה האחרונה. כשהיא תצא מהכלא, היא תהפוך לפרוצה, פורצת, או בעלת עיסוק נכבד דומה.

לקראת משפטה, צייד דגני את דינה ב־מכתב בקשה שכתב בשמה אל השופט. אין ספק שמכתב זה היה משפיע על שיקול דעתו של השופט, בבואו לגזור את דינה. אולם מסיבות לא ברורות, לא הגיע כנראה המכ־תב לידי השופט.

כתב דגני בשם הצעירה, שאינה יודעת לכתוב בעצמה בגיל 16 וחצי:

בפני אדוני מתברר התיק הנדון — בו אני מואשמת יחד עם אחותי בגניבה. הריני מבקשת לציין כי החוקר ורדי, אשר חקר אותי בעניין זה, הוציא ממני הודעה והח־תימני על מיסמכים באמצעי לחץ, איומים ואלימות.

מבלי להיכנס לפרטים הקשורים באישומים המתבררים בפני אדוני השופט, הריני מודה ומתחדה, שעשיתי שגיאות רבות בחיי. אבל דברים אלה קרו, מפני שאף פעם לא היתה יד אבהית שהינחתה אותי להורותני הדרך הנכונה, בצורה נעימה ולא בדברי ביקורת, בריטון ואלימות.

לא עסקתי בזנות

נאמר לי, הדגישה דינה במכתבה, שקצין המיבחן הגיש נגדי דו״ח לרעתי, בו טען שכאילו אני עוסקת בזנות. אני מבקשת לציין שאם לא שיתפתי פעולה עם אנשים, וביניהם קצין־המיבחן, עד כה, הרי זה מפני שהם אף פעם לא דיברו אל ליבי ולא שיכ־נעוני שהם אמנם רוצים בטובתי.

אף פעם לא עסקתי בזנות. ייתכן שגברים שונים ניצלו אותי מפני שהייתי נאיבית, אך אף פעם לא חייתי חיים מיניים מלאים עם גבר... ואני סבורה שעדיין אני בתולה.

ידוע לי שלפני כשנה, בעקבות מקרה ש־אדם רדף אחרי והתעלפתי ולא ידעתי מה הוא עשה עמי, נבדקתי ע״י רופא ונמצאתי בתולה. מאז, כאמור, לא חי עימי גבר חיי־מין מלאים.

אני מבקשת לדחות משפטי זה לתאריך מתאים, כך שבינתיים תינתן לי הגנה מתאי־מה.

מר דגני הבטיח לי, שאם אדוני השופט יסכים לכך, הוא מוכן להגן עלי במשפט הזה ללא כל תשלום מצידי — ומכל מקום, אבקש בהתאם לסעיף 13 של חוק סדר הדין הפלילי, שכבודו יורה כי תינתן לי הגנה מטעם בית־המשפט. אני מבקשת שלא ״ינק־טו נגדי באמצעים, אשר רק יהרסו את חיי לחלוטין ויזרקוני בין בני אדם אשר יהפכו־ני לפושעת.

אין מי שיושיט יד

מאחר שהמכתב לא הגיע לידיו של השופט, לא נואש דגני, המשיך ב־מאבקו.

דגני, בן 50 הנראה צעיר מגילו, הוא ב־מקצועו מורה ומדריך־תיירים באגד־תיור. אלא שהטברייני בעל הכתפיים האדירות ו־המבט הקשוח, הלבוש תמיד בקפידה בחליפה ועניבה, מוכר יותר לתושבי העיר כ־אידיאליסט רודף צדק — אחד המעטים ה־מוכנים לא רק לדבר, אלא גם לעשות ל־מען אחרים. הוא בעל השכלה משפטית — שאותה הוא מעמיד לרשות אלו שאינם יכולים לשכור לעצמם עורכי־דין. לא אחת המליצו שופטים בפני נאשמים חסרי־יכולת — לפנות לדגני, הידוע בכך שהוציא מכיסו כבר אלפי ל״י, במשך השנים, במלחמותיו למען הצדק.

במקרה של דינה, יצא דגני להסתערותו במישנה מרץ. הוא ראה לנגד עיניו נערה היכולה, באותו רגע, ליפול — והחליט לנסות לעזור לה לקום.

למחרת המשפט, פנה דגני בבקשה לבג״ץ, ביקש צו־ביניים מיידי לשיחרורה של הצעי־רה מהכלא — כשהוא מדגיש את הנזק ה־עלול להיגרם לה אף מישיבה קצרה בכלא.

היה זה מאבק דון־קישוטי. טחנות־הצדק התעלמו מהסתערותו, המשיכו לטחון, לאט אבל בטוח. בית הדין העליון סירב להיענות לבקשתו.

למרות כישלונו, סירב דגני להיכנע, מתכ־נן להמשיך להיאבק. ״לנגד עיני עומד רק דבר אחד,״ אמר השבוע. ״גורלה של נערה צעירה, שאולי נדחפת ברגע זה לעולם ה־פשע — ובכל הארץ הזאת אין מי שיושיט לה יד ולהצילה.״

המגן יצחק דגני, מורה ומדריך־תיירים (עם תואר), משפטן ופסיכולוג (בלי תואר) — שיצא להגן בהתנדבות על הקטינה שאינה מסוגלת גם לחתום את שמה.

* השם מוסווה כדי להגן על קטינה.

טלוויזיה

תוכניות

חונקים את היוזמה

סטירת לחי מצלצלת הונחתה לאחרונה על המפיקים־במאים של התוכניות דגש, ישראל 80, בומרנג ומדע ודעת בטלויזיה הישראלית. הם היו צריכים לקרוא בעיתונים על כך, שתוכניותיהם בוטלו והוצאו מלוח התוכניות.

סיבת הביטול היתה המגמה לשחרר מפיקים ובמאים לעבודה על התכנון החדש, שיכנס לתוקפו בנובמבר. אבל עד היום לא הוטל על מפיקים־במאים האלה, שום תפקיד רציני לקראת התכנון החדש. העגלה פשוט הקדימה את הסוסים. אמנם פרופסור אמנון רובינשטיין ואביטל מוסנזון ביקשו עוד לפני זמן רב להוציא את בומרנג מן המשחק, אבל לחצו עליהם להמשיך עד יוני. הוסכם בין השאר לארגן במיסגרת התוכנית ויכוח פתוח בשאלה השובה ועקרונית כמו דת ומדינה, ומישדר מיוחד לסיום התוכנית שיימשך שלוש שעות. אולם ידיעה קצרה בעיתון בישרה לבעלי בומרנג על ביטולה של הסידרה.

לא נותנים לעובדי הטלוויזיה לעבוד. הנהלת הטלוויזיה עשתה שגיאה גורלית בכך, שביטלה את בומרנג ואת רוב ההפקות של הסרטים התיעודיים. ביטול זה עלול להנציח שיטות עבודה המתאימות אולי למצב הקיים, אבל לא לאורך ימים. יותר מזה, ביטול זה מונע מצוות העובדים בטלויזיה ובעיקר מבמאי ומצלמי הפילם ואנשי הקול והתאורה את האתגר הגדול — אספקה בלתי פוסקת של יצירות תיעודיות בעלות ערך, שיש בהן מקום לביטוי אישי ולהתפתחות.

למשל, המישדרים של ביעף. שום במאי רציני לא היה מוכן לעסוק בהם. כולם ראו בתוכנית מעין „פקק" לסתימת חורים בין השידורים. באו צלמי הפילם והציעו לעשות את ביעף בכוחות עצמם, אפילו על חשבון זמנם הפרטי. אבל מנכ"ל רשות השידור, שמואל אלמוג — אותו אדם שאמר, כי צלמי הפילם של הטלוויזיה הם מן הטובים בארץ בתחום זה — אותו אדם מיאן להפקיד את ביעף בידי הצלמים.

השמועה שהילכה בבניין הטלוויזיה היתה, שהבמאים טירפדו את הצעת הצלמים. בטלוויזיה דואגים האינטרסנטים השונים למיניהם להבטיח, שהכל ישק על פי המיכרזים ומי שעבר מיכרז כצלם ישרא צלם. דוגמה: אחד הצלמים בא בדברים עם מפיקת תוכניות הרפואה, דליה הורוביץ, והציע לה להכין עבורה מספר תוכניות בכוחות עצמו. במקרה זה רצתה הפרה להניק יותר מאשר העגל רוצה לינוק. המפיקה התלהבה מן הרעיון, אבל ההנהלה התנגדה. לבסוף הוסכם על פשרה: הצלם יצלם את התוכנית, אבל יקראו לזה בשם כתבה ולא בשם תוכנית. מצחיק. לא? אבל הצלמים רוצים לבכות.

חלמאות. לא מה שמוצא־חן בעיניהם של הצלמים עומד כאן לדיון. היחס המזלזל של הצלמים והכתבים למבט לחדשות ראוי לגינוי חריף ביותר, כי מן התוצאות סובל בעיקר הקהל. אין שום הצדקה לביזיון הזה שקוראים לו חדשות הטלוויזיה הישראלית. אבל יחד עם זאת, יוקרתה של תחנת טלויזיה היא בשטח התיעודי וביצירה עצמית של ממש. מגמת השינויים של אלמוג היא לרפא את הטלוויזיה החולה. אבל לפי התגובות בבניין, הרי העובדים מרגישים שמחבקים אותם חיבוק דוב.

המרגיז בכל הפרשה הוא, שדווקא התוכניות המבוטלות הן התוכניות הנחשבות כטובות ביותר של הטלויזיה. ומה עושה הטלויזיה? במקום להכפיל ולשלש תוכניות אלו, הולכים ומבטלים את המיטב. אילו היו הופכים את הקערה על פיה ועושים את ההיפך, היתה הטלוויזיה משנה את תדמיתה מן הקצה אל הקצה. אבל זה דבר שעסקני רשות השידור כנראה אינם מסוגלים להבין.

התנגדות לצנזורה על „הפנתרים השחורים"

מצוברחים למדי היו בשבוע שעבר אנשי החדשות בטלוויזיה. סרטו של **שמעון יקותיאל** על הפנתרים השחורים, שעורר בזמן הפקתו שערורייה ציבורית גדולה והאשמות שווא בדבר קיום קטעים, תשלומים לפנתרים ועידוד לדבר עבירה, צונזר בצורה רצינית ביותר על ידי היועץ המשפטי של רשות־השידור, **נתן כהן**. וזאת לאחר שיקותיאל נוקה מכל אשמה. אנשי החדשות היו מוכנים כבר לפוצץ את הפרשה המתחדשת בעיתונים. הטענה, שהקטעים הפסולים אינם מכוסים די הצורך מבחינת החוק, נתקבלה באי־אמון גמור. בסופו של דבר נכנעה הנהלת הרשות כמעט לאורך כל הקו ורוב הקטעים שנפסלו הוחזרו אל הסרט. הסרט, המכונה בשם **דרך ללא מוצא**, יוקרן כנראה במיסגרת **השעה השלישית**. בכל זאת, על כל מיקרה שמשהו עוד ישתבש בזרך, מכינים אנשי **השעה השלישית** לשידור גם את הסרט **חוות החיות**, על פי ספרו של ג'ורג' אורוול.

■ ■ ■

אין מציאעס בלונדון

בטיסה מלונדון חזר במאי הטלוויזיה פול סלינגר, לאחר שנתברר לו, כי אין מציאעס בבי.בי.סי.: בגלל המצב

במאי סלינג'ר
חזרה לארץ

הכלכלי מפטרים צוותים רבים במרכז הטלוויזיה „והעובדים נמצאים בדפרסיה לפחות כמו העובדים בטלוויזיה שלנו," מספר פול, „אבל הסיבות הן אחרות." פול, שהחליט, לאור הנסיבות, להשתקע בארץ, התפטר מהטלוויזיה הישראלית מסיבות כלכליות. כרגע הוא לומד עברית באולפן ומביים את שירי נחום

שחקן ז'אק כהן
הקיר נשבר

נרדי אצל דידי גולדשטיין. בקרוב יביים פול סידרה טלוויזיונית חדשה לילדים, אולם על תוכניות בלתי חתומות עדיין אין הוא מוכן לדבר.

■ ■ ■

דן רביב טס ב„אל־על"

מי שתפס נס־טה באל־על, הוא **דן רביב**, כתב התעופה של הטלוויזיה, שיצא לסיאטל בארצות־הברית כדי לערוך סידרת כתבות במפעלי **בואינג** לקראת הפעלת מטוס ה**ג'אמבו** הענק בחברת **אל־על**. לפני יציאתו השתפשף דן בקורס לשיפוץ הז'רגון העיתונאי באנגלית, שאורגן ביוזמתו במערכת תל־אביב. המורה, עיתונאית עולה חדשה בשם **סוניה ריטה דייטס**, מתרגלת את המשתתפים בראיונות מאולתרים. התלמידים הם: ראש המערכת **טוביה סער**, הצלם **יחיאל כהן**, איש מסך **יעקב בן־הרצל** ואשתו **יהודית אוריין**, וכן **אלימלך רם**, היוצא בקרוב לשליחות בחו"ל.

■ ■ ■

מתחת לאנטנה

סדרות חדשות מחו"ל

מהשוק הבינלאומי בקאן חזר יצחק („צחי") שמעוני, עם הצעות לסדרות חדשות של „פעולה והרפתקה", תוכניות לילדים, סרטים דוקומנטריים ובידור. הוא התפעל בעיקר מן הטלוויזיה בקסטות המיועדות לוידאו־טייפ טלוויזיה ביתי. אבל בקושי היה לו זמן להתעניין בנושא זה באופן פרטי, כי רוב הזמן התרוצצו צחי, וחברו למסע אשר ריבלין, חבר הוועד־המנהל, מצפייה לצפייה בסרטים ובתוכניות.

1500 קניינים ואנשי טלוויזיה מכל רחבי העולם התרוצצו במשך שמונה שעות ביום בארמון הפסטיבלים בקאן, במקום בו נערכים גם הפסטיבלים המפורסמים לסרטי קולנוע, בינות 14 חדרי הקרנה בהם הוקרנו במקביל וברציפות 14 תוכניות טלוויזיה שונות. צחי מציין כי נציגי מדינות ערב רכשו מכל הבא ליד. נציגי מזרח אירופה הגדילו את רכישותיהם. רוב החומר המוצג היה בצבע. משום כך אין ישראל יכולה לייצא תוכניות לשוק העולמי. גם אפשרות הרכישה של ישראל היא די מוגבלת. המציגים הביאו בעיקר סדרות חדשות, שמחירן יקר. את הסדרות הישנות והזולות הם השאירו בבית. רבים מהם הזמינו את נציגי הטלוויזיה הישראלית לארצותיהם כדי לצפות בסבלנות בסדרות מבוקשות. היו שהזמינו לבוא על חשבונם.

בפרספקטיבה נכונה של הדברים הרי נסיעות מעין אלו עשויות למנוע בחירת חומר עלוב, דל ורופס, הנעשית כתוצאה מבחירת חומר על פי קטלוגים בלבד או לאחר צפייה בדוגמה אחת או שתים מסידרה.

■ ■ ■

הכאבים של ז'אק כהן

זה התחיל בהסרטה שיגרתית ביותר. אבל הסוף היה מאוד לא נעים. **עאדל וסמירה** (למשפחה בערבית) החליטו לעבור דירה. סמירה רצתה להזמין קבלן לשיפוץ הבית החדש. עאדל סירב. הוא היה רוצה לעשות הכל במו ידיו. עבור **ז'אק כהן**, כוכב התוכנית, היתה זו חוויה אישית, כי לפני זמן לא רב הוא עבר דירה על באמת. אבל בשעת הצילומים החליק פתאום הסולם, הקיר נשבר וז'אק כהן, שמלבד היותו שחקן מוכשר הוא גם מפיץ עיתונים בירושלים, נפל וכמעט שבר יד. מאז הוא סובל כאבים. זה כנראה מה שקורה לבעל שאינו שומע בקול אשתו בחיים ועל בימת המשחקים גם יחד.

תקלות

התקלה שלא אירעה

התקלות בטלויזיה הישראלית הפכו כבר לסימן ההיכר שלה. היה זה רק סמלי ששידורי החדשות במוצאי יום העצמאות, בהם דוח על אירועי יום העצמאות, הפכו לבדיחה בשל שרשרת התקלות הבלתי פוסקת.

מלבד התקלות המתרחשות לעיני רבבות הצופים, יש גם כאלה המתחוללות מאחורי הקלעים. אלה מערערות את יחסי העבודה הפנימיים בטלוויזיה לחלוטין. כך, למשל, אירע בשבוע שעבר. זמן קצר לפני שידור מהדורת החדשות של השעה 10 בלילה, המתינו הטכנאים בחדר סמוך לאולפן לתחילת שידור החדשות.

בשל עיתוי לקוי, היה צורך להקדים את שידור החדשות. הטכנאים לא היו בחדר. אפשר אומנם היה לקרוא להם, אבל השדרנים חיים יבין ואריה אורגד לא עשו זאת. אלי ניסן נטל את האוזניות ומילא תפקיד של מנהל אולפן. לפיטר מיליק, מנהל האולפן הקבוע, לא נאמר דבר על כך.

למחרת, בדין־וחשבון ששלחו למנכ"ל רשות השידור, שמואל אלמוג, הבהיר חיים יבין בצורה חריפה ביותר כי בשעת הצורך יכולים אנשי החדשות להסתדר גם בלי הטכנאים ולהפעיל את שידורי החדשות בעצמם.

מייד הוציא אלמוג הוראה חדשה, לפיה יהיו הטכנאים חייבים להתייצב באולפן רבע שעה לפני השידור.

הטכנאים הנרגזים שוקלים עתה פעולת תגמול נגד אנשי החדשות. הם אומרים: אם באמת אתם מסוגלים להסתדר בלעדינו, נראה אתכם מסתדרים בלעדינו גם בשידורים מסובכים יותר.

שני הצדדים גם יחד, הנלחמים מלחמות פרטיות ביניהם, מצפצפים על רגישות הצופים בכל מה שנוגע לביטוי שמקבלות מלחמות אלה בתקלות בשידורי הטלויזיה.

תדריך

★ **סרטי מחתרת** (יום ד', 5/5, 19.30) דיון ביצירותיהם של שלושה במאים ישראליים צעירים, העושים סרטים בשולי התעשייה: ז'אק מורי קטמור, יהודה (ג'אד) נאמן ואברהם הפנר. במאי — יגאל בורשטיין.

★ **הבה נרקודה** (יום ד', 5/5, 2.20) סרט השבוע: קומדיה מוסיקלית של אמן ורקדנית בלט, הנאלצים להתחזות כזוג נשוי. משתתפים: פרד אסטייר וג'ינג'ר רוג'רס. מוסיקה — ג'ורג' גרשווין. שנת ייצור: 1937.

★ **מבט ספורט** (יום ד', 5/5, 22.15) מהדורה מיוחדת לסיקור הכינוס התשיעי של הפועל, עורך ומגיש — דן שילון.

★ **רשות הבידור** (יום ה', 6/5, 20.35) פסטיבל סן רמו.

★ **משחק השבוע** (יום ה', 6/5 21.15) ממשחקי נבחרת הנוער של ישראל במשחקי טוקיו על גביע אסיה לנוער, ודיווח מאירועי כינוס הפועל.

★ **חדווה ואני** (יום ו', 7/5, 20.30) חדווה הכוכבת החדשה הופכת לכישלון, ושלומיק, האדם המצליח, נכנע והופך להיות פקיד במשרד ממשלתי. המריבה הגדולה פורצת. משתתפים: יעל אביב, מנחם זילברמן ואביטל מוסינזון, מפקי־במאי בומרנג והשעה השלישית — בתפקיד מפיק טלויזיה.

★ **השבוע — יומן אירועים** (יום ו', 7/5, 21.00) ראיון עם שר החוץ האמריקני ויליאם רוג'רס בעת ביקורו בארץ, שהמשכו ישודר ביום א' במיסגרת מוקד.

★ **פרשת פרדין** (יום ו', 7/5, 21.40) סרטם של דייוויד סלזניק ואלפרד היצ'קוק על אשה יפה ומושכת, בעלת עבר מפוקפק, הנישאת לאציל אנגלי עשיר. כאשר הוא נרצח באורח מיסתורי, מוטלת האשמה על אשתו. עורך־הדין, היוצא להגנתה, מתאהב בה. משתתפים: גרגורי פק, אן טוד, צ'ארלס לוהטון, אתל בארימור, לואי ז'ורדן.

★ **עאדל חושד** (יום ג', 11/5, 18.30) במיסגרת התוכנית הערבית למשפחה, יוקרן הפעם מישדר מיוחד בסידרת עאדל וסמירה, בהשתתפות לילית נגר וז'אק כהן. מפיקה: שלומית בן שלום. במאי: ויקטור קמר.

★ **הנדונים לכלייה** (יום ג', 11/5, 20.20) סרט תיעודי על עם המאייה, תרבותו והכחדתו.

תשבץ העולם הזה 1757

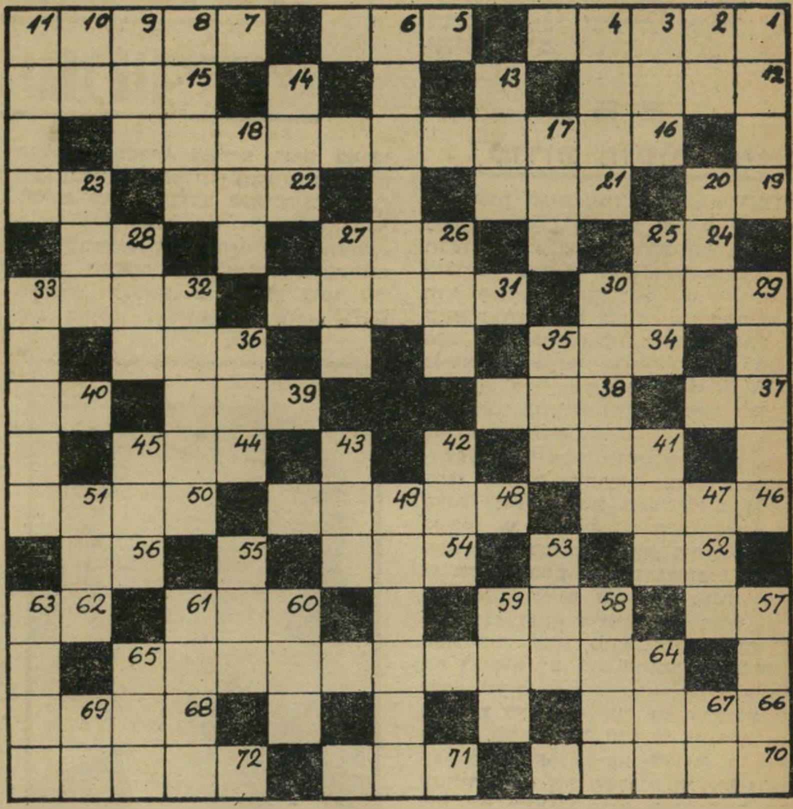

את פיתרון התשבץ יש לשלוח לת.ד. 136, תל־אביב, ולציין על גבי המעטפה: „תשבץ 1757”. בין הפותרים יוגרלו פרסי ספרים.

מאוזן:

1) מדינאי צרפתי יהודי במאה ה־19. היה שר המשפטים בממשלת צרפת. ממיסדי אלי־אנס. 5) התחיבות בעלת תוכן דתי. 7) יחידת מטבע בהודו. 12) בירה אירופית. 15) עיקרי. 16) מקצוע חשיפת העבר. 19) מלא רוגז וכעס, זעף. 21) אד. 22) נודד. 23) מילת שלילה. 24) חוד, קצה חד של דבר. 26) סוג, 28) אמיץ. 29) החלק הקטן. 31) איש ריב ומדון. 32) יורה רקטות. בזוקה. 34) תפס. 36) לא רך. 37) גבוה. 38) תקוה, תוחלת. 39) משוח בשמן. 40) כינוי למדינאי שואף מלחמה. 41) כותל. 44) בור, שוחה. 46) רכך, השקט. 48) התחלה. 50) ללא הכרעה. 52) פי החיה. 54) משפט. 56) יופי, נועם. 57) שמן, דשן. 58) אזור שתול בעצים. 60) מגרעת, חסרון. 62) כינוי רומז לגוף נוכח. 64) מדינה הנמצאת שנים רבות במלחמה. 66) ענק. 68) עיר בספרד. 70) יחידת מטבע בשבדיה. 71) יחידת מטוסים בחיל־אויר. 72) יחידת מטבע ביוון.

מאונך:

1) אוסף. 2) מים לרחיה. 3) מעין בארמית. 4) גאוה (כ"ת). 6) נחיל דבורים. 8) מכלי הדם. 9) קצה סוף. 10) תכונת הקיים. 11) איפה? 13) מטבע מנדטורי. 14) מטבע מנדטורי. 17) שיפוע לעלות בו. 18) ולד החיה. 20) עושה רע. 23) מטבע בכמה מדינות דרום־אמריקה. 25) מכשיר לטויה. 26) עכב, עצור בעד. 27) מין צמח ריחני. 28) התעטף, התכסה. 29) מדינה אויבת לישראל. 30) תחבולה. 32) תמונה, ציור, מראה. 33) שם משפחתו של הרמח"ל. 35) מגיפה איומה. 36) החור במחט. 41) עצם לסגולה. 42) תואר הפועל לריבוי. 43) בן לנכד. 45) אחד החושים. 47 מחל. 49) אחד האידיאלים של המהפכה הצרפתית (כ"מ). 51) אביו של אחד משופטי ישראל. 53 הפליגו בים. 55) נהר ברוסיה. 58) שמה הפרטי של אשתו הגיורת של ארתור מילר. 59) עבודה. 60) גשם. 61) דיבור, אמירה. 63) עשה לא חד. 64) נוזל לכתיבה. 65) השליט במונרכיה. 67) בהמת הרבעה. 69) אף.

חשבץ 1757

זוהי חידה חשבונית. כל ריבוע מסמל סיפרה. לאותן הספרות יש אותם סימנים. בעזרתן של פעולות חיבור, חיסור, כפל וחילוק יש למצוא איזו סיפרה מייצג כל סמל של ריבוע.

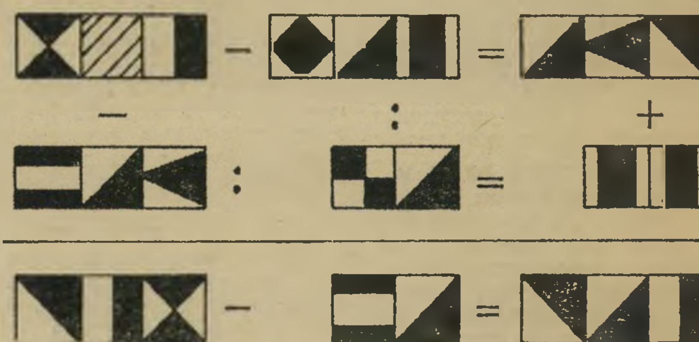

את התשובות יש לשלוח על־גבי גלויות בלבד לת.ד. 136, ת"א, ולציין על גבי הגלוייה: „חשבץ 1757”. הפיתרון צריך להכיל את כל התרגיל בטיספרים. המועד האחרון למישלוח הפיתרון — 12.5.1971.

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס כספי של 20 ל"י ועוד 3 פרסי ספרים.

במדינה

דרכי אדם

העגלון השולט ב־11 שפות

הוא כנראה העגלון היחידי בארץ, ואולי בעולם כולו, השולט ב־11 שפות. מדי בוקר הוא יוצא מצריפו המט ליפול במעברת סלמה, רותם את טוסו לעגלה, ויוצא לעבודת יומו כסוחר אלטע־זאכן. מדי ערב, הוא מסיר את החולצה והמכנסיים הבלויים, לובש חליפה, ויוצא לתת שיעורים פרטיים לתלמידי תיכון ואוניברסיטה, באנגלית, צרפתית, או אחת השפות הרבות האחרות שהוא יודע.

עינויים והצלה. צבי גרוס היה סטודנט שנה שלישית למשפטים באוניברסיטת בוקרשט, כאשר פלשו הנאצים לרומניה. יחידת הס.ס. שפשטה על בנייני האוניברסיטה, מצאה את גרוס בקומה השלישית. כאשר ניסה להתנגד למעצר, תפסוהו בפשטות והשליכוהו לאורך שלוש קומות של מדרגות.

הם שברו לו מספר חוליות בעמוד השדרה, אך לא את רוחו. במהלך העינויים, הצליח להימלט, מצא מחבוא אצל חבר גוי. השניים ירדו למחתרת, פעלו רבות נגד הנאצים כל תקופת הכיבוש.

בתום המלחמה, לא נשכח פועלם, והשניים זכו למעמד, כבוד ורכוש רב. למרות כל אלה, החליט צבי, ב־1950, לעלות לישראל.

עורכי־דין כמו זבל. ידידיו, בצמרת השלטון, הסתכלו עליו כעל מטורף, ניסו להניאו. צבי התעקש, ויתר על מרבית רכושו, בא לישראל בודד וחסר כל, שוכן בבית־העולים בעין־שמר, מאוחר יותר, קנו עבורו קרוביו בארצות־הברית, באמצעות הג'וינט, צריף־מגורים בשכונת סלמה.

כיום, עשרים שנה לאחר שנטש את עולמו הקודם ובא לארץ המובטחת — מתקיים עדיין גרוס ממסחר בחפצים ישנים. מייד לאחר הגיעו לארץ, חלם עדיין לשקם את חייו, ביקש לסיים את לימודי המשפטים. „מה? בגיל כזה אתה חושב עוד להיות עורך־דין? יש לנו כאן עורכי־דין כמו זבל,” ענו לו בסוכנות, סירבו לעזור לו. בלית־ברירה, כסף ואמצעים, הסך לעגלון, כשסוסו מתגורר יחד עימו בצריף.

עם השנים, למדו שכניו שתמיד אפשר עזרה — שיכתוב עבורם מכתב, יגיש בקשה לפנות לעגלון הצנוע והקשיש (57) בבקשת לשלטונות, יהיה להם לפה בהזדמנויות שונות. גם אנשי מיפלג־הנוער של משטרת תל־אביב למדה להכירו, לאחר שלא פעם גילו כי הוא זה שהשיב למוטב נער זה או אחר, או הניא כנופיית בריונים אלימה ממעשה פשע.

התנצלות. שאר תושבי מעברת סלמה זכו כבר מזמן לעבור לשיכונים. רק גרוס נשאר עדיין באותו מקום. למרות זאת, לא התלונן מעולם על גורלו — עד שעמידר פתחה לאחרונה בשורת פעולות שנועדו לסלק אותו גם מן החור העלוב בו מצא מיקלט.

„רוצים להרוויח את המגרש שלי,” טוען גרוס. „לא מספיק להם שפעם כבר מכרו אותו, כשהג'וינט שילם בשבילו — הם רוצים עכשיו לסלק אותי ולמכור אותו עוד פעם. עכשיו הוא שווה הרבה כסף, המגרש.”

התוצאה — מדי פעם מוציאים נגדו צווי פינוי, עוצרים אותו על שאינו נענה להם, הרסו לו את מיבנה בית־השימוש, ולדבריו החלו גם מפיצים נגדו שמועה שהוא מטורף. בעקבות תביעה משפטית שהגיש, נאלצה לישכת־הסעד של עיריית תל־אביב להתנצל בפניו.

אולם עובדה זו לא גרמה להרפיית הלחץ המופעל עליו לעזוב את המקום. עמידר עדיין רוצה את צריפו — ואת המיגרש שמתחתיו.

את אלה הלוחצים, לא מעניינת כנראה השאלה — לאן יילך האיש.

עגלון גרוס ליד שרידי האפס־אפס שלו

חוט־השדרה נשבר, רוח־הלחימה — לא

פשעים

הפיטפוט הגורלי

היה זה בחודש ינואר 1968, כאשר נתגלתה גופתו של ישי חממי בבאר־זיתים בכפר קאסם. החוקרים קבעו כי חממי נהרג בדקירות סכין. יותר מזה, לא הצליחו לקבוע.

מאז, במשך יותר משלוש שנים, נשאר הרצח המיסתורי לא פתור, כשהרוצחים מסתובבים חופשי. רק בימים אלה הביאה המשטרה לדין שני חשודים — את שני בני־הדודים מוסטפה ואיסמעיל סרסור, תושבי כפר קאסם.

המלשין שמע. השניים נעצרו בעקבות פיטפוט מסויים שהגיע לאוזניו של מלשין משטרתי, עת ישב באחד מבתי־הקפה בכפר ולגם כוס קהווה חריף. באותו פיטפוט, סיפר המפטפט את כל פרטיו של רצח מסויים, שבוצע לפני שלוש שנים.

כבר למחרת עצרה המשטרה את שני הסרסורים, וכן סרסור שלישי בשם מחמוד. כן עצרה חשוד רביעי בשם עבדול רפאר. הארבעה ישבו עצורים זמן ממושך — עד שלבסוף שוחררו שניים מהם, שהפכו לעדי־המלך נגד מוסטפה ואיסמעיל.

סכין נגד אקדח. לטענת המשטרה, הגיע חממי לאותו מטע־זיתים בו מצא את מותו, כדי להיפגש עם שני הנאשמים. המטרה: קניית חשיש מהם. שני בני־הדודים הגיעו לפגישה כשהם מלווים ברפאר ובסרסור מספר שלוש.

לדברי המשטרה צעד מוסטפה סרסור (31) בראש, כשבידיו חבילה עטופה בנייר ובה שני קילו חשיש. כשלושים מטר מאחריו צעדו האחרים.

כאשר הגיעו למקום בו המתין להם ישי חממי, שלף זה אקדח. מוסטפה זינק עליו, הצליח להוציא מידיו את הנשק.

איסמעיל (39) שלף סכין, דקר לדברי התביעה את חממי מספר פעמים. לאחר מכן הושלכה הגופה לתוך באר סמוכה.

בשלוש השנים שחלפו מאז, הגיעו הרוצחים למסקנה שאין להם מה לחשוש יותר, וכי סודם לא יתגלה לעולם. אלא שאם יימצאו עתה הנאשמים, עליהם מגן עורך־הדין חיים קאזיס, אשמים בדין — יוכלו רק להצטער על הפרת הכלל העתיק ,שתיקה שווה זהב.'

מלכת השכונה מפתח־תקווה נתגלתה ב„מלכת הכביש"

השחקנית פנינה רוזנבלום ב־ תפקידה הקולנועי ה־ ראשון — כאם הצעירה המניקה את תינוקה, בסרטו של מנחם גולן מלכת הכביש. למ־ רות המשמעות של טו־ הר הנלווית למחלקת היולדות — גרם השד הבודד של פנינה להדים שליליים. התוצאה: בעתיד היא אינה מתכוונת לחשוף יותר מן הנראה בתמונה למטה. לגביה החשיפה היא רק אמצעי במישחק, ולא מטרה בפני עצמה.

הכדורגלנית פנינה משחקת ב־ קבוצת הכדורגל מיל"ן, מופיעה למישחקים ולאימונים באיפור מלא, כולל ריסים מלאכותיים, מושכת את תשומת־ליבם של כל צלמי העיתונות במקום.

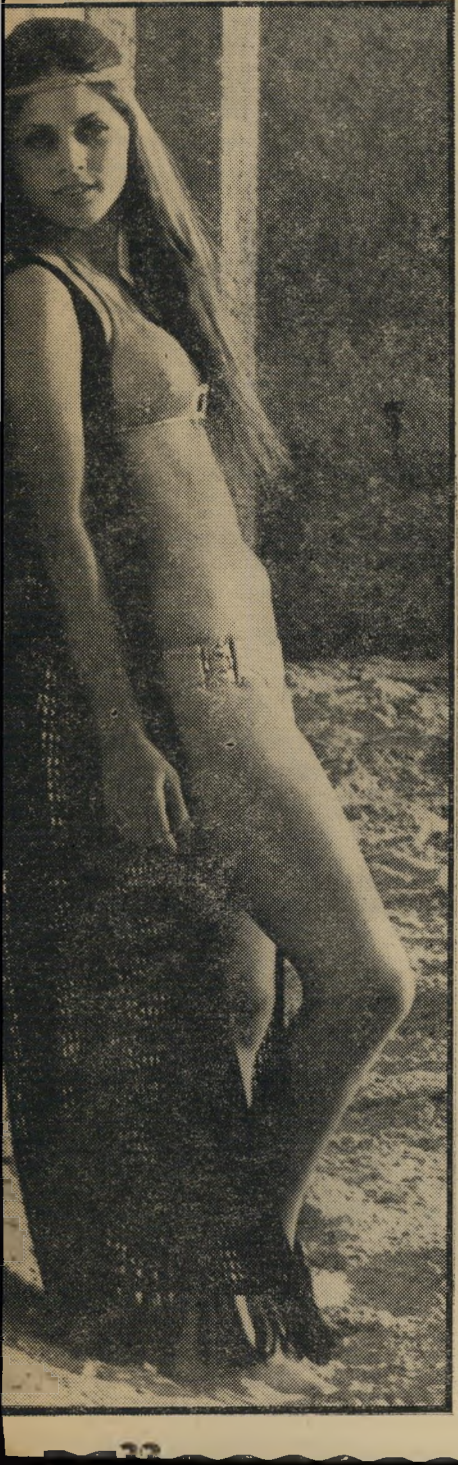

פנינה בעפר

דיא כדורגלנית בשעות הפנאי, דוג־ מנית בשעות העבודה, שחקנית קולנוע כאשר נותנים לה — ובין לבין, סתם חתיכה לא רעה. פנינה רוזנבלום הוא השם.

אם עדיין לא שמעתם את השם — למרות ההספק הזוהר של הגברת הצעירה — סימן שאתם לא ממלבס. כי שם, כל אחד מכיר אותה. אחרי הכל, היא נולדה שם, מסתובבת שם מאז שהתחילה להסתובב.

העניין האקסטראוגנטי התחיל אצלה בגיל צעיר מאוד. „תמיד היה לי כישרון להת־ אפר כמו דוגמנית ולהתלבש כמו שחקנית קולנוע," מספרת פנינה. „אנשים שהיו פוג־ שים אותי — בכלל לא היו מאמינים ש־ גדלתי בפתח־תקוה — בדיוק מול העיניים.

פנינה היא בת־תערבות מקסימה. אמה יוצאת עירק, אביה הוא יקה אמיתי.

את אביה לא זכתה להכיר. הוא עזב את אמה כאשר פנינה היתה בת 11 חודש, ומאז נעלמו עיקבותיו. „בטח שיהיה לי מעניין להיפגש איתו," אומרת פנינה. „אבל אני לא חולמת על זה בלילות."

יש לה חלומות הרבה יותר שיגרתיים. היא חלמה אותם כאשר עזרה לאמה, קוס־ מטיקאית במקצועה לנקות את הבית. בזמן שלמדה פקידות (שנה) בזמן שלמדה לבו־ רנטית (גם כן שנה). היא חלמה אותם ב־ משך השעות הארוכות לפני הראי כשהיא עורכת השוואות בינה לבין אלילות הבד וה־ מסלול.

וההבדל היחיד בין פנינה לבין אלפי הנע־ רות האחרות החולמות חלומות כאלה: היא הצליחה — קצת, לפחות — להפוך את ה־ חלום למציאות.

„כשאני רוצה משהו — אני לא מתביישת לעשות הכל כדי להשיג אותו," אומרת פנינה. „הלכתי לכל צלמי האופנה, הצעתי את עצמי לכל אחת שיכול היה לעזור לי בשטח הקולנוע והדוגמנות."

אחד מהם קנה את הרעיון, הרים את ה־ פנינה מהעפר: מנחם גולן, אשר שיתף אותה בסצינת עירום בסירטו מלכת הכביש.

„זאת היתה שגיאה," קובעת פנינה על הופעת־הבכורה שלה בקור־רוח. „אני לא חשבתי שמישהו יתייחס למה שעשיתי שם כמו לדבר גס. אחרי הכל, אני מניקה שם תינוק — וזהו הדבר הטהור ביותר ב־ עולם. אני לא מצטערת על מה שעשיתי, אבל ניסיון זה הספיק לי להחליט שבארץ לא צריך להצטלם בעירום."

וחוץ מזה, היא גם יודעת כבר כמה אמי־ תות נוספות. כמו למשל ש„יש המון ליכ־ לוך בעולם הדוגמנות." וש„החברה מהבוה־ מה — הכוכבים הגדולים הם בכלל לא מה שחשבתי שהם."

והעיקר: ש„זה לא נכון שהדרך לעולם הזוהר עוברת תמיד דרך המיטה — אבל לפעמים היא בכל זאת כן עוברת דרך שם."

נערת הזוהר פנינה בתמונת־ זוהר אופיינית. הצמה המלאכותית מסביב לראש היא הסמל המיסחרי שלה. „המראה האינדיאני" מושלם בעזרת לבוש עשוי עור שתוכנן במו ידיה.

לא מלקקים דבש-אלא...

עיתונאי ישראלי, שהוא אורח קבוע בשגרירות ישראל בדנמרק, הוא גם דוגמן של חוברות פורנוגרפיות

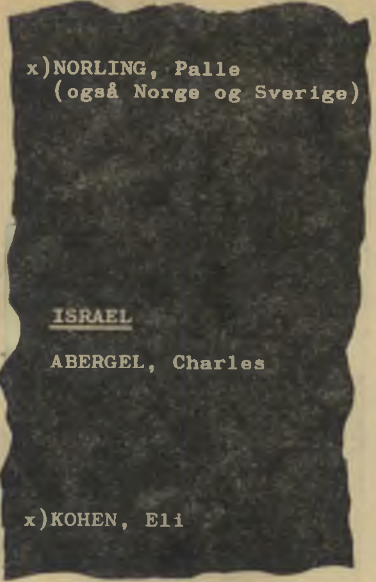
x)NORLING, Palle
(også Norge og Sverige)

ISRAEL

ABERGEL, Charles

x)KOHEN, Eli

המיסמך שמו של צ׳ארלס אבר־גיל מופיע תחת הכות־רת „ישראל״, ברשימת כתבי־החוץ המואמ־נים אצל משרד־החוץ הדני לשנת 1971.

צ׳רלי אברגיל, בן למשפחה מרובת ילדים, החל את דרכו כנער פרברים משכונת מוצררה בירושלים. בזכות מרצו ה־רב התקדם בחיים. כיום, משמש הוא חבר מוכר באגודת עיתונאי החוץ בדנמרק. נושא בכיסו תעודת עיתונאי (אשר בהתאם לחוק הדני, דורשת מאת המחזיק בה השכלה אק־דמאית של שלוש שנים בבית־ספר לעיתו־נאות) של עיתון ישראלי ידוע. בנוסף, הוא משמש גם כדוגמן בחוברות פורנוגרפיות.

כאשר הגיע צ׳רלי לפני פחות משלוש שנים לדנמרק, החל את דרכו בשטיפת כלים במטבח, עבודה המיועדת לזרים. עד מהרה פרש ממלאכה זו, נתמנה לעוזר־מלצר ראשי של מלון פאלאס, הנמצאת בצמרת המלונ־אות הסקנדינאבית. חודשים לאחר מכן, כבר רכש לעצמו את מסעדת בית־המלון הצף סט. לורנס — ספינה שזכתה לפירסום עו־למי עם הפיכתה למעון לפליטי פולין. כ־אשר שוחררה הספינה מפליטים אלו, הפכוה בעליה הנורווגים למלון צף, וצ׳רלי חכר את מסעדת מלון זה.

אולם כאיש צעיר הנושא עיניו לא רק לרווחים כספיים, אלא גם לעתיד בחיים, חי־פש צ׳רלי — וגם מצא, בזכות קשריו עם אנשי מערכת אותו עיתון ישראלי — משרה מכובדת יותר.

לאחר מו״מ קצר עם מזכיר מערכת העי־תון, נתמנה צ׳רלי אברגיל לסופר העיתון בדנמרק והסביבה. מומחיותו המיוחדת של צ׳רלי — עסקי העולם התחתון, הברחת חשיש מישראל, פעילות חבלנית ערבית.

מאחר ולא שלט היטב בעברית העביר צ׳רלי אברגיל את ידיעותיו היומיומית ל־ישראל באמצעות הטלפון.

בסוף 1970 התפטר צ׳רלי מעסקי המסעדה בספינה סט. לורנס. משטרת דנמרק האשימה את בעלי הספינה במכירת משקאות חריפים שהוברחו ללא תשלום בלו. בעלי הספינה הטילו את האשמה על חוכר המסעדה, צ׳ר־לי. הפרשה טרם הגיעה לידי בירור משפטי.

צ׳רלי רכש לעצמו שתי מוניות הקשורות המשיך וקפץ למסיבות עיתונאים עם חברי לאזור הזנות של קופנהאגן כל אותו זמן, ממשלה, שופטים ואישי צבור. הוא הוזמן לכל מסיבה בשגרירות ישראל, כיאה לעי־תונאי המייצג עיתון ישראלי. נפגש, בין ה־יתר, עם השרים ספיר ושרף.

בזכות קשריו עם עולם הזנות, התוודע צ׳רלי אברגיל גם אל יצרני תוצרת הפור־נוגרפיה הדנית, החליט להיכנס לעסק נוסף. השבוע, יכלו קוני סחורה זו לראות את כתב העיתון הישראלי בתפקיד גיבור ראשי בתצוגת פורנוגרפיה, בה הפגין צ׳רלי כמה פריטים מעניינים, בכמה תנוחות מעניינות.

דבר אחד ברור לגמרי, למראה התמונות: הבחור לא מלקק דבש.

התחלת הסיפור תמונת הפתיחה של סידרת התצלומים הפורנוגרפית: צ׳ארלי אברגיל, כתב העיתון הישראלי בדנמארק (עומד), בחברתה של גברת מסויימת וצעיר כושי בשלב זה התמונה עדיין תמימה ומהוגנת למדי.

המשך הסיפור תמונת־ההמשך של הסידרה כבר מראה יותר פעילות: צ׳ארלי נהנה מחמוקיה של עלמת החן, ואילו הכושי משיק עימה לשון בלשון — וכל זה כהקדמה לתמונות שתבאנה בהמשך הפורנוגרפי.

סוף הסיפור צ׳ארלי והכושי עוטפים את ידידתם המשותפת בחיבוק ג׳ודו נאמן. בתמונה זו מתחיל החלק הפורנוגרפי של הסידרה — ה־מוסתר על־ידי הפס השחור במקומות המתאימים. מכאן ואילך מופיעות התמונות העסי־סיות באמת שבסידרה זו — אשר אותן אי־אפשר לפרסם אפילו עם פס שחור ועבה.

קולנוע

ניצוצות

מלחמת הביוגרפיות

הזמרת הכושית בילי הולידיי נחשבה בז־מנו למלכת הבלוז ומותה בטרם־עת מעודפי סמים, היה לטרגדיה גדולה בעולם הג׳אז האמריקאי. לכן, אין להתפלא על כך שב־ימים אלה, כאשר התודעה הקולנועית של הכושים באמריקה היא בעליה מתמדת. חשבו כמה גורמים על הכנת ביוגרפיה קולנועית של זמרת זו.

והנה, מסתבר ששתי חברות נפרדות, אחת בניו־יורק ואחת בדטרויט, מתכוננות להס־ריט ביוגרפיה זו, כל אחת עם כוכבתו שלו.

בדטרויט הודיע ברי גורדי, בעל חברת התקליטים תמלה מוטאון המפורסמת בזמריה הכושיים, על כוונתו להעמיד את דיאנה רוס, הסולנית לשעבר של להקת הסופרימס (או־תה הוא גילה,) בדמות בילי הולידיי, בסרט שיהיה ההפקה הראשונה של מפיק־התקלי־טים הכושי המליונר.

לעומתו, הודיע השחקן־במאי אוסי (הבל־שים באים להארלם) דייווים על התחלת הצי־לומים של אותה ביוגרפיה עצמה, בניו־יורק, עם שחקנית־התיאטרון־והקולנוע הכו־שית הידועה דיאנה (צימוק בשמש) סנדס בתפקיד הראשי.

על כך אומרים הציניקאים שבשתי הפקות יהיה צורך בכפילות. דיאנה רוס תזדקק לכפילה כדי לשחק, ואילו דיאנה סנדס תצ־טרך לכפילה כדי לשיר. ואולי פשוט יעזרו זו לזו.

סוף־סוף :

ריחונוע

לפני למעלה מעשר שנים ערכו כמה מפי־צי־סרטים אמריקאיים נסיון מעניין : הם הו־ציאו לאור סרטים מריחים, כלומר, הפיצו באולם ההקרנה ריחות, בהתאם לתמונות ה־מוצגות על הבד. הסרט המפורסם ביותר מסוג זה, היה סרט דוקומנטרי על סין, מאחורי החומה הגדולה, שהוצג בארץ, אבל בלא ריחות.

הנסיון דאז נכשל מאחר והקהל לא הת־להב, ואילו המערכת להפצת ריחות היתה יקרה מדי. היום אנו מתבשרים על חידוש השיטה. זאת, מאחר ונמצאה דרך זולה מאד להפיץ ריחות (קוראים לזה המדע בשרות האמנות), ונמצאו גם בעלי אולמות קולנוע המוכנים לעשות הכל כדי להחזיר את הצופים שאיבדו לטלוויזיה.

הסרט הראשון שעומדת החברה החדשה, הקוראת לעצמה ארומה־רמה, להפיץ, הוא סרט בשם פוקוס על צעיר המנסה להש־תחרר מן הנשים השולטות בו. דבר אחד שכחו פירסומאי הסרט לציין : באלו ריחות בדיוק הם מתכוונים ללוות עלילה אינטי־מית מעין זאת ?

על כל צרה שלא תבוא, כדאי להצטייד בבושם מוכן מן הבית.

תדריך

תל־אביב

★★★ **פאטון** (תל־אביב, ארצות־הברית) — למי שלא ראה עדיין, ביוגרפיה אינטלי־גנטית ומעניינת של הגנרל האמריקאי ה־מפורסם. הסרט זכה כידוע במרבית ה־אוסקרים של השנה.

★★ **בתו של ראיין** (צפון, ארצות־הברית) — אהבון על רקע אירלנד המתקו־ממת בתחילת המאה. ארוך מדי, אבל יש בו צילומים נפלאים (פרס אוסקר).

ירושלים

★★ **נא להכיר את מיסטר סלון** (ארנון, אנגליה) — הסאטירה המאקאברית של ג׳ו אורטון, בביצוע קולנועי מבריק של רביעיית שחקנים מעולה — בריל ריד, הא־רי אנדריוז, אלן ווב ופיטר מקאנרי. לאוהבי תיאטרון מוסרט.

חיפה

★★★ **כנופיה נפרדת** (בית רוט־שילד, צרפת) — מישחק־רצח של שלושה צעירים הופכים למציאות עגומה, בסרט מתוסבך ומלא שגעונות, לפי מיטב המסו־רת של ז׳אן־לוק גודאר.

אהבה מכניסה

סיפור אהבה (חן, תל־אביב, ארצות־הברית) — לולא ההצל־חה הקופתית המדהימה של סרט זה, אפשר היה להתייחס אליו בשוויון נפש, כאל מלו־דרמה צנועה ונחמדה, קצת למעלה מבינונית, אבל בהחלט לא אבן־דרך בתולדות הקולנוע.

אלא שכאשר צילצול הקופות מחריש אוזניים בכל העו־לם, בקצב שלא היה דוגמתו זה זמן רב, צריך, כמובן, להסתכל פעם שנייה בקנקן ולראות מה בעצם סוד ההצל־חה של „סיפור אהבה", שנכתב מלכתחילה כתסריט.

העלילה ? בסופו של דבר, אינה שונה בהרבה מן המיר־שם המלודרמטי היסודי, המשמש את הוליבוד מאז הי־וסדה. סטודנט צעיר ועשיר נושא סטודנטית צעירה ועניה, למרות רצון אביו. אולם כדי שזה לא יהיה לגמרי ורוד, במקום בגן־עדן בורגני עם עשרה ילדים, נגמר הסיפור ב־טרגדיה, לקראתה מכינים את הצופה מן הרגע הראשון.

הדיאלוגים ? הם בעצם נועזים למדי, אם קנה־המידה הוא סרטי וולט דיסני. ואם יש בסרט די פילפל כדי לעשות רושם פיקנטי על עקרות־הבית, אין בו שמץ של דבר המסוגל בעצם להוציא אותן משלוותן.

השחקנים ? רייאן או׳ניל ואלי מק־גרו הם צמד נחמד וטבעי, מעורר אהדה והזדהות, אולם קשה לומר שהם עצמם, או הסיפור שסביבם, משקף, ולוא ברמז, את כל הבעיות הקיימות היום בנוער האמריקאי ובאוניברסיטאות.

הבימוי ? ארתור הילר הוא איש מיקצוע, לא מבריק ולא גאוני. אין כאן שום דבר יוצא דופן, או מעניין במיו־חד. סצינות האהבה זעירות בדיוק כמו הדיאלוגים.

ובכל זאת, מדוע זאת הצלחה ? כנראה, משום שיש כאן תרכובת מושלמת של כל האביזרים הנחוצים לקופה — לא נועז מדי ולא פושר מדי, לא מעמיק מדי ולא רגיש יתר על המידה, בקיצור — סוג הסיפור שבו יכול הצופה לברוח בהנאה מן המציאות.

או׳ניל ומק־גרו : הקופה מצלצלת

שנים עשר האנטי־נועזים

כיתת האלימים (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — ה־במאי רוברט אולדריץ׳ הוא אחד מאותם אנשי־מיקצוע מעולים בהוליבוד, אשר הירבו לע־שות סרטי מלחמה חדורים באמונה שהנצחון מעל לכל.

מה היא מהות הקרב, זה אף פעם לא היה מעניינו של הבמאי, וגם הצופה עצמו לא התחשב בדבר, כאשר חזה בהתפעלות במיבצעים הווירטואוזיים של אולדריץ׳ ושחק־ניו בסרטים כמו „שנים־עשר הנועזים".

אלא שהזמן חולף, המלחמה מפסיקה להיות פופולרית, ואולדריץ׳ נאלץ, כאיש הנאמן לטעם צופיו, לעקוב אחרי רוח הזמן. הוא הוכיח שהתאקלם במחנה האנטי־מלחמתי.

זהו סיפור על קצין אמריקאי, אשר נשלח במלחמת ה־עולם השנייה להצטרף ליחידה בריטית באחד מאיי ה־אוקיאנוס השקט, כדי להכין פעולת־חבלה נגד הכוח ה־יפאני ששהה באותו אי. הסרט כולו מוקדש לפעולה עצ־מה, המעבר דרך הג׳ונגל עד לבסיס היפאני והחזרה משם.

עד כאן, בסיס איתן לסרט־מלחמה מן הסוג הישן, על גיבורים שיוצאים להביס את האוייב, עם אפשרות של בוגד אחד או שניים, המחוסלים במהלך הדרך. אלא שזהו אולדריץ׳ חדש, ולכן גיבוריו הם בדרך כלל שונאי־קרבות.

מזמן לזמן מציצה, אומנם, ידו של במאי ותיק ומנוסה, אבל זהו בסך הכל סרט מתוסכל על חיילים שאינם יודעים מדוע הם נלחמים, שנעשה בידי איש אשר אינו מאמין כנראה יותר במה שהוא עושה. ונוכחותם של קליף רוברטסון, מייקל קיין, דנהולם אליוט או הארי אנדריוז (בתפקיד קטן) אינה משפרת במיוחד את המצב.

רוברטסון וקיין : המלחמה נמאסת

מעל לחוק ההתיישנות

האדם השלישי (פריס, תל־אביב, אנגליה) — מן הסרטים הטובים ביותר שראו אור בשנות הארבעים. סיפור־מתח על אמריקאי, המתחקה על עיקבות ידידו ש„נהרג' בנסיבות חשודות ביותר, כשהרקע לעלילה היא וינה הכבושה, הנתונה תחת פיקוח משטרה של ארבע המעצמות, בעת ובעונה אחת, בתום מלחמת העולם.

השתתפותו של אורסון ולס בתפקיד קטן, אבל חשוב, בסוף הסרט, הביאה לכך שלשונות רעים הפיצו שמועות כאילו היה לו חלק פעיל גם בבימוי, ואין ספק שיש בסי־פור זה סממנים אופייניים לוולס — סיפור החושף בהדר־גה דמותו של אדם מתוך חוות־דעת של זרים עליו.

אולם יהיה חלקו של ולס במאלכה של קארול ריד, הבמאי הרשמי של הסרט, כאשר יהיה, עובדה היא ש„האדם השלישי" ממשיך לעניין ולרתק היום, כמעט כמו לפני עשרים ושלוש שנים. ואין זה רק בזכות הבימוי, שהוא בהחלט מבריק ומלא רעיונות, אלא גם בגלל התס־ריט של הסופר הבריטי המפורסם גראהם גרין, המצעיד אמנם ללא הרף את הסיפור קדימה, אבל יחד עם זאת מדגיש את כל הפרטים הקטנים שברקע.

השחקנים (טרבור הווארד, ג׳וזף קוטן, אלידה ואלי ו־ולס עצמו), הצילומים היוצאים מן הכלל של רוברט קראסקר (הרדיפה במינהרות הביוב של וינה היא סצינה קלאסית) והמוסיקה הבלתי־נגילה ביופיה של אנטון קא־ראס, כל אלה מצטרפים יחדיו כדי להרשים כמו בעבר.

אמנם, מאז „האדם השלישי" נעשו בקולנוע סיפורי־מתח מתוחכמים יותר, מפחידים יותר ועם קצב רצחני יותר, אבל מעטים הם המצליחים לעמוד בפני הגיל, כסרט זה.

אורסון ולס : הגיל אינו מזיק

הורוסקופ

בגלל אדישותך מתרחק ממך בן זוגך. כבר עתה הוא נמצא בשלב של חיפושים אחרי מישהו אחר. אם לא תשני את יחסך אליו בצורה דרסטית — יברח, ואת תצטערי על כך יותר ממה שנדמה לך. הצלחה בעסקים היא דבר חשוב — אך היא לא הכל בחיים, למרות שכרגע נדמה לך.

* * *

את רואה שזה משתלם לסבול קצת כדי להיות יותר יפה? תמשיכי לטפל בעצמך ואל תאבדי את המרץ. השתדלי לצאת בחברת גברים המבוגרים ממך בלא יותר מעשר שנים. בן שור — תפסיק לחשוב כל הזמן על בעיות כספיות. הכל יסתדר על הצד הטוב ביותר — למרות שהשפל עלול להימשך. הימנע מעיסקות.

* * *

לכם בני תאומים מחכה שבוע נעים ביותר. צאו מתוך הקליפה, והפסיקו לשמור הכל בפנים. השבוע ייפתרו בעיות רבות, ביחוד בשטח הכלכלי. אלת האהבה מחזרת אחריך, סוף־סוף תמצאי את בן־זוגך. אל תהססי. קבלי אותו כמו שהוא. שתפי אותו בכל חוויותייך. אל תרבה ביציאות.

האשמה למריבות המשפחתיות האחרונות נעוצה רק בך. נסה לא לשכוח שאינך האדם היחידי בעולם, ולגלות יותר הבנה לזולתך. אל תתיחס ברצינות להתקפות הזעם של הקרובים אליך, אלא הקשב היטב למה שיש להם לומר כשהם שקטים ושולטים בעצמם. בת־סרטן — אל תתחבי את אפך לעסקיה של חברתך.

* * *

אם אתה יכול, התייחס לשבוע זה כאל תקופה של רגיעה ו־חופשה. בת־אריה: פגישה עם אדם הנראה לך, ממבט ראשון, כחשוד במיקצת, תגביר את המתח. בשבוע הבא זה יעבור. אל תקחי ללב ואל תדאגי. אם חשבת לנסוע ביום ה', יתכן שתתאכזב. נסה לא להיות עיקש הפעם.

* * *

חשבונות הנפש בהם אתה שקוע לא יעזרו לך לשפר את מעמדך בחברה ובעבודה. הקדש לידידיך תשומת־לב, והתייחס אליהם בחבבות, ואז יחזירו לך יחס דומה. אל תיקח את עצמך יותר מדי ברצינות, ותן לזמן לעשות את שלו. אל תשמיץ את חבריך מאחורי גבם, כי דבריך יגיעו בסופו של דבר לאוזניהם.

אל תאשים אחרים בצרות שהבאת על עצמך, ותעשה מה שצריך כדי לצאת מהן. הגיע הזמן שתתבגרי, בת־מאזניים — היופי זה לא הכל, ומקום לדאוג להופעתך החיצונית — כדאי שתקראי פעם ספר. ידיד ותיק שייכנס לחייך שוב — יביא עימו שיפור במעמדך החברתי. אל תתני להצלחה הצפויה לסובב לך את הראש. קצת מוסיקה קלאסית תועיל לך. „החוג הנוצץ" שלך הינו מזויף ויגרום לך אכזבה. את עלולה לגלות את פרצופיהם האמיתיים של כמה מידידייך.

* * *

מחכה לך שבוע מוצלח בצורה בלתי רגילה לפרשיות רומנטיות. נצל את הרגע, והפק מהצלחתך את כל ההנאה. אל תגזים בהתחשבות ברגשות הזולת. תן להם לדאוג לעצמם ועשה חיים. הנח לה לקנא קצת, ולהיזכר איזו מציאה אתה. בת־עקרב — ידידות ישנה תתפתח השבוע לאהבה, שתהיה בתחילתה חד צדדית, אמנם, אך אל יאוש — בסופו של דבר לבטח תצליחי.

* * *

שבוע טוב לאהבה. אבל אל תגזימי. הרגי טורקי ונוחי, כדברי הפיתגם. במישור המשפחתי: שבוע שיגרתי. בעבודה: הצלחה כרגיל. התנהגי בטוב לב אל אחד מקרובייך, זה ישתלם לך בעתיד. אל תנסה לכפות על עצמך מאמצי־יתר ואל תעשה שטויות. זהו שבוע של רגיעה. הקפידי היטב על מראך החיצוני, את עלולה להיקלע למצבים שבהם יש חשיבות לרושם הראשוני. השתדלי לשמור על קור רוח ושלווה כלפי חוץ.

* * *

סבלנות. אל תיתן ליחסים המתוחים עם אדם קרוב אליך לדכא אותך — או־טו־טו — הכל יסתדר. היכרות חדשה בשטח הקרוב לעבודתך תסייע לך להתקדם. למרות זאת אל תזלזל בידידים ישנים, ובמיוחד לא בידידות ישנות. שים לב לאופי ולא להופעה החיצונית. בשטח הרומנטי, רק אחרי יום העצמאות. עליך להיזהר מצעדים נחפזים בשטח זה, כי גורלך תלוי בשיקול־הדעת.

* * *

עכשיו הזמן בו אתה יכול ליפול בפח, אם לא תשמור על הקשרים החברתיים והעסקיים שלך ולא תשקול אלף פעמים כל הצעה הנופלת בידיך. יום א' הוא יום התנגשויות ובעיות כספיות. היה זהיר ביום זה. פגישה מקרית שלך, בת־דלי — הופכת לרומן של קבע. אל תכתבי מכתבים חשובים ביום ה' הבא. הסתגרי בביתך למספר ימים והימנעי מכל פגישות עם ידידים, זה יגרום להתעניינות מחודשת מצידם במעשייך.

* * *

פזיזות אינה מעלה, אך הססנות־יתר אינה טובה ממנה. אם נגזר עליך להחליט, עשה זאת, אחרת תישאר קרח משני הצדדים. ברגע שהחלטת, הקדש את כל תשומת־ליבך ואת יכולתך כדי להוציא את החלטתך לפועל. חוסר בטחונך יקטן השבוע, בעקבות יחס וחם ולבבי ממקור בלתי צפוי. אל תעוררי את קינאתו השבוע, כי אינך מסוגלת לצפות מראש מה הם הצעדים שהוא עלול לנקוט.

רחל מרחלת על כל העולם

עבודת צוות

כל מיפעל רציני שואף להגיע לרמה גבוהה של עבודת צוות בין עובדיו. מבחינה זו, הגיע העיתון הנפוץ כפי הנראה להישגים משביעי־רצון לחלוטין.

עשרות פירמות של מומחי־ייעול עושות עסקים נפלאים — בייעוץ ונסיון לפתור את השאלה: איך לקחת קבוצת בני־אנוש שכל אחד מהם הוא אינדיבידואל בפני עצמו — ולהפוך אותם לצוות הפועל תוך שיתוף פעולה מלא. כאיש אחד — מה שקורין.

לפעמים, עולים מאמצים אלה על גדותיהם. מה שנקרא: יותר מדי טוב. שיתוף־פעולה, שיתוף־פעולה — אבל גם לזה צריך להיות גבול.

במיקרה שעליו אני מספרת לכם, פרץ השיתוף כל גבול, שטף ועבר גם מעבר לגבול — פשוט מעבר לגבולותיה של הארץ.

תשאלו, מה בדיוק הקשר המקצועי, המצריך עבודת צוות בין **הכתב הצעיר והפופולארי** של העיתון, לבין **בעלת מדור**, שהיא גם קרובת משפחה של אחד מנותני הטון באחד ממוסדות ההסתדרות?

אז חלק אומרים לי שבאמת אין שום קשר מקצועי. וחלק אחר מסבירים לי שהקשר דווקא קיים — אז איך אני יכולה לדעת לבטח?

מכל מקום, השורה התחתונה מכל המעשייה היא, שהקשר המקצועי התפשט עכשיו לארץ ים־תיכונית. הוא והיא לקחו חופשה מהעבודה, מהגברת שלו ומהאדון שלה, ונסעו לתפוס שם קצת שמש, אוויר, ים ושלווה בחיים.

וכך — אני יכולה לראות בעיני דמיוני הפרוע לשימצה — איך הם שוכבים להם שם על החוף החמים, תוקעים מבטים מרוכזים בשמיים הכחולים, ומאמצים, מאמצים, מאמצים את מוחם למצוא נושא מתאים, שיצדיק את שהותם שם. חופש חופש, אבל צריך לעשות גם משהו בשביל להצדיק את הקיום.

אני לא יכולה לחכות לראות כבר את הכתבה שעבודת הצוות הזו תוליד.

מרוב סוסים לא רואים בן

בשביל מיליונר אלהים־יודע־כפול־כמה, נראה השבוע סר **אייזיק וולפסון** בן ה־74, שהגיע לביקור בארץ, חמוץ־פנים ביותר.

מה שהדאיג מאוד את נחיל המתרימים שעט עליו, כמו כל פעם כשהוא בא לכאן. אלא שחמיצות פניו של המיליונר לא השפיעה לרעה על זרם התרומות שלו, שזרם כמו תמיד. הכסף באמת עניין אותו הפעם פחות מכל.

מה שהטריד אותו, היה בנו יחידו **ליאונרד (לני)**.

לני, מסתבר, הוא חובב גדול של סוסים ומירוצים, ומקדיש המון זמן לנושא. עד כדי כך, שהוא בקושי נראה אי־פעם בביתו.

אם בגלל זה או לא — קשה לדעת. אבל העובדה ההיסטורית היא, שבחמש הפעמים האחרונות שאשתו ילדה — היו אלה בנות. ובעוד שלני ואשתו אינם רואים בזה כל רע, הרי הסבא מסתובב עתה, אחרי הבת החמישית, שפוף ונכה־רוח ורוטן לכל עבר: „אוי אוי אוי. מה שלא הייתי נותן בשביל נכד. מה שלא הייתי נותן בשביל דור המשך.”

אל תתייאש, גבר. בנות — סימן לבנים. הרבה בנות — הרבה סימנים.

בחזרה לעריסה

שמה — לא חשוב. התיאור: **אשתו של טייס** אל־על, בשנות הארבעים הבשלות שלה, מוכרת בציבור בעיסוקיה האמנותיים — אם אפשר לקרוא להם כך — ובעברית הבימבסטית שלה, אותה היא מפעילה באותם עיסוקים.

פחות מוכרת בציבור ההתפתחות הסוציולוגית המעניינת שחלה לאחרונה בגברת. שנים אחדות, נהגה הנאווה להתעסק עם מאהבים סבירים, בני גילה, פחות או יותר. בקיצור — גילתה גישה רצינית לנושא, כיאות לאשה במעמדה.

והנה, מזה שנה בערך, החלה הגברת מפתחת נטייה למאהבים יותר ויותר צעירים.

והשמצה האחרונה טוענת שהיא ירדה כבר מתחת לגיל גיוס חובה. אם היא תמשיך כך, אומרים לי — היא תחזור לעריסה בקרוב.

ההתפתחות האחרונה החלה לפני חודשיים. הגברת זנחה את הגישה האינדיבידואליסטית, עברה לפעילות קולקטיבית, אירגנה כבר לפחות שלוש מסיבות עליזות — כשהבעל נמצא בשחקים, כמובן — בהן השתתפו כמה גברים צעירים וצעירים מאוד — ואשה אחת: בעלת־הבית.

וכשאני אומרת ,מסיבה,' הפעם — אתם יודעים וודאי בדיוק למה אני מתכוונת.

לא, נחמה ליפשיץ לא מתחתנת

מרוב זה שעשו אותה הזמיר מארץ הכפור, הזמרת הכמעט־לאומית, בת־יהדות הדממה שהשמיעה קול, וסמל לאומי כמעט כמו „התקווה” — נטו בני־אדם לשכוח ש**נחמה ליפשיץ** היא גם סתם בן־אדם. ואפילו יותר מזה — אשה.

השבוע, מסתבר, נזכר בזה מישהו. זה הגיע לאוזני בצורת שמועה שהזמרת עומדת להינשא לרופא אמריקאי.

שמועה שמועה — צריך לבדוק. הרמתי טלפון לנחמצ'ה, ושאלתי מה הולך.

„לא גבר, לא רופא — ובטח לא אמריקאי”, השיבה הזמיר.

”זה כבר עשר שנים שאין בחיי אהבה. האחרון שהתיימר להתחזות כבעלי, לא היה אף פעם כזה במציאות, ובאמת נעלם ברגע שקיבל כסף. צריך לזכור שאני כבר לא ילדה. אני סבתא. האושר הגדול ביותר בחיי כיום, זה שהורי הצליחו לעלות לארץ, הבית שלי כאן, והנכד. מה שעוד הייתי רוצה — זה להעלות גם את אחותי מרוסיה. רק הבוקר באמת שוחחתי איתה. היא גרה בקובנה”.

הפסקתי אותה רגע כדי לשאוף אוויר, והיא המשיכה:

”כך שבשבילי זה מספיק. אני לא מחפשת יותר בחיים. ובכלל. אני מבינה, למצוא גבר. מילא, נניח. אבל אמריקאי

נחמה ליפשיץ

— מה פתאום! מה לי ולאמריקה! הרי ידוע בארץ באיזה מצב חזרתי מאמריקה. אני מקווה אולי להיות עוד מאוהבת בחיים — אבל עם אמריקאי! הסיפור הזה הוא סתם שטות”.

טוב, רק שאלתי.

קטנה, אבל גדולה

בהתחשב בזה שהיא בקושי רק בת 16, ואולי גם זה לא, קשה שלא לפקוח עין נדרמת נוכח מעלליה. ברכה'לה **(ביאטריס) שוורץ**, נערת הדיסקוטקים הבלונדית היפהפייה, עושה רושם שהיא פשוט נולדה עם כישרון טבעי לייעול.

רוצים ראייה? בבקשה: כש**אבי עופרים** ביקר בארץ, הפכה ביאטריס לבת־לוויתו. אבי התפעל ממנה כל כך, עד שהשיל מעל בנות־לוויתו האוריגינליות את פרוות־הכבשים שלהן, עטף בהן את ברכה'לה וחברתה, יותר מזה: מאחר שלאבי יש עין טבעית לכשרונות טבעיים. הוא השאיר לברכה גם כרטיס טיסה לגרמניה, כדי שתבוא אליו, והם יראו מה אפשר לעשות שם עם הקטנה.

זאת היתה תוכניתו של אבי. אבל אני יכולה להבטיח לכם, שהוא מעולם לא חלם שהקטנה תשתמש בכרטיס הטיסה שלו כדי לערוך בדרך גם ביקור נוסף — אצל אליל נוסף. אי אפשר היה פשוט לחשוב, שמאחרי החזית הזוהרת, מסתתר מוח יעיל כל־כך.

מה שקרה, זה שביאטריס לא יכלה לנצל מיד את הכרטיסים של אבי, כי הוריה סירבו להרשות לה להוציא דרכון. הילדה לא אמרה נואש, המשיכה לנסות לשכנע את הזקנים.

באותו זמן, לא הניחה ידיה גם מחיי העולם הזה. אבי אומנם היה בגרמניה, אך למרבה המזל הגיע ארצה, בשניה, **מייק בראנט**. מייק סירב בהתחלה להיפגש עם ביאטריס, כי עדיין כעס עליה בגלל שאחרי הביקור הראשון לו בארץ, סיכמה הקטנה את חוויותיה עימו במשפט המתומצת: „מייק עוד צריך לאכול הרבה לחם עד שיגיע לרמה של אבי עופרים.”

השוואה זו נראתה למייק קצת לא מחניפה. אלא שכעסו נמוג חיש קל. הוא החליט שחתיכות כמו ברכה לא מוצאים הרבה בתל־אביב, יאת היומיים האחרונים לשהותו בארץ בילה בחברתה, לחם או לא לחם.

אחריו הציל את המצב הזמר **לואיג'י**, שהגיע ארצה, והיה בן־לחייה לילדה. מן־הון־להון, הצליחה בינתיים הבלונדית להסדיר את עניין נסיעתה למינכן — אבל לא בצורה שאבי חשב עליה: כי בדרך, היא אירגנה לעצמה חניית־ביניים בפאריס, כדי שבאותו כרטיס תוכל לערוך גם ביקור חוזר אצל מייק בראנט.

יש מכוניות כאלה, ויש חתיכות כאלה: קטנות, אבל גדולות.

ברכה שוורץ

פרק חמישי: איך מתייחסות הנשים לפילגשים-המזכירות – וגם להיפך

אילו היי חכמה

מאת

רחל המרחלת

תמימים, היו אולי מזדעזעים מתגו-בתה של רות הרשקוביץ, אשתו של איש צמרת המפד״ל אברהם הרשקוביץ (מז-כ״לנית המזכ״ל, העולם הזה 1756), כאשר גילתה שבעלה התאהב במזכירתו.

כי רות קיבלה לחיקה את הפילגש הצעי-רה. כתוצאה מזה יכלו מכריו ויריביו של הבוס המפלגתי לחזות במחזה פיקנטי למדי, כשהמשולש הדתי — הרשקוביץ (60), אשתו (51) והפילגש, רחל קוגל (29) — יוצאים יחד לבלות בתיאטרון או באירועים חברתיים אחרים. ״היא יפה מאוד ומושכת,״ חיוותה האשה בגילוי-לב את דעתה על יריבתה ה-צעירה. ״לא פלא שהוא משתגע אחריה.״

■ ■ ■

תגובתה של רות לא היתה יוצאת-דופן. בנסיבות המקרה, היתה זו תגובה רציונלית ביותר. שכן בעלה התייצב בפניה בגילוי-לב, — גם אם באיחור של שנה ו-חצי — הודה בפשטות שהוא נטרף אחרי מזכירתו, ביקש להתגרש, כדי שיוכל לשאת את אהובתו.

אשתו של הרשקוביץ סירבה להיעתר ל-בקשתו: ״אינני מסכימה לתת לו גט, לא מפני שאני רוצה להפריע לו,״ סיפרה ״אלא מפני שאני כבורה שנכנסה בו רוח שטות והוא אינו אחראי למעשיו. אני בטוח שיבוא יום ויתחרט.״

היא החליטה להמתין לאותו יום — ממש כאילו היה זה מקרה נוסף בו נתקף בעלה במחלה קשה, והיא ממתינה באורך-רוח וב-נאמנות עד שיחלים, מבלי שיעלה בדעתה לנטוש אותו בגלל זה. על-מנת לא להקשות על בעלה — עד שיחלים — הציעה לו אפי-לו לקבל את הפילגש הביתה.

לזה לא הסכים הרשקוביץ, מחשש להש-פעה שלילית על הילדים. אולם הוא הסכים לוואריאציה על הנושא — ליציאה משותפת לבילויים.

■ ■ ■

נשותיהם של בוסים רבים — רבים יותר ממה שסבורים בציבור — מגיבות באותה צורה בדיוק.

במקרה שהבעל מתאהב במזכירה בלב ו-נפש, כמו במקרהו של הרשקוביץ — מסו-גלת האשה להבין זאת, מאמינה רק שזו התקפה חולפת. כפי שהסבירה רות הרשקו-ביץ: ״העובדה שצעירה יפה השיבה אהבה לחיקו, מחניפה לו מאוד.״ במקרים רבים, מחליטה האשה כי אין טעם לפוצץ את חיי הנישואין, וכדאי לגלות סבלנות.

היא מגיבה כך גם במיקרה השני — כ-אשר היא מגלה שבעלה מנהל סתם רומן עם מזכירתו כמו עם כל מזכירותיו בעבר, וכנראה גם בעתיד.

גם כאן, היא מגיעה במקרים רבים למס-קנה שאין טעם להילחם, מאחר שבמלחמה כזו — היא רק תפסיד. היא משלימה, לומ-דת לחיות עם זה.

■ ■ ■

כך בדיוק הגיבה בת-העשירים, הנשו-אה לאיש-עסקים צעיר בענף המחשבים.

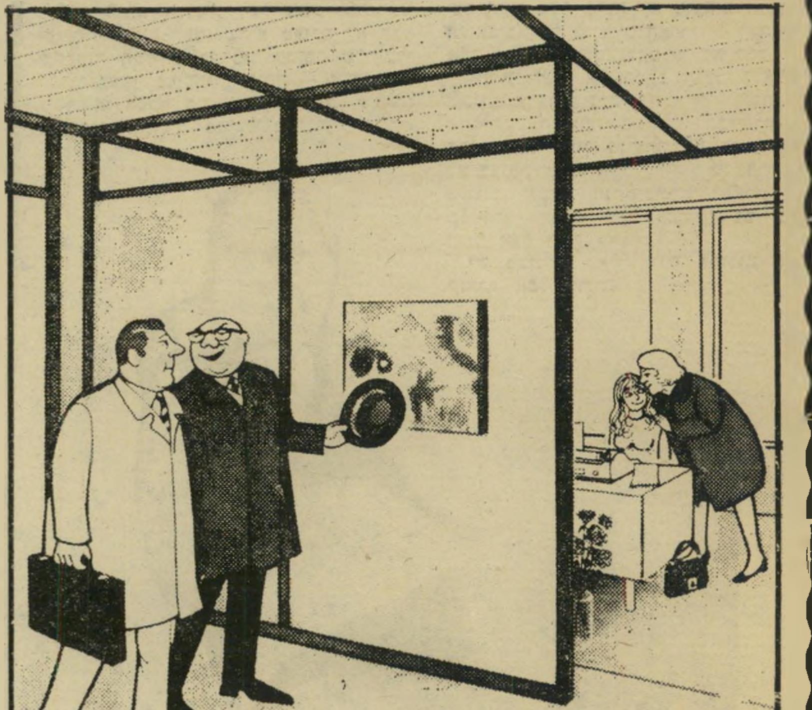

אותו בחור הגיע אל בת-העשירים ״רק עם התחתונים,״ כמו שאומרים. בת-העשי-רים, שהיא כבר אשת-עסקים בזכות עצמה, החליטה להפוך את בעלה הצעיר וחסר-הנס-יון לאיש-עסקים עצמאי, כדי שלא יגידו עליה שהיא מפרנסת אותו, ושבזכות זה הוא חי עימה.

מה היא לא עשתה בשבילו? קנתה לו חליפה עם עניבה. תיק של ג׳ימס בונד. מכו-נית קטנה. אפילו משרד. היא ריהטה עבורו במו ידיה את המשרד. וכדי להשלים את החסר למעמדו, כדי שכולם יאמרו שהיא נשואה לאיש-עסקים מצליח באמת, החליטה להשיג לו גם מזכירה.

מאחר שגם בעניין זה היא סמכה על טע-מה יותר מאשר על טעמו, היתה זו היא עצמה שבחרה את המזכירה הפרטית שלו מבין המועמדות.

לא חלף זמן רב מאז החל האיש לנהל את העסקים, ולאוזני אשתו גונבה השמועה כי מזכירתו הפרטית של בעלה, הצעירה ממנה ב-15 שנים טובות, מספקת לבוס שלה עוד כמה שירותים.

לא רק שהמזכירה הפכה לפילגשו, אלא שהוא אף החל מופיע עימה במקומות פומ-ביים בגלוי. הוא היה מעז אפילו לקחת עי-מו את המזכירה כשהיה יוצא לבלות בחברת כמה מידידיה הטובים של אשתו — שאף הם כמוהו, נשואים ומצויידים במאהבות.

■ ■ ■

אפשר היה כמובן לחשוב, שברגע ש-נודע לבת-העשירים כי בעלה בוגד בה עם מזכירתו, שבחרה היא למענו — היא תשתולל מזעם, תזרוק אותו לכל הרוחות יחד עם המזכירה, ואולי גם תיקח בחזרה את המכונית והחליפה שנתנה לו.

לא. האשה נתגלתה מבוגרת מספיק כדי לא לנהוג בפזיזות. היא ידעה שבעלה לא מאוהב במזכירה, והוא עושה מה שהוא עו-שה עימה — רק משום שהמעמד מחייב. ו-היא הרי רצתה שיהיה לו מעמד.

וכך, ביודעה כי ממילא תדבר כל העיר על בעלה ומזכירתו, הקדימה האשה תרופה למכה. בכל מיפגש חברתי, היתה צוהלת ב-קול. לפני שמישהו יתחיל להתלחש מאחרי גבה: ״מה אתם אומרים? המזכירה הפרטית של בעלי היא גם הפילגש שלו. שיהיה לו לבריאות. כל זמן שהוא מספק גם אותי, אין לי טענות. בסופו של דבר, הוא תמיד יחזור אלי הביתה!״

■ ■ ■

אלא מאי? לא כל הנשים הן ליבר-ליות כל כך. יש אחדות, שמקשות ב-

„שמעתם ? המזכירה של בעלי נהייתה גם הפילגש שלו. שיהיה לו לבריאות.״

אמת את חיי בעליהן — ומזכירתו. אין להם פשוט כל התחשבות שהיא בצורך של הגבר המצליח, לנופף בסמל המעמד שלו.

קשה לקבוע סיווג לנשים אלה. זה לא תלוי בגיל, במעמד, בארץ מוצא, בשנת-ייצור של המזכירה. זה פשוט אינדיבידואלי. לאשתו של הרשקוביץ, בת ה-51 וילידת פולין, ו-לאשתו של איש-העסקים הצעיר, בת 40 ו-ילידת הארץ, היתה אותה נקודת הסתכלות — והסתגלות. לאחרות — יש הסתכלות בדיוק הפוכה.

כמו, למשל, לנשותיהם של שני המנהלים החשובים בחברת החשמל.

עובדי חברת החשמל מאורגנים, גם ב-חיי החברה שהם מנהלים, בקבוצות סגורות יחסית, מרבים להתראות גם בחברה, לצאת יחד. כתוצאה מזה, משוחחים הרבה בבית על העבודה, ובעבודה על הבית.

משום כך, היתה אשתו של המנהל החשוב באיזור הצפון, בטוחה שהיא יודעת בדיוק כל מה שנעשה במשרדו של בעלה. משום שאפילו בעלה לא יספר לה משהו, היא תש-מע על כך ברכילות באיזה ערב שישי קרוב.

ואכן, מאחר שגם בעלה ידע שכך הם פני

ההתחלה

הסוף

הדברים, החליט שזה יוסיף רק לבריאות ה-עניינים, אם לא ישמור ממנה בסוד שקיבל מזכירה חדשה, לאחר שהקודמת יצאה ל-חופשת-הריון, הודיעה מראש שלא תחזור אחרי הלידה.

הבעל גם הודה — למרות שבלב כבד — כי המזכירה החדשה צעירה ונאה. האמת היי-תה, שהוא באמת לא היה אשם בכך: הוא פשוט קיבל אותה ממחלקת המנגנון, בלי שום התערבות מצידו.

לאחר ימים מספר הגיעה האשה לסיור-ביקורת במשרדו של בעלה — ונהיה לה חושך בעיניים.

המזכירה היתה גם חתיכה רצינית. יותר מדי רצינית. בלי להיכנס לפרטים — האשה הודיעה לבעלה בלשון שאינה משתמעת ל-שתי פנים שמזכירה זו לא נשארת אצלו: ״אני לא חושבת שזה הוגן שתעמוד, שמונה שעות ביום, בפני פיתוי כזה,״ הסבירה לו באופן פסיכולוגי.

הבעל לא האמין למישמע אוזניו.

הוא ניסה להסביר לה עד כמה הוא ייראה אידיוטי בעיני הקוליגות ממחלקת המנגנון, אם יבקש להחליף לו את המזכירה בלי סי־בה. „תפסיק עם ההצגות,” סיימה אשתו את הדיון, שוב באופן פסיכולוגי.

■ ■ ■

למחרת, הזדמן לאיש הטוב שלנו לתנות את מר־גורלו בפני אחד מעמיתיו. „תראה בדיחה,” אמר לאותו עמית, „אתה מתעסק עם המזכירה שלך כבר יותר משנה — ואשתך לא אומרת מילה. ואני לא שמתי יד אפילו על המזכירה שלי — ואשתי רוצה כבר שאני אסלק אותה. מה דעתך על ה־צחוק הזה?”

אלא שהעמית לא צחק בכלל. להיפך. לפ־תע, הוא נראה מהורהר מאוד. ואז, הסתמן חיוך ממזרי על השפם הדון־ז'ואני שלו.

„יש לי בשבילך את רעיון השנה,” לחש בדרמטיות לידידו המקטר. „רעיון גאוני ממש. בוא נחליף מזכירות.”

„מה זה?” תהה האיש הטוב שלנו.

„זה ככה,” הסביר העמית. „זה לא בדיוק כמו שאתה חושב, עם אשתי. היא יודעת מה שהולך ביני ובין דרורה. מה אתה חו־שב, שעשו אותה מאצבע? היא הריחה מה־יום הראשון. אבל יש לה מספיק שכל לש־תוק. היא יודעת שאם היא תטפס עלי, אני אכחיש הכל. אז מה היא יכולה לעשות?

„אבל מה? בכל זאת לא נעים. אתה יודע, יש מתח. ביחוד כשהיא באה למשרד, המתח הגבוה הופך שם למתח עליון. אתה צריך לראות את המבטים שהיא תוקעת בדרורה, מאחורי החיוכים. אני כבר מזמן הייתי מת־פחם ממבטים כאלה.”

■ ■ ■

לאיש הטוב שלנו לקח 24 שעות להחליט בחיוב על הצעת העמית. כך — גם נפטר מהלחץ של אשתו — גם נפטר מהחשש שיעשה מעצמו אידיוט בפני החב־ר'ה ממחלקת המנגנון, שהיו בסופו של דבר שומעים את הסיבה האמיתית לבקשתו, והיו צוחקים ממנו עד סוף ימיו — וגם עשה טובה לקוליגה. שלוש ציפורים באבן אחת. שמח וטוב־לב, בישר לאשתו שהחליף מזכי־רה, כבקשתה.

סיור הביקורת של האשה השביע את רצו־נה. דרורה היתה כבת 35, חתיכה מלאה ונאה — אבל בהחלט לא הטיפוס של בעלה. האשה היתה מרוצה.

גם העמית היה מרוצה. דרורה שלו המ־שיכה להיות חלום־חייו התורן, למרות ה־מזכירה החדשה והחתיכה שישבה במשרדו. גם דברים כאלה קורים בחיים.

וגם אשתו היתה מרוצה. תוך מספר ביקורים במשרד, הגיעה למסקנה המדוייקת שבין בעלה לבין המזכירה החדשה — אין שום רומן.

ולא עלה על דעתה אף לרגע, לחשוד, ש־בעלה מסוגל להמשיך את הרומן עם דרורה.

אבל חכו, זה עוד לא הסוף.

לאחר שאשתו הכניסה לראשו את הרעיון, החליט האיש הטוב שלנו, שמזכירתו, אותה שלח לשדות אחרים, היא באמת חתיכה לא רעה. הוא החל נפגש עימה — יחד עם עמי־תו ודרורה. תוך זמן קצר, הפכה לפילגשו.

כך, מבלים עתה הארבעה ביחד, כשכל אחד מפלגש את מזכירת רעהו, וכולם שב־עי־רצון מהסידור החדש.

■ ■ ■

אכן, רבות הנשים שאינן יודעות לנ־הוג לפי הכלל: ,איזוהי חכמה — הממ־תינה בסבלנות.' לא רק זאת, אלא שלעיתים הן מתפרצות בדלת פתוחה, כמו אשתו של האיש הטוב שלנו — וגורמות נזקים.

לעיתים קרובות, הסיבה לכך הן נסיבות וקשרים הנראים כאילו הם לא כשרים —

האשה הסכימה לקבל את המזכירה־הפילגש לביתה — העיקר שבעלה לא יתגרש ממנה.

בעוד שלאמיתו של דבר הם כשרים למהד־רין. דוגמה קלאסית למצב העלול להיראות שונה ממה שהוא באמת, הוא הסיפור ש־התגלה השבוע, בדבר השותפות המסחרית בין התעשיין הידוע, איל הטקסטיל, גרשון רוזוב, מבעלי המיפעלים גיבור וסברינה — לבין שולמית אביטל — מזכירתו של מנהל חטיבת הטקסטיל במשרד המסחר והתעשייה — האיש המייצג את הממשלה בפני רוזוב.

בנסיבות העניין, ברור כי מיקרה זה שו־נה משאר המיקרים עליהם סיפרתי. שכן, כאן לא התרחשו היחסים הקלאסיים בין בוס למזכירתו.

כפי שהתגלה, קנו רוזוב והמזכירה שטח בבניין המרכז המסחרי החדש ברחוב הילל בירושלים, שם תיכננה המזכירה לפתוח סוכ־נות ראשית למכירת מוצריו של רוזוב. כאשר התפרסם העסק, החליטו השניים ל־וותר על הרעיון. „ביני ובין רוזוב היו יח־סים ידידותיים בלבד,” הסבירה שולמית. ל־דבריה, נרתע רוזוב מהעניין, מאחר שה־פירסומים בנידון גרמו לו אי־נעימות.

רעייה קלת־דעת היתה ממהרת להסיק מס־קנות לא נכונות מפרשה זו. בעוד שהאמת היא — שרוזוב הוא פשוט יהודי הנוטה להתיידד בקלות עם הבאים עימו במגע — ל־לא כל משמעויות נוספות. הוכחה מצויינת לכך: גם עם מנהלה הקודם של מחלקת ה־טקסטיל במשרד המסחר והתעשייה התיידד רוזוב. זמן קצר לאחר שאותו מנהל סיים את המו"מ עם התעשיין, הוא התפטר מתפ־קידו בממשלה, עבר להיות עורך־דינו של רוזוב.

■ ■ ■

לפעמים, צריך האדם להיות אקרובט ממש, כדי להמשיך ולהלך עם החבל הדק, שבין הצגת המז־פילגש בפני העולם, כיאה למעמדו — לבין שמירת הסוד מפני האשה.

במקרהו של העסקן במפלגת האופוזיציה הידועה, העלתה את רעיון הישועה דווקא ה־מזכירה.

דורה גבירץ,* נערת דיסקוטקים ודוגמנית־עירום חובבת, היתה מוכרת יותר למבקרי הדיסקוטקים של צפון תל־אביב, מאשר ל־פוליטיקאים ועסקני מפלגות. למרות זאת,

---

* השם מוסווה.

הפכה לפתע תוך זמן קצר, לדמות מרכזית בשיחות הרכילות של עסקני המפלגות.

הסיבה: השמועה שפשטה בעיר, כי היא מנהלת רומן עם אחד מעסקניה הבכירים של אותה מפלגה.

השמועה החלה להכות גלים, הגיעה לאן שצריך, וגם לאן שלא צריך.

אך כמו שמועות רבות מסוג זה, גם זו היתה בלוף.

אלא שהפעם — לא בלוף מקרי. בכלל לא. כי כאשר התגלתה האמת, התברר פרט מוזר.

הקשר היחידי בין הסיפור למציאות, הי־תה העובדה שדורה נהגה להיפגש — עם ב נ ו של אותו עסקן.

גם כאן, לא היה זה רומן של ממש, ב־קושי, אולי, תחילתו של רומן. גם בן ה־עסקן אישר גירסה זו. „באתי לדיסקוטק,” סיפר, „ומישהו הכיר לי את דורה. ליוויתי אותה הביתה. אחר כך היינו ממשיכים להי־פגש שם. אני לא יודע איך כל העניין הגיע לאנשים פוליטיים. אבי הוא איש ציבור מכו־בד. אף פעם לא היו לו עניינים כאלה. חבל שדווקא אני הכנסתי אותו לבוץ.”

■ ■ ■

היתה זו האשמה מיותרת מצד הבן. לא הוא זה שהכניס את אביו לבוץ וזה לא היה בוץ. בכלל, לאבא היתה הישועה. אבל לזה נגיע תיכף.

הפרט המוזר בפרשה היה: כיצד זה הש־תרבב בסיפור שם האבא — כאשר ברור היה שהקשר הוא בין דורה והבן? היתה פשוט מסוג הטעויות שלא ברור כיצד הן תיתכננה.

ואכן, היא לא תיתכן. זו לא היתה טעות.

מה שהבן ואמו לא ידעו, זה שהאבא, העסקן הבכיר, מנהל רומן, גלוי לכל ה־אחרים, עם מזכירתו. יחד עם זאת, הגיעו השמועות גם לאוזני האשה, והיא החלה חושדת. היא לא היתה מסוג הנשים המבינות

עניין. משום כך, הוציאה ערב אחד את ה־בעייה לאוויר העולם, תבעה מבעלה הבהרה.

הבעל הכחיש מכל וכל, האשים את אוי־ביו. מאחר שהיה איש האופוזיציה במפלג־תו, ואחד מבכירי אישי האופוזיציה. מנסים יריביו להשחיר את פניו, הסביר לאשה.

■ ■ ■

כפי שציפה, התקבל ההסבר על דעת אשתו ככה ככה. חצי האמינה, חצי לא. העסקן המסור דיווח על התקרית למזכיר־תו, ושניהם הסכימו שהם עלולים לעמוד בפני בעייה, אם לא יוסרו חשדות האשה.

ואז גילתה המזכירה לילה אחד את התשו־בה לבעייה. היא היתה עם בעלה בדיסקו־טק, ראתה שם את הבן של הבוס שלה — על דורה.

ההמשך היה פשוט. בעזרת ידידה נאמנה, התחילה המזכירה מפיצה בעיר את השמועה — שראו את הבוס שלה בדיסקוטק, עם כוכבנית־העירום היפהפייה. השמועה ציינה את שם המשפחה של הגבר — אך שכחה לציין שהיה זה הבן. כל השומעים התייחסו מייד לאב המפורסם, לא חשבו כלל על בנו.

תוך שבוע הגיע השמועה, לא כל כך ב־מקרה, גם לאוזניה של האשה.

זו, נפעמת ובמצפון נוקף, הייתצבה ב־עצמה בפני בעלה, גילתה לו: „תראה איזה שמועות שהמלוכלכים האלה מפיצים בעיר. לא תאמין מה שהגיע אלי. אתה זוכר שדני* סיפר לנו שהוא הכיר את השחקנית הזאת, דורה גבירץ? אז עכשיו מספרים בעיר שזה א ת ה שנפגש איתה.”

פור על המזכירה הוא שקר אחד גדול.

לא היה לה ספק, מאותו רגע, שגם הסי־בעלה, בתגובה, רק חייך בשקט, ללא או־מר, בפרצוף של קדוש מעונה, כשהוא מהר־הר איזה גאונית המזכירה שלו, שבישלה את כל הדייסה הזאת פל־כך בהצלחה.

---

* השם של הבן בדוי.

שני הבוסים בחברת החשמל התחלפו במזכירותיהם־פילגשיהם כדי לבלבל את הנשים

מספר 1757 שנה 35 י' אייר תשל"א, 5.5.1971 המחיר 1.50 ל"י

בלעדי

גילויים חדשים

בפרשת האונס והרצח של הסטודנטית ברמת־אביב

מרים אייזנברג

האם באמת נתפס הרוצח?

חשוד ארנסט ציילן